

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Agustos 2016

Sayı: 11

Fiyatı: 6 TL

Edebiyat - Sokak

Genco Erkal
Nejat İşler
Şükrü Erbaş
Emre Kongar
Can Gox
Cansel Elçin
Kerem Alışık
Barış İnce
Yaşar
Hüsnü Arkan
Erkan Kolçak
İsmail Saymaz
Ayşen Aksakal
Necati Tosuner
küçük İskender
Sıfır Bir
Cengiz Bozkurt
Fulsen Türker
Haydar Ergülen
Barbaros Şansal
Ali Lıdar
Esra Tanrıbilir
Fatih Pınar
Ali Mendillioğlu
Ethem Onur Bilgiç
Meltem Yılmaz
Alper Gencer
Pınar Ergün
Umut Yiğit
Yeşim Coşkun
Hacer Foggo
Cengiz Özdemir
Hande Gündüz
Erk Acarer
Emrah Polat
Kemal Can Kayar
Önder Abay

Mehmet Ali & Akşamsefası

ŞENLİK DAĞILDI BİR ACI YEL KALDI BAHÇEDE YALNIZ
O MAHÜR BESTE ÇALAR MÜJGÂN'LA BEN AĞLAŞIRIZ

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteey.org>

KADIN SERİ KATİLLER PETER VRONSKY

ÇIKAR VE TUTKU...

KADIN

ÖFKE VE İNTİKAM...

SERİ

KADINLAR NİÇİN
ÖLDÜRÜR?

KATİLLER

PETER
VRONSKY

LABORATU
KATİLLER

KADINLAR NİÇİN
ÖLDÜRÜR?

YÜZYILLAR BOYUNCA SERİ KATİLLERİ VE
PSİKOPAT YIRTICILARI
ERKEK OLARAK DÜŞÜNMEYE KOŞULLANDIRILDIK.
KADINLAR KOLEKTİF PARANOYA
RADARIMIZA NADİREN YAKALANDI.

ANORMAL ZORLUKLAR,
ANORMAL LİDERLERİ GEREKTİRİR!

NASSIR GHAEMI, BİRİNCİ SINIF DELİLİK'TE
AKIL HASTALIKLARI İLE LİDERLİK ARASINDAKİ
GÜÇLÜ BAĞLANTILAR HAKKINDA
CÜRETKÂR YORUMLARDA BULUNUYOR.

www.ithaki.com.tr

Mehmet Ali & Akşamsefasi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

f facebook.com/ithakiyayin

Gemini Dalgıç PUNT

HAYAL

Hayati çekişebilir kılmak için hayallere ihtiyacımız var. Öyle ki çoğu zaman bir an dehşeti, insanın geleceğe dair bir hayaliyle hafifleyebiliyor. Çünkü hayal kurmak, iyi insanın son sığınağı dönüşüyor. Yaşama arandaki derdi çözemeyen insanın, bu çatışmanın ağırsını azaltmak için kendisini başka bir zamana ya da mekâna ait hissetmek istiyor. Kendi hayaliyle barışık insan, bu hayallerin peşinden koşarak hayatını şekillendiriyor.

Kendime dair kaybetmekten korktuğum iki şey var. Bunlardan ilki hayallerim. Hayatın katı ve insan doğasının her zaman ypratıcı olduğuna inanırım. İnsanın en estetize edilmiş hali olan edebiyatın bile çaresiz kaldığı bir kötülüğe sahibiz. Kendimden bile yola çıkarsam, insan olmanın verdiği güç isteginin sınırlarından korkuyorum. İşte bu yüzden hayalimde başka bir ben ve başka bir yaşam kurmak zorundayım. Bunca gürlüğünün içinden çıkacak ufak bir sessizliğe ihtiyacım var. Bu sessizliğe, ancak bir hayale sığındığımda sahip olabiliyorum.

İnsanı tanımak için iki şeye bakmak gereklidir. Bunlardan biri hayaller. Bir insanı hayallerinden tanırız, gitmek istediği yeri görürsünüz. Bir insanı hayallerinden tutarsanız, gideceği yolu çizersiniz. Bir insanın hayalini öldürürseniz, sımsızır bir düşman edirsiniz. İşte beki de bu yüzden sürekli hayata kavga eder gibi yaşıyoruz bu ülkede. Yoksullukla, açlıkla, insafsızlıkla sınanmış her insanın önce çocukluğu, sonra da hayalleri ölüyor. Büyük camlı binalarda onlarca yıllık kariyer planları yapılarıkın, elleri nasırlı ömürlerin inşa ettiği geçekondulara ertesi günün yemeği arttırılıyor.

Yaklaşık bir sene önce televizyonlarda bir röportaj yayınlanmıştı. Suriye'deki korkunç savaştan kaçabilen ve kardeşleriyle birlikte İstanbul'a kaçan küçük bir çocuk ekrandaki. Yaşıyordu ama içinde bir... eset vardı sanki. İçinde ölen biri vardı Suri'li küçük çocuğun. Göz kapaklarının güzel gözlerini kapadığı o minik anlarda başka birine dönüşüyor sanki. Evinde, yatağında yüzünü yastığın soğuk tarafına vurup güzel hayallerle uykuya dalacağı yaşta, komşu ülkede kendisine nasıl hakaret

edildiğini anlatıyordu. O gün ne kadarlık kazanabiliyde o kadarlık doyuyordu karınları. Röportaj biterken hayalini sordular Ali'nin. "Hayalim yok," dedi. Kalbi kırılmışı sanki.

Elbette hayali vardı bu çocuğun. Ancak belli ki küçük bedeni daha fazla hayal kırıklığına dayanamazdı. Bu yüzden hayallerini feda etmişti. O zaman içimiz acıyarak dinlemişti. Bir zamandır da acıyla anlıyoruz.

Hayallerimden sonra kaybetmekten korktuğum ikinci şey ise korkularım. Hayatımda hiçbir şeye korkulama olduğu kadar kendimi ait hissetmedim. Hiçbir şeye, korkularima tutduğum kadar tutunmadım. Ölmekten korkuyorum mesela. Basit. Henüz son nefesimi vermek istemiyorum. Üşümek için hafif bir hırkayı sırtıma atıp Karadeniz'in toprağını döven yağmuru izlemek istiyorum yaylalarda. Tanımadığım bir insanın hüznünü dert edinmek, sevinmek, sevmek istiyorum. İnsanlara layık mevsimlerde insanlarla yan yana olmak istiyorum. Yaşamdın bir an umudum kesilirse, ölüm korkuma yüzleşiyorum. Ölme duygusuyla arama çekilken bir zırh örüyor korkum. İşte bu yüzden ona öylesine tutunuyorum.

Etrafımdaki insanların korkularına hayranlıkla bakıyorum. Tanımadıkları insanların acı çekmesinden, hiç görmedikleri topraklarda hiç tanımadıkları çocukların zarar görmesinden, bir havayın ayağına basmaktan, birinin hakkını yanlışlıkla da gasp etmekten korkan insanlara müthiş bir saygı duyuyorum. Çünkü bir insanın masumiyetinin ancak korkularından tanımlanabileceğini hissediyorum. Dayak yemiş bir çocuğun yumruklarını sıkın korkusundan değil, öfkyle ayağa kalkın birinin sırf karşısındakinin canı acı diye korkup arkasını dönmüş gitmesini sağlayan korkudan bahsediyorum.

Şimdilerde birçokumuz hayallerimiz ve korkularımız arasında kaldık. Şüphemiz hepimiz daha güzel bir hayatı hayal ederken büyüdük. Düne kadar hiç karşılaşmayacağımızı sandığımız korkulara sarılarak uyuyoruz şimdilerde. Korkunuzdan utanmıyor. Çünkü korkunuz masumiyetinizdir. Korkunuz, hâlâ hayal kurabilişinizi anlatır size, bir hayaliniz olduğunu hatırltır.

İNANDIĞINIZ EN BÜYÜK YALAN?

Gerçeğin ve doğrunun peşinde olmalı insan. Yalan "inandırılabilir".

BİR SUÇ İŞLEYECEK OLSANIZ HANGİSİ OLURDU?

Suçtan uzak bir yaşam için değil mi çabamız?

YIKMAK İSTEDİĞİNİZ BİR GELENEK VAR MI?

Gelenek yıkılsa "yıkılırsın".

HANGİ KÖTÜ KARAKTER OLMAK İSTERDİNİZ?

İyiden yanyam.

UNUTAMADIĞINIZ BİR DAYAK VAR MI?

Var tabii ki. (Baba tokatı unutulmaz)

DEĞİŞTİRMEK İSTEDİĞİNİZ ÖNYARGILARINIZ VAR MI?

Var. Her insan ne kadar önyargım yok dese de vardır. Çabam bunları yıkmak ve daha öz olabilmekle ilgili zaten.

SOSYAL MEDYA DA SİZİ EN ÇOK KIZDIRAN PAYLAŞIM TÜRÜ?

Aslı, astarı olmayan şeyleri yazıp yazdın diye arkasında durmaları ve ertesi gün yazılarının silinmesi.

DALGA GEÇTİĞİNİZ BİR ÖZELLİĞİNİZ VAR MI?

Sürekli kendimle dalga geçerim. Dalga geçtikçe özeleştirir kanallarımla açılır. En çok kendimle dalga geçtiğim konu söyleşilerde veya sohbetlerde sorulan sorulara yaram saat cevap verip sonrasında "Soru neydi afedersiniz" demem oluyor.

NE OLDUĞUNDA KENDİNİZİ O ORTAMA AIT HİSSETMEZSİNİZ?

Egonun havada uçtuğu, ezberlenmiş cümlelerin otomatik tekrarlardığı ve orada olunması gerektiği için gidilen yerlerden uzak dururum/uzarım.

SİZCE BİR İNSAN NE ZAMAN TEHLİKELİ OLUR?

İnsan hep tehlikelidir.

ŞANŞ OYUNLARI OYNAR MİSİNİZ?

Oynarım. Kazanamayacağımı bilirim.

KENDİNİZİ DEŞARJ ETMEK İÇİN NE YAPARSINIZ?

Yalnızlık beni sarj eder.

TAHAMMÜL SINIRLARINIZ ZORLANDIĞI ZAMAN NASIL SAKİNLEŞİRSİNİZ?

Çok ama çok sabırlıyım. Bir çift var ve kırıldığında

KİRAZ KURDU

Yastık kılıfı gibi sanki. Benzetmeye bak! Yastık kılıfı gibi hep eziyet çekmeyi –hiç de kaçınmaya.. sakınmaya kalkışmadan- üstlenmiş olarak, suçlanmaları göğüslemeye de öyle yığıtlene yığıtlene –bilerek ve ısrarla- seçmiş olarak, bunu ulaştıran, erişilen, yaşanılmış bir serüven sayan o geçmişten işte kalan. Kalakalan. Bu: İçindeki ağır gelen ağırlık.

Hani, eskiden sular kesik olurmuş da musluğun kapatılması unutulunca her yeri sular basarmış ya, şimdi sular kesik değillen de açık unutacaksınız musluğu sanki. Bunu düşünmesi bile güzel olurdu. Eskiden. Daha sular kararmamışken.

Yok duramazsın, bir de “Niçin?..” diye sorarsın sen.

Ve hep aranılır olmuş bir düşünce. Özen göstermekte hep titizlendiğin, güçlükle bulup buluşturulmuş o küçük umutla baktığın gelecek.

Avuntuların çoktan boşa çıkmasıyla yine tortulaşan ve tortulaşmış yıkıntıların olağan karşılanan doğal bir görünüş olması. Ve tortulaşmış yıkıntıların şöyle bir bakılıp geçilmesine artık iyiden iyiye alışılmış olması. Ve artık iyiden iyiye alışılmış gündelik dertleri pek de kolaylaştıran bir kaldiraç: Sanki sarsılmaz bilinen bir küçük umutla baktığın gelecek.

Sanki. Sarsılmaz. Gelecek.

Niçin?..

Bir şey söylemeyince daha çok artmıyor mu içindeki ağır gelen ağırlık?..

Söylesene, kimin neyiyim ben?.

Hadi öyle olsun, düşünüyorsun ki, sanki salkımsöğüte benziyor düşleye düşleye görüdüğün.

Salkımsöğüte benziyor, çünkü eğilmişsin sulara!.. Suların bir şeyi ilediği yok oysa. Göldeki durgunlukta yer yer kıpraşan ışıltılar arasında sana bir dışavurumla yansıtıyor seni. Seni yansıtıyor. Sanki yalnızca seni sana yansıtmak için varmışçasına bir durgun göl, sen baktıkça yer yer ışıltılı. Sen oluyorsun eğilip de sulara baktıkça tüm kazancı ışıltılar ve bir de kendi görüntün olan. Kendi görüntüsünü bir kazanç sayan sen. Şudaki görüntün veriyor yalnızlığını. Hem de nasıl yalnızlığını!..

Durgun suyun kıyısında salkımsöğüt olmak da nereden geliyor aklına?.. Bağlımısın ya... Tam da kendinden bağımlı kendine. Ondan.

Dahası var: Kendisini görmemek için gözlerini kapatmak isteyen bir salkımsöğütün sen! İşte, rahat duramıyorsun yinel işte, yine derinlemesine içine atmış demir çapayı bir salkımsöğüt. Her sevinçten yoksun. Her sevinçten yoksun ve umutsuz. Ve yenilgin.

Beklemekten de üsenecek yalın bir üşengeçlik. Öyle beğenilen üsenecek bir durumu olsa, üsenecek. Kendini anlatacak birini bekliyor duvarlar arasında kısırlanmış kalmış bir salkımsöğüt, -yalnız.

Katlanması işte sınıra dayanmış, alışkanlığa dönüşemeyen bir yalnızlık.

Dahası, oturduğu yerde gözlerinde kum fırtınası. Enginlerden, anlayışsız ve dolambaçlı enginlerden büküm büküm, kıvrılma kıvrıla gelen bir kum fırtınası gözlerinde.

Oturduğun yerde seni gözlerinden vuran geçmiş. Acılı gözlerinden. Oturduğun yerde. Kendi kuraklığının ortasında oturup kaldığın yerde gözlerinde acı. Katlanılması zorunlu bir kum fırtınası. Bir üfleyeni de kalmamış o acılı gözlerinde.

Eziyet. Gözlerinde eziyet. Oturup kaldığın yerde durgun bir göle eğilmiş gibi kaldığın, gördüğün, kendinde yansıyan kendinin derinliklerinde bulduğun ağırlık veren kendinle, bir kum fırtınasına yakalanmış gibi yananan, açılan gözlerinle yaşanan aralıksız eziyetle. Bağırmaadığın.

İşin kökhücreci şurada...

Evet, öyle. O kendine söylediğin. Yorulmuş aşınmış yıpranmış. Ve yenilgin. Ve usanmış ve çaresiz. Umutsuz. O yalnızlıkla kendine söylediğin. Yavaş sesle bile olsa kendine sesli olarak söylediğin. Aman komşular duymadan kendine söylediğin. Ama kendine yalvarmadan söylediğin. Asla yalvarmadan.

Ağır gelen ağırlık.

Bunca yaşa geldin de bilmiyorsun daha: Şarabın akı mı, karası mı, hangisi iyi gider söğütölmuş kiraz kurduydu?..

Bir yağmur yesin kurtlanır kiraz! Olsun, ne denirdi hani?.. Vereme de iyi gelirmiş kiraz kurdu. Çocuکان: Ne mutlu kurtlanmış kirazı olana.

Pasta cila yapılır.

Çizilen karizma parlatılır.

YOLLARIN YALNIZ İŞÇİLERİ KAMYON

Yol, hayatın metaforudur. Bu yüzden yol ve yolculuk bize çekici gelir. Ancak bu cazibe bizde tehlikeyi de çağırıştır. Yol denince zihninizde değişim imgesi uyanır. Bu imge de çoğu zaman içimize tatlı bir korku yerleşmesine sebep olur.

Herkesin monotonluktan dem vurduğu bir yüzüldü yaşıyoruz. İşlerimiz, okullarımız, steril yaşamlarımız var. Değişmek, kaçmak, yeni tatlarla yenilen çmak en büyük hayalimiz. Fakat ne hikmettir ki bu hayalimiz gerçekleşmek için nadiren adım atabiliyoruz.

Bizim bu hayallerimizi mesleğiyle pekiştirmiş Zafer abiyi tanıştığımızda mesleğini sevmenin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha anlıyoruz. Zafer abi kırk yaşında ve on beş yıldır kamyon şöförüğü yapıyor. Biz de bu mesleği kendisinden dinlemek için Zafer abinin masasına oturuyoruz.

Kapana Kısılmıştım

"İnşaat teknikeriyim aslen ben. Yüksek okuldan mezun olduktan sonra beş yıl kendi mesleğimi yaptım. Fakat rahat edemedim. Neden diye sorarsanız, emir almak, zille işe girip zille işten çıkmak bana çok cazip gelmedi. Kendimi kapana kısılmış gibi hissettim hep. Mesleğimi değiştirmek istedim ama ne yapacağımı bilmiyordum. Üstelik evliydim, yani macera arama şansım yoktu pek.

Lise yıllarımda tır fotoğrafları biriktirdim. Filmlerde gördüğüm Amerikan tırınının hastasıydım. Tır şöfürü olduğumu, uzun yollara gittiğimi hayal ederdim hep. Mesleğimi değiştirmek istediğimde geçmişi bıraktığımı bu hayale tutunabileceğimi düşündüm. Bir tanıdık vasıtasıyla lojistik şirketinde iş girdim."

Özgür Hissediyorum

"25 yaşında kamyon şöfürü olarak işe başladığımda önce yurt içinde çalışıp şirketin güvenliğini kazardım. Ardından yurt dışına gitmemi önerdiler bana. Az buçuk İngilizce de biliyordum. İkinci yılda da yurtdışına çalışmaya başladım ve on dört yıldır

durmaksızın gidip geliyorum. Uzun yola gitmenin en güzel yanı özgürlük hissi. Size karışan kimse yok. İstediginiz yerde durabiliyorsunuz, istediğiniz zaman yemek yapıp istediğiniz zaman uyuyabiliyorsunuz. Kendimi özgür hissediyorum ve bu bence harika bir şey."

Güzel Bahçelerim Olacak

"Avrupa'da gitmediğim ülke kalmadı. Gittiğim ülkelerde mal bekleme esnasında gezme şansım da oluyor. Bir bisikletim var. Sürekli yanımda taşıyorum. Tıra mallar yüklenirken ben de bisikletle binip şehri turluyorum. Daha geçen ay Paris'i gezdim mesela. İnşaat teknikeri olarak devam etseydim bunların hiçbirini yapamazdım.

gibisi
yok
gerçekten."

Çok gördüm bir başına hıçkırık hıçkırık ağlayan şöfürleri...

"En büyük sıkıntımız haklarımızın yeterince korunmaması. Bazen şirketlerin illetisimsizliği yüzünden gülerce mal bekliyoruz. Evimize dönemiyoruz. Çok bayram geçirmişimdir yapayalnız... Çok gördüm bir başına hıçkırık hıçkırık ağlayan şöfürleri..."

Birçok yakınımın cenazesinde bulunamadım mesela. Babamı kaybettiğimde Kapıkule'de sıra bekliyordum, aracı bırakıp geldim. Eğer haberi aldığımda geçmiş olsaydım geri dönemez ve çok vicdan azabı çekerdim. Zaten biz seferdeyken kötü haberleri bize söylemez ailemiz.

Ayrıca ülkede yaşanan siyasi olaylar da bizi çok etkiliyor. Ulusal veya uluslararası bir sıkıntı yaşandığında gümrük memurlarının ya da polislerin bize olan tavırları hemen değişiyor. Daha katı ve sert oluyorlar. Bize zorluk çıkartıyorlar. Özellikle Sırbistan, Almanya gibi ülkelere görülüyor bu. Yani başkaları yüzünden olan şeyler bize çok fazla yansıyor."

Hayatınızı Harcamayın!

"Avrupa'da gözlemlediğim genel itiba, insanları işini seveye yapıyor. Bizde kasiyerler, garsonlar, pompacılar genelde asık suratlıdır. Fakat orada gerçekten gülmüşüyorsunuz. Mutlular. Ben de mesleğimi seveye yapabildiğim için şanslı hissediyorum kendimi. İyi ki şöfürüm diyorum.

Yolda yalnızlık değil de aile hasreti beni yoruyor. Çocuklarımı çok özleyorum. Onların geleceği için çalışıyorum. Birkaç yıl daha bu işe devam edip kendimi sağlama alına bırakacağam. Çocuklarıma yakın olabileceğim bir iş yapacağam. Ancak herkese tavsiyem şudur: Ne olursa olsun sevdiğiniz işi yapın. Nefret ettiğiniz şeyler yaparak şu kısacık hayatınızı harcamayın!"

Yol, hayatın metaforudur.

Ayrıca fotoğraf çekmeyi çok seviyorum. Yolda gördüğüm manzaraları fotoğraflıyorum. Evlerin bahçelerini çekmeyi çok seviyorum. Hollanda, Belçika gibi ülkelere çok güzel bahçeler görüyorum. Bir gün kendime bahçeli bir ev satın alabilirsem bahçemi o gördüğüm gibi yapacağım."

Dostluklar ve Tehlikeler

"Yolda tehlikeler var elbet, özellikle hırsızlık çok oluyor. Aracın brandasını kesip ne taşıdığına bakıyorlar önce. Eğer pahalı mal taşıyorsan hemen çalıyorlar. Misal, elektroniğe yaşıyorsan çok dikkatli olman lazım. Fakat konakladığım yerler çoğu zaman güvenli oluyor. Bilmediğimiz parklarda durmuyoruz. Avrupa'da parkçılık yapan Türkler var. Genelde oralarda duruyoruz. Yemek, duş, benzin hepsi bulunuyor oralarda. Çok güzel dostluklar kurabiliyoruz burada. Çukırttaşına vızlar örmek

SEN AĞUSTOS OL DA BIRAK BÖCEK DESİNLER

İnsana üç tarafı denizlerle çevrili, iç tarafı nehirlerle, göllerle döşeli memleketimizde oldukça sıcaklaşan ve kuraklaşan yaz mevsimi üç ay sayılır, onun da sonuncusu bu aydır. Ozon da delinse, iklimler de kaysa, kureset de ıssınsak bu böyledir. Neticede memleketimizin bazı prensipleri değişmez.

Ağustos bitince son hasırlar kumsallardan toplanır, plastik masalar teraslardan içeri alınır. Okul alışverişleri başlar, çocuklar da yüzler düşer, büyüklerde masraf şişer.

Eye dönüş başlar. Ağustosun sanlı bitirmek lazım o zaman çünkü ömrümüzün yazlar; malumunuz sayılır. Her zaman anlatılan Ağustos Böceği ve Karınca hikâyesini bilirsiniz. Alışmış ezbere anlatır geçeriz. Oysa der ki kitaplar; ağustos böceği henüz larvalıyken ağaçtan toprağa düşer ve ağaç köklerine saklanır. Hem de tam on yedi sene.

Sonra hep birlikte çıkıverirler toprağın yüzüne; başlar ağustos böcekleri ses çıkarmaya. Neslin devamı için bu türkülerin şart olduğunu da, yeryüzündeki ömürlerinin bir kıs daha görmeye yetmeyeceğini de bilirler. Karınca larç için iyi konuşuyorlar. "Karınalar ekosistemlerin çoğunda yaşayabilir. Bu başarıları sosyal örgütlenmelerine, yaşam alanlarını değiştirilebilirliklerine, kaynaklardan yararlanmalarına ve kendilerini savunmalarına bağlanmıştır", diyor kaynak. Bu iyi, bu güzel.

"Diğer türlerle birlikte geçirdikleri uzun evrim sürecinde, benzerlik, ortaklık, asallık ve karşılıklık içeren türler arası ilişkiler geliştirmişlerdir," diye ekliyor. Da da bizi bozuyor sevgili karınca. Etrafınızda karınca dostlarını var mı? Ben diyeyim yoktur. Onlar ancak "bir yerden tanışık" olarak kalırlar. Karınca tanıdıklarının iç içe arkadaşlarını "Çok ırslı, başarmak için yapmayacağı şey yok" denilir. "Varsa yoksa maddiyat, küp nereden doluyorsa orada bitiyor" denilir.

"Kendi ağırlığının 10 katı ıhaleye girmiş, gözü

**Ömürler kısa,
mevsimlerden
yaz, öleşiye sıcak
havalar, ölümlüne
güzel hayatlar; bizi
kalplerin ayazı değil
ağustosun güzelliği
paklar.**

doymuyor" denilir. Tatil planı yapılırken de onlar değil, ağustos böceği arkadaşlar aranır.

Hayat da ancak onlar varsa tatlanır.

Senelerce yer altında kalmamış gibi, gün yüzüne çıkar çıkmaz türkü söylemeye başlayanlardır onlar. Tanıdınız mı?

Maden göçüğünden çıkıp da izmesi sedeyi kiletmesin isteyenler, bir bombanın aldığı bacağının, bir gaz fişinin çaldığı gözünerdinden hala gülümseyerek zafer işareti yapabillerler. Mahkemelere

çıkarken bile sakası eksik olmaları, gazetelere düştüğünde bile her fotoğrafında yüzü apaydınlık gülerken çıkarlar.

Ağustos böceği onlar, bilirlir ki yer altında geçen onca zamana rağmen, bir gün güneşi görecekler. Kısa da sürece olsa, o güneşin tadına en iyi onlar varacaklar. Bu yüzden dillerinden türküler, ellerinden sazları eksik olmaz.

Dört tarafa akla gelmez felaketler ile çevrili memleketimizde en acayip hikâyeler, delirime sınırına yaklaştıkça ve o sınırın kaçmaya çalışırken yaşanır. Sizi oradan çekip kurtaracak olan ağustos böceği olmaktadır.

Mesela; kumsaldaki şezlongu akşamı kaldırıp sahile masa atan karıncadır. Kumun her saatini ayrı paraya satır. Hava kararıp da elinizdeki kitabı okuyamaz olana kadar size ıllıymeyen esnaf ise Ağustos böceği.

Bir dilim kavunu ağırlığının 10 katı fiyata adisyonu yazan karıncadır, masaya suyu sürahi ile koyan ağustos böceği. Ağırlığının on kat bavul ile tatile çıkan karınca, aynı şortla aynı hamakta farklı kitaplar

üstünde kuruyan, sürekli terliğini bir yerlerde unutun, anlatacağı bitmeyen, kahkahası dinmeyen, "el alem ne der?" i aklına bile getirmeyen, Ağustos böceği.

Tatilin ne olduğuna; sürüye bakarak karar veren, bir mekâna övüldüğü kadar değer veren, ödediği hesap kadar eğlenilen, çektiği fotoğraflar kadar ayağı suya değmeyen, dostlukta karşılıklı esası arayan karıncadır.

Bir köyün bağında, dalından koruk yemeyi tatitle sayan, herkes lazerleri izlerken yıldızlara bakakalan, denizin kokusunu en çok duyan, sahilin en güzel midye kabuğunu bulan, telefonunu nereye koyduğunu hatırlamayan ise ağustos böceği.

Güneşli günlerin güzelliğine inanıp da yeraltırın neminde sak kalabilen ağustos böceğidir. Kapısına gelenin yüzüne kapı çarpan, ekmeğini bölüşmeyen, ömrün güzelliğini değil uzunluğunu, anlamını değil varlığını kendine dert edinir ise karınca.

Üzgünüm La Fontaine, bu hikâye bize uymadı. Dört bucağı ömründen çalan memleketimizin baharları bize pek kısa, yazları ise nadir. Sadece ki düşünen stok çuğlar senin olsun; ateşi sönmeyen tek şey yüreğimizdir, bir ıhtıl bu sonbaharı hatta kaç da bize sıcak geçirir.

Sen dilediğini karınca övsen de, biz yine yer altında şarkılar bestelleyor olacağız, güneşin görüldüğü güne dair. O zaman bu ay bitmeden, şefim sen ortaya yap karışık bir şeyler, ekme banmalık olsun. Ara çay eksik etme ki aklımız yerinde dursun. Ay biterken de bize birer yolluk verisin. Bakarsın bu sene kiş hiç genleş, sen de bize şükredersen, ya da bakarsın kiş fena bastır, biz dayanamaz oluruz, arkamızdan buruk gülümser, kaldığımız yerden saza devam ederisin. Ömürler kısa, mevsimlerden yaz, öleşiye sıcak havalar, ölümlüne güzel hayatlar; bizi kalplerin ayazı değil ağustosun güzelliği paklar.

DÜĞÜN KAMERASI

Ele tutuşan gelinle damat alkışları içinde Renk Düğün Salonu'na girdiği anda düğün kamerası çalışmaya başladı. Çift, kameranın karşısındaki kürsüye oturdu. Damat öyle sevinçli ve heyecanlıydı ki, elleri titriyordu. Gelin ise keder içerisindeydi. Bir ara yüzünü kaldırıp kameraya baktı. Ağladığını hiç saklamıyor; makyajı göz kenarlarından akıyordu. Gelinin dikkatle izleyen komşu kadınlar birbirlerini dürtüp "Ah yavrim" dedi, "baksana, hep ağlayı. Nasıl da efendi gelin oldı." Böyle bir kız yetiştirdiği için gelinin annesini takdir ettiler. O an hiç kimse kameranın sallandığını görmedi.

Gelinle damadın oturduğu kürsünün çaprazındaki orğdan tiz bir sesle horon havaları çalmaya başladı. Mikrofondaki yerel sanatçı atma türküler söyleyerek, salonu coşturdu. İlk en erkek tarafından üç delikanlı horona başladı. Horon halkalanarak büyürken, kameranın objektifi yeniden kürsüye çevrildi. Tam o an, horondan kopan bir genç, damadı kolundan tutup düğüne kattı. Damat horona kalkarken, birlikte gelmesi için elini geline uzattı. Gelin elini kaçırıp göz ucuyla kameraya baktı. Kamera titredi.

Org sesi kesilince kameranın önünden kuru pastalar ve meyve suları geçti. Masaların altında doldurup içmek üzere "Fanta" ve "Votka" şişeleri geçti. Düğünden sonra dini nikâhı kıyacak imam geçti. Horondan sonra sırtları ter içinde kalan delikanlılar geçti. Delikanlılara bakışan genç kızlar geçti. Birbirlerine sigara ikram eden dünürler, Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://arantey.org>

bir sohbetle dalan çelimsiz kaynaşalar geçti. Yalnızca kamera ve gelin yerinden kıpırdamadı. Çevrelerine alırdırmadan ve cesaretle baktılar.

Kürsüden takı töreninin başladığı duyuldu. Önce erkek tarafı çiftin önünde dizildi. Arkalarından kız tarafı, komşular ve arkadaşlar sıralandı. Kamera, damatla gelinin yanı başındaydı: Gerdanlıklar, hasır ve burma bilezikler, uç uca eklenmiş banknotlar takıldı. Her takıdan sonra neşe içinde fotoğraflar çekildi. Bir tek gelin gülümsemiyordu. Kınalı ellerine geçirilen altın bilezik

değil de soğuk kelepçeymiş gibi donuk ve tutuktu. Komşular "Ah yavrim," dedi, "daha ufağlar, evünden ayrılacak ya, demek dayanmayıl."

Takı töreninin bittiğini, orgla çalınan horon havası haber verdi. Delikanlılar düzölüp çiftayak ve titreme

horonuna başladı. İç içe geçmiş horon halkaları bir pervaneyi andırıcısına döndükçe dönyordu. Yerel sanatçı atma türküler söyledi. Damadı övdü, gelini ağlatmaya çabaladı, kaynaşalara sataştı, dünürlere dokundu. Herkes keyif içindeydi. Düğünün sonuna doğru, salondan "Enişte horona!" bağışları duyuldu. Damat ikilemeden kalkıp horona katıldı. Org delirmiş gibi çalıyor, gençler coşkuyla oynuyordu. O kadar ter aktı ki Renk Düğün Salonu hamama döndü.

Orgun sesi dinip horon dağıldığında, fark edildi

tualete bakıldı. Sanki yer yanılmıştı da gelin içine girmişti. Salona telaş ve şaşkınlık hakimdi. Yerel sanatçının aklına, düğün kamerası görüntülerine bakmak geldi. Nereye gittiği böylece anlaşıldı. O an kameramanın da kayıp olduğu anlaşıldı. Kamerası sabitleyip gitmişti.

Önde yerel sanatçı ve damat, çevrelerinde düğün sahipleri olmak üzere, salonda kim varsa kameranın arkasından toplandı. Kamera görüntüleri hızla geriye, tam damadın horona kaldırdığı ana sarıldı. Yerel sanatçı "Play" düğmesine bastı. Herkes soluğunu tutmuş, birazdan olacakları izlemekteydi. Damat horona katıldıktan sonra gelin, yüzünü kameraya çevirmişti. Sonra başını "Olur" dercesine sallamış, yerinden kalkıp kapıya doğru yürümüşü. Kamera, gelinin ekrandan çıkmasından sonra horonlu kaydedecek şekilde sabitlenmişti. Sonra, kameranın önünden ve damadın yanı başından kameraman geçip kapıya yürümüşü. O da çıkınca kameranın ekranına, çılgınca horon eden damat girmişti. Orgun sesine, damadı coşturmak için söylenen "Enişte!" bağışları karşıyordu.

Yerel sanatçı, Pause tuşuna basıp damada baktı.

"Gelin kaçtı," dedi, "Gelin kaçtı."

Nöbetçi eczane Nöbetçi yazılar 4

COREX ŞURUP

Semtin hapçıları babama daha çok darıldılar. Ciddi ciddi Optalidon'un içindeki o sihirli 'müessir maddeyi' peder beyin çıkarttığına inandılar. Fakat hepsi birden ve çok geçmeden yeni bir yol buldular...

Eczane kapandıktan yıllar sonra bile Yıldız'ın, Sinanpaşa'nın, İhlamurde'nin; yani tekmil Beşiktaş'ın tüm hapçıları yolumu keser, pedere sitem ederdi.

Onun eczane girişinin tam karşı tarafında duran büyük boy, siyah beyaz yakışıklı fotoğrafını hafızalarına kazmışlardı. Babam, alayına gider yapar, 'müessir maddesi uyuturucu olan' hiçbir ilacı satmaz, hafını dahi ettirmezdi. İşte hapçıların kırılganlığı da bu yuzdendi!

İlacın kralı Rohipnol'dü! Jargonda'sarı bomba' diye geçirdi. Acemi hapçı; onu firma isimyle solar, ne aldıgından bihabermiş gibi yapar, yedirmeye çalışır...
"Roche var mı?"

Yasaklı olmasalar da piyasada ince ayarlı ilaçlar da satılırdı. Optalidon bunlardandı. İki üç tane küçük pembe draje yitirirken ayağın sallayan, serçe gibi kısa kısa hareket eder, kartal gibi uzun uzun sabit bir noktaya bakardı. Optalidon sadece baş ağrısına değil, ruhlarla da enteresan bir biçimde şifa verirdi. Gece Optalidon atmadan uyuyamayan teyzeler, şefine öfkelenmek için Optalidon alıp daireye geçen memurlar böyle böyle türedti. Heps, kendilerinin çok baş ağrısı çektiklerine inanmışlardı. Neden sonra, ilacın yan etkileri anlaşıldı, içinden 'kafa yapıcı' madde çıkarıldı. 'O şahane pembe haplardan' geriye büyük, sitemli bir boşluk kaldı:
"Ah nerede o eski Optalidonlar?"

İlacın bir espirisi kalmayınca, semtin hapçıları babama daha çok darıldılar. Ciddi ciddi Optalidon'daki, o sihirli 'müessir maddeyi' peder beyin çıkarttığına inandılar. Fakat hepsi birden ve çok geçmeden yeni bir yol buldular... Uzunca bir süre, neden bütün sokak adamlarının bu kadar öksürük şurup

tükettikleri anlaşılmadı. Onlar bir yana kimselere Corex şurup yetiştirmez oldu. Eczaneler, talebe yetiştirmekte zorlandı. İlaç depolarına koli koli Corex şurup siparişleri verilmeye başlandı. Aylarca sürdü. Uyanmak uzun zaman aldı. Umumi tuvaletlerde, sote köşe başlarında, gazete kâğıdına sarılmış boş şurup şişeleri görülmeye başlandı işin rengi ortaya çıktı. Şurup ne kırmızı ne yeşil reçeteliydi. Alış satış serbestti. Hapçı taaifesinin yolu anlaşıncı, şurup niyet okunarak satılmaya başladı. Fakat Corex öyle bir övülüyordu ki, merak da uyardırıyordu. Kimi kaçamak bile "Bir kapak attın mı mis gibi oluyorsun" diyordu.

Meraktan oldu... Eczanenin nöbetçi olduğu bir geceydi. Saat ilerlemişti. Şeytan dürtüyordu. Kalfa Cahit tabure tepesinde oturup melûl gözlerle bakıyor; 'müşteri gelmese de uyusam' diye geçiriyordu. Eczane de nöbet böyledir, acil servis gibi... Bir yere kafanı koyup uyur, en fazla dükkânın arkasında paravanla ayrılmış laboratuvara geçer, hafiften ayaklarını uzatırsın.
"Cahit abi..."
Yekten mevzu girdim:
"Şu Corex ne iş, denemek mi?"
Korkudan aklı gitti, ayıllırdı. Sonunu kestiremediği serüvenleri sevmezdi, dolandırmadan cevap verdi:
"De get lan!"

Fakat üstelence kafası karıştı. O hengâmede bir şey açılıp birer kapak atıldı. Kalfa, tadını hiç sevmemi. Fakat bana uydu. Üstelik hiçbir şey de olmadı. Üç beş kapak daha...
Arada, "Öğlüm..." diye uyanlar... Sonra bir müşteri, "Yok işte bir şey olmuyor?" hissi... Derken, müşteriye ilaç sararken hoop bir darlanma... Ne kadar mı zaman geçti?

Uzunca bir süre dükkânın çıkımı. Öyle birindik.

bir adım değildi ama... Çarşı içinden Barbaros Bulvarı'na... Bir adım daha; Dikilitaş'a... Aynı dev adamları geri dönmek uzun sürdü, büyük emek gerektirdi. Neden sonra karşıda eczanenin ışıklı tabelası. Seyirlik bir âlem. Işıkların ve gecenin içinde kaybolup geçmeye, geleceğe yolculuk. Parlak renklerin içine saklanmış kelebekleri sayma isteği. Bir, iki, üç... Yüz, iki yüz... Bin... Dokuz bin dokuz yüz doksandokuz! Anlamsızlık, coşku, derin düşünce... Kış gününde terli tişört, dar kapa, onu zorlayarak içeri girebilme başırsı. Hayal meyal, endişeli bir ses. Cahit'in ilginç şivesi...
"Öğlüm neredesin lan sen?"
Soruyla alakasız bir cevap.
"Şu ver şu!"

Bir köşeye oturup gencecik hayatımı film seridi gibi gözlerimin önünden geçirmeye çalışıyorum. Sonra birden tuhaf bir açlık hissi. Dışarıya çıkayım, dizim çenemde. Zihnimde çok derin bir soru:
"Acaba karışık tosta ayrılan mı içsem yoksa sosisli sandviçle limonata mı devirsem?"
Tost ayrılan, sandviç limonata, tost ayrılan... Bir aydınlık hissi, sabah gibi... Hayal meyal konuşmalar... Babamın sesi... Karşımda, illüzyonu, elinde montum... Çaresizlik içindeyim, en derin sorumu derleyip toplayıp kapsamını genişleterek silüete soruyorum:
"Tam on dakikadır düşünüyorum, tosta ayrılan mı içsem yoksa limonatayla sosisli mi yesem?"
Derin bir iç çeker gibi:
"Kal lan kalk, ne on dakikası, ne tostu ne, limonatası... Kalk gittim montunu!"
Kapıdan çıkarken, bir anda geri dönüp kalfaya talimat veriyordum:
"Cahit dolapta ne kadar Corex kaldıysa dök öğlüm! Sonrası derin bir uyku..."

JERRY LEWIS

On üç yaşındaydım. Fransa'ya geleli üç sene olmuştu. Artık Fransızca'yı çözmüş, neyin ne olduğunu, nasıl davranılacağını biraz olsun kavramıştım.

Ama diğer çocuklarla iletişim kurmakta biraz zorlanıyordum. Ben onlara göre farklıydım.

Fransa'da kuafor salonları pahalı olduğu için, saçlarımı aileden biri kesiyordu. Annem ve babamın deneyimlerinden sonra abim öneri uzur, arkası kısa bir model denemisti üzerinde. Mizelle Matthieu'nün erkek versiyonuna benzemıştim.

Abimden kalan 1970'lere ait dar, mavi bir kazak ve bordo renkli kadife bir İspanyol paça pantolon giyiyordum. Tati ismindeki uzun mallar satan bir mağazadan alınan ayakkabılara artık bana ufacak geliyordu. Bir önceki ayakkabılandırda olduğu gibi pek yakında baş parmağım ayakkabıların ucunu delip kendini gösterecekti.

Sağlam mıyottum. Fransa'da gözlükler aşırı pahalı olduğu için bana Türkiye'deki kasabamız Tire'den demir çerçeveli, işi camlı bir gözlük alındı. Yamuk duruyorlardı ve kulakların arkasını acıyıyordu. Okul çantası yerine babamın bana verdiği yeşil bavulu ve yüzüme kadıma başlayan tüyleri de eklerse benimle bırak Fransız bir çocuğun konuşması, yaklaşması bile imkânsızdı.

Bir gün öğretmenimiz bize Jules Romains'ın tiyatro oyunu *Dr. Knock*'un muayene sahnesini ezberlememi istedi. Beni ve sınıfın en güzel kızını Axelle'i sahneye çıkardı. Ondan hoşlandığım için, utançmdan, kompleksimden ona dokunamadım. Ağzımdan bir kelime çıkmadan donup kaldım. Bu olaydan sonra daha da az konuşmaya başladım. Daha da içime kapandım.

Babam benimi konfeksiyon atölyesinden kalan defolu malları alıp pazarda tezgâh kurup satıyordu. Beni de ticareti öğrenmem için yanına alıyordu. Ona yardım edip kendi harçlığımı kazanıyordum. O kazandığımız ekstra parayla illecek *AVM*'ye gidiyordık, restoranda yemek yiyor, sinemaya gidiyorduk. Özellikle Jerry Lewis'in filmlerine. Hepsini izlemiştim.

Abim benim Jerry Lewis'e benzediğimi söylüyordu. Ona çok kızzıyordum. Ne kadar bana komik gelse de o sakar, geveze adama benzetilmek istemiyordum.

Ta ki *Dr. Jerry* et *Mr. Love*'u izleyene kadar... Filmden

Dr. Jerry, üniversitede çalışan, çirkin, içine kapanık, sakar bir kimya öğretmeni. Aşık olduğu öğrencisine kendini beğendimek için icat ettiği bir solüsyonu içerek yakışıklı (Mr Love) bir adam dönüşüyor.

Eve döndüğümüzde kendime aynada baktım. Artık değişim zamanı gelmişti. *Dr. Cansel*'den kurtulup yeni bir *Cansel* yaratmam lazımdı. Gözlüğümü çıkardım. Daha karizmatik görünmek için, görmeyi tercih ettim. Marketten saç jölesi alıp saçlarımı arkaya taradım. Anneme, uygun fiyatlı Adidas marka ayakkabı bulursa almasını söyledim ama annem dört çizgili "Abibas" marka ayakkabılarla geldi. Beni dört çizgili olmasının üç çizgili olmasından daha iyi olduğuna ikna etmeye çalışınca pes ettim.

Bir şey diemiyordum çünkü bu yabancı ülkede paramız olmadığını, annemin ve babamın çok çalıştığını görüyordum. Bunların geçici olduğunu ve bir gün yeterince paramız olacağını umuyordum.

Artık değişim zamanı gelmişti. Dr. Cansel'den kurtulup yeni bir Cansel yaratmam lazımdı. Gözlüğümü çıkardım. Daha karizmatik görünmek için, görmeyi tercih ettim. Marketten saç jölesi alıp saçlarımı arkaya taradım.

Pazardan kazandığım 160 frank'la ayakkabılarımı aldım. Abimin deri "Top Gun" montunu giydim. Tıraş oldum, saçlarımı taradım, Fransızca'yı çözdüm, tiyatroya başladım ve sahnelere çıkmaya başladım... Tam Bir Mr. Elçin oldum.

Yıllar geçtikçe içimdeki *Dr. Jerry*'le *Mr Love*'u daha çok taniyordum ve onları kullanarak oyunculuk mesleğimde ilerliyordum.

Ama Jerry Lewis ortalıkta yoktu, hiç film çekmiyordu. *Arizona Dream*'de Johnny Depp'le kısa bir rolde görünmüştü. Hepsi buydu.

Bir gün kısa metraj bir filme seçildim. 2. Dünya Savaşı'nda geçen filmde muhafazakâr bir Fransız gencini oynuyordum. Set arasında annemi oynayan Anny Romand'la muhabbete başladık. Gençliğinde çok hayran olduğu bir aktöre benzediğimi söyledi. Benzettigii aktör Jerry Lewis'ti.

Bana Jerry Lewis'le hikâyesini anlattı:

"On beş-on altı yaşlarımda Jerry Lewis'e çok hayrandım, bütün filmlerini izlerdim. Sonra neden filmlerde oynamıyor diye merak ettim. Araştırdım ve öğrendim ki Jerry Lewis oğlunu kaybetmiş, hayata küsup bir

renince ona mektup yazmaya karar verdim. Hayat ne kadar acımasız olsa da onun bütün dünyada hayranları olduğunu söyledim. Seveni çok olduğunu ve onu bir daha ekranlarda görmek istediklerini, hayata tutunması gerektiğini ve onu çok sevdiğimi yazdım. Mektubu bir oyuncu arkadaşına verdim. O da Amerika'da yaşayan bir oyuncunun akrabasına verip Jerry Lewis'e ulaştıracaktı. Aradan yirmi sene geçti. Ceketini bir oyuncu olmuşum. Cesar Ödülleri'ne davet edildim.

O sene Cesar onur ödülü Jerry Lewis'e verilecekti. Sahneye çıktı. Louis de Funes'le birlikte doğaçlama bir şov yaptılar sonra yerine oturdular. Tören bitince yanına gittim.

'Merhaba Mr. Lewis, siz beni hatırlamazsınız ama ben size bundan yirmi sene önce bir mektup yazmıştım. Adım Anny, dedim. Jerry uzunca bana baktı elini ceketinin içine soktu ve cebinden... Benim yirmi sene önce yazdığım mektubu çıkardı. Bana sandlı ve 'Teşekkür ederim,' dedi.'

Bugün Anny Romand oyunculuğa devam ediyor, onu o günden beri bir daha görmedim. Jerry Lewis hâlâ yaşıyor. Doksan yaşında. Onunla hiç tanışmadım.

Olson. Ben onu çok iyi tanıyorum...

Teşekkürler Jerry.

ARAMA KURTARMA KÖPEKLERİ

Arama kurtarma da halen daha köpeklerin kullanılmasının sebebi teknolojinin henüz köpek burnuna yetişememiş olması.

Afet durumlarında görev alan arama kurtarma ekipleri, yaşamla ölüm arasındaki ince çizgide gezinen afetzedeler için hayatı önem taşırlar. Arama kurtarma ekiplerinin en önemli birimlerinden biri ise köpekli arama ekipleridir. Biz de, yıllardır gönüllü olarak köpekli arama kurtarma birimlerinde görev alan Utku Lomlu ile yıllardır yürüttüğü bu süreci dinledik.

Rahatlamak için başladım

"Ben tasarımcıyım, bu yüzden hayatım bilgisayar karşısında geçiyor diyebilirim. Yıllar önce, çok bunaldığım bir dönemde, rahatlamak için bir şeyler arıyordum. Hobi gibi yani. Sahilde tanıştığım bir adamdan arama kurtarma ekipleri hakkında bilgi aldım. Kendisi de sivil savunma gönüllüsüydü. Ben de arama kurtarmaya merak saldım ve sivil savunmaya katıldım. Yaklaşık on iki yıl oldu. Hâlâ devam ediyorum."

Amaç insan kurtarmak değil, güzel vakit geçirmek

"Genelde orta boy, golden, labrador ve Alman çoban köpeği gibi köpekler kullanılır. Köpeğin türünden ziyade bu işe uygun olup olmasının önemli. Bunun için de köpekler bir yaşını geçtikten sonra 'screening' adı verilen bir teste tabi tutulur. Bu testte hayvanın dayanıklılığı, fiziksel yeterliliği, stres altında çalışıp çalışmayacağı ölçülür. Eğer başarılı olursa arama kurtarma ekibine alınır ve eğitime başlanır. Köpekler eğitim sürecinde yoğun bir baskı altına alınmaz. Çünkü köpeğin çalışabilmesi için mutlu olması gerekir. Yani köpeğe ne yaptığını bilmez aslında, onun amacı oyun oynamaktır. Küçüklükten beri bu işi yaptığını arama işini bir oyun zanneder. Bunun yanında köpek sahibi için de aynı durum söz konusudur. İnsan kurtarmak için arama kurtarma ekibine katılanlar pek fazla dayanamazlar. Ancak köpeğiyle birlikte güzel vakit geçirmek isteyen insanlar burada kalıcı olabilirler."

Köpeğe sevmeyen yapamaz

"Köpeğin eğitimi ve bakması hayli zordur. Haftada üç

gün eğitime çıkmak gerekiyor çünkü. İştten, okuldan, eğlenceden vakit bulmalı ve ona bu eğitimleri vermelsiniz. Enkaza gidip beton blokları üzerine yatarak köpeğin bizi bulmasını bekliyoruz mesela. Karda, soğukta, yağmurda betonun üzerinde yatmak kolay değil. Varillerin içine saklanıyoruz, harabelerde geziniyoruz, hiçbirini yapmasak köpeğimizle ilgileniyoruz. Fakat burada bizi köpeğimizle güzel ve faydalı vakit geçiriyor olmak motive ediyor. Köpek sevmeyen bu işi yapamaz zaten. Zorluklar yüzünden eğitilmiş köpek sayısı az. İstanbul'da beş, Türkiye genelinde ise on beş kadar eğitilmiş köpek var."

Artık yaşam ihtimali yok

"Afetin ne zaman olacağı belli olmuyor. Bu yüzden bizler hazırlıklı olamayabiliyoruz. Haiti depremi olduğunda iş durumum yüzünden gidemedim mesela. Düşünsenize, o kadar zaman hazırlanıyorsunuz ve gidemiyorsunuz. Keşke hiç afet yaşanmasa tabii ama bu gibi durumlarda bizlerin motivasyonunu düşürüyor. Neyse ki, Van depremi yaşandığında herhangi bir engelim yoktu. Orada, Erçiş'te, bir enkazda 'artık yaşam ihtimali yok' denildiği sırada köpeklerimin Gypsy ve Roxy uyur verdim. Tekrar tekrar kontrol ettik ve biz emin olunca kazı çalışması başladı. Sonunda o enkazdan sağ insanları çıkartıldı. O anda yaşadığım mutluluk tarif edilemez."

İnsan kokusu

"Köpekler, insanın kokusuna motive olurlar. İnsan, sürekli yenilenir. Ölü deriler bu yüzden oluşur."

Bakteriler canlı insanı sürekli kemirirler ve bu yüzden gaz salgırlar. Köpekler işte bu gazın kokusunu alırlar. Arama kurtarma da halen köpeklerin kullanılmasının sebebi teknolojinin henüz köpek burnuna yetişememiş olması. Dinleme cihazları ya da termal kameralar var ama bunlara güven olmuyor. Çoğu zaman en doğru tespit köpeklerden geliyor."

Umudu kesmek çok zor

"Sadece afetlere değil doğa aralarına da katılıyoruz. Piknik, gezi, yürüyüş gibi durumlarda kaybolan olabiliyor. Genelde yaşlılar ve çocuklar kayboluyor böyle durumlarda. Bunun haricinde trekking, avcılık ve kampçılıkla ilgilenenlerden de kayıp ihbarı çok geliyor. Böyle durumlarda asıl yük operasyon yöneticisinde oluyor. Kayıp kişinin özelliklerini öğrenip bunlara göre bir rota çizilmesi gerekiyor. Örneğin, çocuklar korktukları için çok hızlı hareket ederler. Bir iki saat içerisinde on kilometre yol kat etmiş olabiliyorlar. Avcılar geride çok çöp bırakırlarken trekkingcilerde durum tam tersi oluyor. Arama çalışmalarında kararların doğruluğu çok önemli, çünkü bir kayıp aramasını sonlandırmak çok güç. Bir insandan ümidi kesmek, onun artık öldüğünü kabullenmek çok zor oluyor."

Ben on iki yılını verdim. İlk başladığım köpek Gypsy oldu. Şimdi ikinci köpeğim Roxy ile devam ediyorum. Başka köpeğe de yetiştirmeyeceğim. Yeterli zamanın ve enerjinin yok artık. Gönüllü sayısı az ama bitmiyor da. İlerleyen zamanda da elbet birileri çıkacak. Köpeğiyle güzel vakit geçirmeyi hedeflerken belki de bir sürü insanın hayatını kurtaracak."

FETÖ BİRAHANESİ

Dershanelerin en popüler olduğu dönemdi. Birileri tarafından dersaneler çocuğa verilen önemin göstergesi haline getirilmişti. Hangi gelir grubundan olursa olsun aileler çocuğunu dersehaneye göndermek için dişini tırnağına takıyordu. Bizimkiler de benden bu konuda çok ümitsiz oldukları için uygun ödeme planıyla Liselere Giriş Sınavı'na hazırlanmam için beni dersehaneye yazdırdılar. Yazdırdıkları dersehane Fetullah Gülen Cemaati'nin altın neslinin yetiştiği ANAFEN dershanesisiydi. Babamın sınavı hazırlanmam için ANAFEN'i tercih etmesinin sebebi Fetullah Gülen'e sempati duyması değildi. Çünkü babam beş kati ANAFEN'in gölgesinde kalan hemen bitişikteki Çeşme Birahanesi'nin müdavisimiydi ve dershanenin telefon santrallerini yaptırdı için indirim alıp beni buraya yazdırmıştı.

Dershaneye başladığımda buranın dinci bir dersehane olduğunu anımlamam babamın konuşmalarından anlamıştım. Dersler başladığında içimde bu önyargıyı taşıyordum. Fakat aradan kısa bir süre geçince gördüm ki: Fetocular Allah'a değil Rotring uçlu kaleme çok takılıyor. Onların yüzünde gerçek hazzı sadece soru bankasının başında uçlu kaleme uğur takarken görebiliyorduk. Dersehane uçlularının ürpertiçi şekilde minimalist bir hayatları vardı. Hayattan dünyevi hiçbir zevkleri yokmuş gibi yaşıyorlardı.

Bir gün matematik dersimize giren hocamız aile üyelerinin namaz kılip kilmadığını, annemizin başörtüsünü takmadığını sordu. Ailede dindar biri olmadığımı öğrenince hocamın bana karşı ilgileri iyice azaldı. Zaten derslere fazla ilgi duymayan ben, bunun üzerine derslerden iyice soğudum. Bahaneler ürpertiçi derslere gitmemeye başladım. Evdeki durum idkilançlıken de bahane olarak "Hocaların namaza zorladığını" söyledim. Zaten

okul taksitlerini de zamanında ödemediğimiz için yönetimin baskısına maruz kalıyordum. Benim için bardağı taşıran son damla sınıfın en güzel kızının da dershaneyi bırakmasıydı. Dershaneyi bırakmadan bir gün önce, "Benim dayım asker. Bu dersehaneye gönderdiklerini öğrenince bizimkilere çok kızdı. Anladığım kadıyla Atatürk'ü bunlar öldürmüştü. Beni başka bir dersehane yazdıracak," dedi ve gitti. Bunun üzerine artık ben de dersehaneye gitmemeye başladım. Fakat dersehane taksitleri duruyordu, anlaşma gereği derslere katılmasam bile setnetlerin ödemesi gerekiyordu. Babam başta ödemeye yanaşmasa da mahkemeyle tehdit edilince kalan birkaç senedi de ödemek zorunda kaldı.

Babam borcunu ödemişti ama ANAFEN dershaneden kendini alacaklı hissediyordu. Ne zaman aklına gelse dersehaneye küfür ederdi. Bir gün yine Çeşme Birahanesi'nde içerken ANAFEN'den intikam almak için bir anlık gazla dershanenin telefon santralini kablolarını kesiyor. İçin komik tarafı kabloların kesildiğini anlamayan dersehane yetkilileri yine babamı santrali tamir etmesi için çağırıyor. Böylece intikam almak için kabloları kesen babam kendi kestiği kabloları tamir etmek zorunda kalınca iyice hüsrana uğruyor.

Çocukluğundan beri pek çok farklı meslekle uğraşan babam telefon santralciliği işine de "Sinyor" lakaplı arkadaşının teşvikiyle girmişti. Bu hazin olay sonrası Sinyor'a durumu anlatıp sektörü bırakacağını açıkladı. Babamın santralciliği bırakmasını üzerinden çok geçmeden Çeşme Birahanesi'nde bir Fenerbahçe-Galatasaray maçını izlemek için herkes bir araya gelmiştik. Maç dolayısıyla ben de oradaydım. Maç bütün heyecanıyla süren bir rahanehanin kaptısında badem büyüklüğü üç tane adam belirdi.

Adamlar için çimiyordu derdandan el hareketleriyle bir şeyler anlatmaya çalışıyorlardı. Ben elimi

dişardakileri gösterince babam adamları tanıdı, dershanenin müdürüydü. Adamlar el kol yapsa da babam intikam almasına maçı bahane edip dışarı çıkıyordu. Adamlar da içkiyi ortam olduğu için içeri giremiyorlardı. Sonunda devre arası geldi. Hep beraber dışarı çıktık. Adamların üçü de çok sinirliydi. Aralandan biri, "Rica ederim bizim dershanenin telefonunu çevirir misiniz?" diyerek babama dershaneyi arattı: Babam cep telefonunu çıkartıp dershanenin telefonunu çevirdi. Adamlar sinirli bir şekilde babamı izliyordu. Babam alkolün de etkisiyle telefon kulağından tebessüm eder gibi bir türkür mırıldanmaya başladı. Aynı adam, "Rica ederim yüksek sesle tekrar eder misiniz söylediklerimizi?" dedi. Babam hiç garipsemeden Selda Bağcan'ın türküsünü söylemeye başladı:

**"Ka peçe yakışmıyor kullara kullara
Sarı saçlım mavi gözlüm
Bir daha gel, gel Samsun'dan"**

Babam, Sinyor'a göz göze geldi ve hep beraber gülmeye başladık. Biri dershanenin telesekeretini Selda Bağcan'ın bol Atatürk övgülü şeriat karşıtı türküsüyle değiştirmişti. Karşımdaki adamların iyice siniri bozuldu. Sürekli rica eden gene rica etti: "Rica ederim lütfen gülmeyin sizi kurumumuzun itibarını zedelediğiniz için mahkemeye vereceğim" Uzdum süredir bu anı kollayan babam, "Siktir git nereye yeriyorsan ver. Zangoç kılıkli müptezel!" dedi ve adamlar toz öldü.

Adamlar böylece arkasına bakmadan gittiler ama devletin bütün kademeleri arkalarında olmasına rağmen Şirinevler Çeşme Birahanesi örgütülü gücünden korkarak hiçbir şikâyetle bulunamadılar. Pekî sonra ne mi oldu? Şakayı hazırlayan Sinyor sızdırdan öldü. Ben istediğim okulu kazanamadım. Çeşme Birahanesi yıkıldı. ANAFEN dershanesinde yetken nesil darbe yaptı.

OXFORD'LU, BABA KATİLİ, BODRUM AŞIĞI

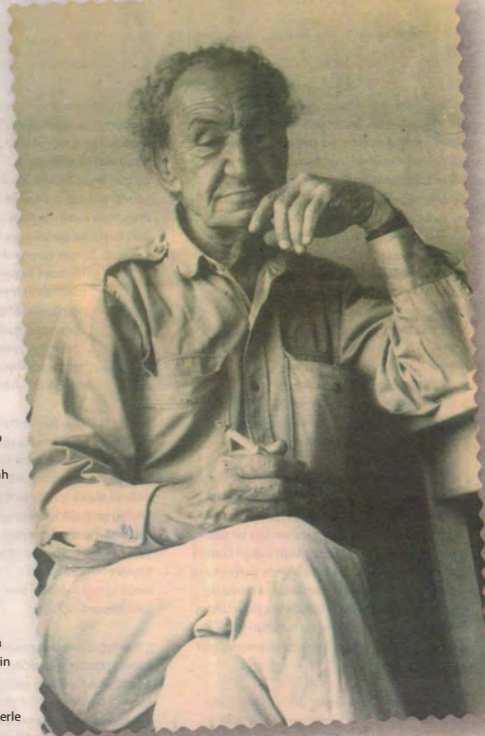
Akşamları herkes çekilince on iki-on üç yaşındaki oğlan çocuklarıyla plastik topa futbol oynar, hırs yapar, çocukla çocuk oluruz.

Ne zaman 68 Kuşağı'nın ya da benim de içinde olduğum 78 Kuşağı'nın hikâyesini izlesem, yani bir 12 Eylül filmi izlesem, yine olmamış o dönemi, o insanları hakkıyla anlatamamışlar hissiyatına kapılırm. Ardından Azra Erhat'ın yıllar önce okuduğum *Mavi Anadolu* kitabında Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın (Halikarnas Balıkcısı) ağzından yazdıkları geçer aklımdan. Belki de Bodrum'dan dünyanın yedi harikasından birini kaptırmanın ağır etkisiyle de olsa gerek (bkz: Kral Mausoleus'un anıtmezar, ki mozole kelimesi de buradan gelir) şöyle demiştir Cevat Şakir: "Ülkemiz topraklarındaki antik kalıntılar binlerce yıldır toprağın altında duruyor, kendi arkeologlarımız yetişene kadar bir kırk-elli hatta yüz yıl daha beklesin toprağın altında... Yabancı arkeologlar mirasımızı yağmalamasın."

Alakasız görünebilir ama bizim cenahda da konuya vakıf ehil insanlar yetişene kadar kimsede atmasın bu değerlere diye geçirmişimdir aklımdan. Bu "Mavi Anadolu"ya tayfayı malum insan sebebiyle her Bodrum'a geldiğimde de hatırlarım. Çok da sık gelmem aslında Bodrum'a. Gençlik yıllarımda bir sefer 1982 yılında Gümbet'te çadır kurup kamp yapmışlığım, bir seferinde de ODTÜ'den arkadaşım Barbaros'la şehir içinde Barış sitesinde kalmışlığım var. 1985 ya da 86 yılıydı sanırım, Yeni Türkü grubu *Yeşilmişik* kasetini yeni çıkarmıştı. Bodrum Kalesi'ni tepeden gören site evinin terasında evire çevire sürekli albümü dinlemiştik. O tarihten sonra hiç gitmedim Bodrum'a.

Kaş'çıyım ben. 1986 yılında Mavi Bar'ı ilk açan ODTÜ'den arkadaşlarımızın peşinden, yani tam otuz yıldır Kaş'a gitmediğim bir yaz hatırlıyorum, Kaş'ın dalınmadık noktası, yüzölmedik koyu, çıkılmadık yaylasını bırakmadım, Mavi Bar'ın karşısındaki kaldırımda da oturulmadık nokta. Ama heyhat bilmem kaçından sonra yeniden baba olup çoluk çocuk tombalak tatili yapmak zorunda kalırız. O zaman Bitez Ak-tur ana plaj kumsalı yanı, plastik beyaz masalar ve ağaç gölgesi tüm tatilinizi geçirebilirsiniz ya olur. Şef garson Erhan ve vizir vızır çalışan elemanların yüzüne tezlim edersiniz kendinizi. Diyetle filan olmanıza rağmen asla dört cıvan çıkan domatesli peynirli simit tosta ve sü-

bardağındaki büyük çaya hayır diyemezsiniz. Maalesef bürokrat emeklilerinin çocukları ve torunları için yaptığı bu kooperatif sitesinin ana plajının adı bugün Bodrum'da "emekli, göbekli, bebekli" plajdır. Oyuncunun emeklisi pek olmadığı için ilk tanımlı külliye reddediyorum ama son iki tanımlı kucakladığımı belirtmeliyim. Bu arada göz ucuyla kumda oynayan çocuklara gülümseyip el sallarken aklımdan Kaş'ta her gün tüplü dalışa çıkan teknelerde ve kadim dostlarımda olduğumu itiraf ediyorum. Rabbim anne ve babaları düşünüp Kaş'a niçin bir kumsal bahşetmemiş acaba. Sabah beşlere kadar Mavi Bar'ın karşısında oturarak bir şeyler için arkadaşlarım da acaba anne baba olunca Ak-tur ana plaja gelecekler mi? Bu bohem sorumsuz hayat tarzıyla nereye kadar gidilir ki? Gelirlerse eğer ben onlara erken kalkamayacakları için kumsala en yakın masayı tutma sözü veriyorum. Buradaki amaçları teyzelerle havlu koyup masa tutma savaşını, itiş kakışını ben yaşayacağım onlar adına. Öğlene kadar uyusunlar. Ben seçek yada, masa da tutarım söz! Yeter ki siz çocuk yapın. Nasılsa çocukların peşinden koşturmayacaksınız, zavallı Türkmen, Kırgız, Gürcü,

yaparak

kumda kürek kova bir sürü şeyler yapacaklar. Evet hiçbir yere çıkmıyor, Bitez'den dışarı pek gidilmiyor ama olsun bütün gün bize oturur sohbet eder, bir şeyler içeriz. Akşamları herkes çekilince on iki-on üç yaşındaki oğlan çocuklarıyla plastik topa futbol

oynar, hırs yapar, çocukla çocuk oluruz ya da akşam çokküne evlerin aralarında oradan oraya gruplar halinde koştu-ran, enerjilerini nereye aktaracaklarını bilemeyen 'serbest elektron' ergenlerle zombi oynarız. Hem şehir tiyatrolarından Nergis ve Can'ların da burada babadan kalma evleri var. Akşamları çok iyi yemek yiyip teatral sohbetler yapıyoruz burada. Göçüp giden abilerimizi, abalarımızı yâd ediyoruz. Neyse "bu yaz film yapmayalım, allecek dinlenelim" kararından sonra çalışmayarak geçen tatilin benim için nerede ve nasıl geçtiğini ve beni dinlenme adı altında ne hale soktuğunu anlamış bulunmaktasınız sanırım. Aman yanlış yerlere çekilmesin efendim tabii ki de esimi ve çocuklarımı deliller gibi seviyorum, hiç bir şeye değişimem.

Bodrum aşısından söz etmek mecburiyetindeyim. Cevat Şakir Kabaağaçlı, babasının görevi nedeniyle 1890'da Girit'te doğdu. Çocukluğunun ilk yıllarını babası Şakir Paşa'nın elçi olarak bulunduğu Atina'da geçirdi. İlk öğrenimini Büyüka'da, orta ve liseyi 1907'de Robert Kole'je tamamladı. İlk yazıyı aynı lkdam Gazetesi'nde çıktı. İngilizce'den çevirdi. Lise öğreniminden sonra kendisi İngiltere'de denizcilik öğrenimi yapmak istediysede de ailesinin ısrarı ile Oxford Üniversitesi'nde tarih öğrenimi gördü. 1913'te bir İtalyan'la evlenerek İtalya'da kaldı, resim öğrenimi gördü.

İstanbul'a döndüğünde

Gerçek mavi yolculukta yanınıza sadece peynir, su, İstanköy peksimeti, tütün ve rakı alınır

gazete ve dergilerde yazılar yayımlamaya başladı. Ailesi çok köklü bir Osmanlı ailesi olmasına rağmen maddi sıkıntılar içine girdi ve Afyon'da dededen kalma Kabaağaçlı çiftliğine yerleştiler. Aynı çiftlikte hâlâ tartışılan bir sebeple babasını vurdu ve baba katili oldu, yargılandı, on beş yıl kürek cezasına çarptırıldı. Yedi yıl yattıktan sonra baş gösteren verem hastalığından ötürü tahliye edildi.

1925 yılına kadar geçimini haftalık dergilerde

tercümeler, yazılar yayımlayarak, resim ve karikatür yaparak ve renkli dergi kapakları hazırlayarak temin etti. Kapakçılığın da gelişmesinde büyük katkısı oldu. Kendisi bugün az miktarda bulunan harbi

entelektüellerdendir. "Mavi Anadolu" akımının teorisyenlerindendir.

1925 yılında, dört asker kaçağının kadersizliğiyle ilgili olarak Hüseyin Kenan takma adıyla kaleme aldığı *Hapishanede İdama Mahkûm Olanlar Bile Bile Asılmağa Nasıl Giderler* başlıklı öyküsünden dolayı İstanbul İstiklal Mahkemesi'nde yargılandım, "Memlekette isyan bulunduğu sırada, askerisiyana teşvik edici yazı yazmak" tan suçlu bulunmuştum. Mahkeme başkanı Ali Çetinkaya tarafından idama mahkûm edilme istendiysede, Kılıç Ali

Bey'in önerisiyle kalebentlikle Bodrum'a sürülmüş, üç yıllık sürgünüğünün yansını Bodrum'da tamamlamıştır.

Cezasının son yansını İstanbul'da tamamladıktan sonra, çok sevdiği insanları ve doğal güzellikleriyle kaynaştığı Bodrum'dan uzak kalamamış, Bodrum'a yeniden dönüp yaklaşık yirmi beş yıl daha yaşamıştır. Adı Bodrum'la anılır, mahlas olarak Bodrum'un eski adı Halikarnassos'a ithafen "Halikarnas Balıkcısı'nı" seçmiştir, birçok insan onu böyle tanır. Mavi Yolculuk fikrini ortaya atan kişidir. Gerçek mavi yolculukta yanınıza sadece peynir, su, İstanköy peksimeti, tütün ve rakı alınır. Yolculuk boyunca gazete okumaz, radyo dinlemezlerdi. Amaç dünyadan kopmak, medeniyetten uzak kafa dinlemekken maalesef o büyük "Mavi Yolculuk" mirası günümüzde de yerini "Her yanımda nasil içki sıkı doldururuz, internet çekiyor mu" endişesine bırakmıştır. Zamanında Bodrum için kalben aşağıdaki satırları yazan büyük insan yarımadanın ve şehrin bugünkü halini görse, magazin eklerinde Bodrum'un her bir noktasından "in ve out" mekânlar, beach clublar, "Şu ünlü suradan fly boarding yaparken yakalandı" haberlerini okusa her halde Gumbet'teki mezarında ters döner aşağıdaki dizeleri yazmak aklının ucundan bile geçmezdi. İçinde dokuz günlük bayram tatilinin de olduğu iki ay bana yetti. Eski Bodrum havasının sadece rol arkadaşım, hemşerim (İnebolu), dergidaşım Nejat'ın da mesken tuttuğu Gümüşlük havalisinde kaldığını belirtir, müsaadenizi isterim. Sağ olun, büyük konuşmayayım ama büyük ihtimal daha da Bodrum'a gelmem. 'Mavi Sürgün'ün derin hatırasına ithafen;

Merhaba

Yokuşbaşıma geldiğinde Bodrum'u göreceksin
Sanma ki sen geldiğin gibi gideceksin
Senden öncekiler de böyleydiler
Akıllarını hep Bodrum'da
Brakıp gittiler...

Halikarnas Balıkcısı

Asıl mevzuva dönecek olursak Bodrum'a gelmeyiip gelmeyiip bu kadar uzun süre kalırsak sizlere beni her zaman derinden etkileyen bir Oxford'lu, baba katili

AŞK OLSUN*

*TÜRKÇEDEKİ TÜM ANLAMLARIYLA

İstanbul'dan ayrılmı Antalya'ya gidişimden on gün sonra, Dağca'ya gelmeden iki hafta önceydi. Luna'nın intihar teşebbüsünün üzerinden henüz on dokuz saat geçmişti. Luna benim hem çocuğum hem annem, ikisinden de öte hayat arkadaşım. İnsan hayat arkadaşı için ne yapmaz? Ben öndümdeki beş aylık kalkanıma planını çöze atıp ilk kalkan uçağa atlamıştım. Günyüz cümlelerle vedalaştığım şehre, kuyruğunu bacaklarını arasına sıkıştırmış bir köpek gibi sessizce geri dönmüştüm. Luna'yı acilen veterinerine götürmem gerekmesi günlerce Altan'ın evinde saklanabilirdim. On gün içinde hayatım altı üstü olmuştu. Daha ne yaşadığımı idrak edemedim, caddeye adım atamamla birlikte dedem ve teyzeme burun buruna geldim. Ölüp de dirilmişim, karşılarına dikilmişim kadar şaşkınlardı. Benimse henüz yapabileceğim bir açıklama yoktu. Gülümsenmeye çalıştım, becemedim. Üzerimde günlerin uykuşuzluğu, altımda pijama, sırtımda Altan'ın iki beden büyük hırkasıyla iyi görünmediğimin farkındaydım. On günde verdiğim beş kilo su saklayacak yerim yoktu. Biraz zamanım olsaydı kimsenin benim için üzülmesine müsaade etmeyecek bir izahat bulabilirdim. Artık çok geçti. O perşan halimde, "Kızım ben sadece senin iyi olmanı istiyorum," diyen dedemi çoktan üzmüştüm. İnsanın hazırda edilecek iki çift lafı olmayınca boynunu büküp dinlemekten başka çaresi kalmıyordu. Ben de dedemin buğulanmış mavi gözlerinin önünde, teyzemin bir kurulu düzenimin olmaması, doğru düzgün bir işim olmaması, bir baltaya sap olamayışım, kendimi on sekiz yaşında sanmam üzerinde verdiği nutkunu dinledim. Çok uzun zamanlar evde kendi kendine çalışmış gibi hazırlıklıydı. Böyle zamanlarda geçmiş başkanı bir anda silinir, özgeçmişin çöpe atılır, şehrin nezhı semtlerinde oturduğun dairesinin kontratları, bitirme tezlerin, respesiyon elbiselerin, koleksiyon değerindeki kitapların, üç parçalı tencere takımların yanı sıra zamanlar sahip olduğun her şeyin faturaları ateşe atılıp yakılır. Kendimi yetmiş sekizinci kez, dokuz yıl önce neden bankadan istifa ettiğimin savunmasını yaparken bulabilirdim. Hayatımı toparıladığımda yeniden medeni ithafkâr elave olacağımı bilsem de bir sonraki çuvalımalarda sicilinim işlendiği kalın mavi dosya tekrardan önüme tiletilekti. Teyzemin bu konuşmaları artık canımı acıtmıyordu. Kendi baktığı yerden benim iyiliğini istediğini biliyordum ve üzerine bir değil beş kitap yazsam da beni anlamayacaklarını kabul etmiştim. Ana dedemin kafasını sola çevirecek bana göstermeden silmeye çalıştığı gözyaşları çığırına saplanıyordu. Karşılarında sessizce üzerine limon sıkılmış mercimek

çorbanı yudumlar, en itibarıyla İstanbul'da bulunduğum için Kurban Bayramı münasebetiyle gerçekleştirilecek aile meclisi buluşmasına katılmam gerektiğine dair ultiमतını aldım.

Hazırlanmak için öndümde iki gün vardı. Yollanmış çizilmişken, benim bir gece vakti aniden geri dönmem Altan'ın dengesini bozmuştu. O "Bana ne" deyip, ne halim varsa görmem için beni kapının önüne koyabilecek adamlardan değildi. Evinin kapısını açıp anahtarları avucuna koydu mu tek başına tüm ailen olurdu; yatağa uzanıp kafanı omzuna yasladın mı seni bir anda tüm ailesi yapardı. Her ne kadar bana hissettirmemeye çalışsa da kendisiyle nasıl savaştığını görüyordum. Benim İstanbul'dan gidemeyişim, onun Türkiye'den çekip gitme planlarını sarsıyordu. İlişkimizden yanık kokuları gelirken bile ailemin karşısına çıkıldığında iyiliğim gibi yapabilmem için gereken gücü bana o verdi.

Arife günü maalele plandık. Herkes teker teker Altan'la da neler yaşadığını anlatırken aslında neler olduğunu kendim anlamaya çalışıyordum. Bundan sonra ne yapacağım başlığı altında, nerede yaşayacağım, ne iş yapacağım, garsonluğu bırakıp eski işime neden dönmeyeceğim, ne kadar para kazanıp nasıl hayatımı idame ettireceğim minvalindeki sorularına makul cevaplar vermeye çalıştım. Dürüst olma ya kalsam dipsiz bir sessizlikte bulduğum gerekirdi zira hayatımın geri kalanıyla ne yapacağıma dair en ufak bir fikirim yoktu.

Cevaplarımı tatmin olamayıp ayrı soruları tekrar ve tekrar yinelerken aslında kendi çocuklarına, küçük kızimlere, yeğenlerine kötü örnek olmadım çekişiyorlar ve bir tanesi benim yabancısı yapmaya kalkar diye ölesiyle korkuyorlardı. Benim hayatım ancak başkasının çocuğu olduğum müddetçe ilham verici kabul edilebilir, takdirle sayılan bulunabilir. Ailem ise pek çok aile gibi, ne emeklerle okuyup büyüttükleri, bu yaşa getirdikleri çocukları için "normal" bir hayat istiyorlardı. Hayatımdaki Antalya depresimi fırsat bilip beni işi sulara ve doğu yolu geri çekmeye çalışıyordu. Herkes konuşuyor, bir tek dedem susuyordu.

Anneannem ise nice zaman sonra tüm torunlarını aynı masada toplayacak olmanın verdiği mutluluk içinde hepimizin en sevdiği yemeleri yapmak için mutfağına kapatmıştı. Sorgulamalarından kaçıp yanına sığındım. Soğanları ince ince doğradığı kesme

Çiğdem Pinar Erşin

Dürüst olma ya kalsam dipsiz bir sessizlikte bulduğum gerekirdi zira hayatımın geri kalanıyla ne yapacağıma dair en ufak bir fikirim yoktu.

"Hep evlensin, bir kocan, bir sahibin olsun, düzgün bir evin olsun istediğim, biliyorsun. Yok, vazgeçtim artık. Bari düzgün bir işin olsaydı be kızım..."

Bu cümleleri duyduktan sonra hayatım bir daha asla eskisi gibi olmayacaktı. Önce Altan'ı düşündüm, sonra tek

teker geri giderek tüm eski sevgillerimi andım. Anneannem bile mürüvvetimi görmekten vazgeçtiye işte o an gerçekten bitmiştim. Onun duasının bir adamları bir yastıkta kocamaktan daha büyük bir anlam vardı. Birinin hayatı kendi bildiği kadanyla bile olsa, senin için hâlâ güzel şeyler umut ediyor olması demekti.

Anneannem soğanları pembeleşinceye kadar kavrıyorsa başladığımda ben, evlenmeyeceğim sevgilim ve doğmayacak çocuklarıma yemek masasına oturmış sohbet ediyordum. Otuz yaşını geçmiş hangi kadın sadece dört ay süreceğini bile bile bir ilişkiye başlardı? Altan gidecekti, canım yanacaktı. Her günü hasretle devirirken onu uzaktan da olsa sevmeye devam edecektim. Başka bir adamı hayatıma almam, sevgilim diyebilmem, tenine dokunabilmem ömürmden kaçırıyor oluyacaktı? Ben ümitsiz vakaydım. Anneannem bile benden vazgeçiyorsa, bunu yapmaktaki kesinlikle haklıydı.

O sırada mutfağına giren yeğenlerden biri salonda kaldığımız yerden suallerine devam etti.

"E, Fulsen? Şimdi ne yapacaksın?"

Kaçıp kafamı sokacak bir delik ararken, birden aklıma Mahir abının aylaırdı her fırsatta yenilediği teklifi geldi. O ana kadar verdiğim cevaplar arasında en mantıklısı bu gözüküyordu.

"Dağca'ya gideceğim."

"İş mi buldun orada?"

"Hayır. Tatilde diyordum."

Hayatıma taş taş üzerinde kalmamış, ortaklık yeriyken, ben dört yıldır fırsat bulamadığım tatile çıkıyordum. Her telefon konuşmamızda "İşleri bir yoluna koyayım, geleceğim tabii abicığım" derken "İşleri yoluna koyamay beklersen bir iki yıl daha zor gelirsin buraları" diyen Mahir abinin sesini duyduğum kalmıştı.

"Dedel Ben Dağca'ya tatilde diyordum. Mahir Abinin

HIÇ “KÜS KOLTUĞU” GÖRDÜNÜZ MÜ?

Vahdettin, köşkün penceresinde oturur, havuzda yüzen cariyeleri seyredermiş. Sonra da beğendiğini yanına çağırır.

Köşkeri kiraya veren Zehranım teyze, güler yüzlü, bize daima çok sevecen davranan kara çarşaflı bir kadındı.

1960'ın başında hâlâ ayakta kalmış olan birinci köşte yaşamını sürdürüyordu. Elini öpmeye gittiğimizde, kendisine nişanım olarak tanıttığım şimdiki eşime bir ipek mendil armağan etmişti.

Yazlığa gitmeye başladığımızda, ilk olarak hep birinci köşkün alt katına taşındık. Zehranım teyze üst katta, tek başına otururdu.

Her iki kadın da ana planı ayırdı:

Ortada koskoca bir salon ve etrafında dizili olan odalar ile büyük malta taşı döşeli bir mutfak. Tuvalet odalardan birinin arkasından gidildi. Alt katta, bu büyük salonun etrafında, odaların arasından girilen büyük boşluklar da vardı. Biz buralara eski eşyamızı depolardık.

Bu boşluklardan biri, köşkün güney tarafından doğrudan ikinci kata çıkan iki tarafı görkemli mermer merdivenlerin altına, tam ortasına açılan bir dehliz olarak devam ederdi. Önü döke demirden ızgarayla kaplıydı ama gözencikleri çok geniş olan bu ızgaradan dışarıyı görünür ve içeri temiz hava girerdi. Alleden gizli sigara içmek isteyen oraya gider, duman ve koku derdi olmadan sigarasını tütürürdü.

Kültür Bakanlığı müsteşarlığım sırasında, rölevalere uygun olarak yapılan beton restorasyonu görmek için gittiğimizde, sorumlu genç mimar bu boşluklara bir anlam veremediğini, bunların gerçekte ne işe yaradığını sormuştu.

Ben de oralara eski eşyayı yığdığımız söylemiştim. Bu arada restorasyonun gerçekleşmesine uygun olarak yapıldığını ama, aşıp yerine beton kullanılmasından dolayı, köşkerin bütün havasını yok olduğunu görmüş ve çok üzümüşüm.

Şimdi, son Cumhuriyetçilik restorasyonundan sonra oralara gitmedim. Ama uzaktan görebildiğim kadar, köşkerin önündeki setler yok edilmiş, arazi düzleştirilmiş ve özellikle de birinci köşkün önüne personel için yeni binalar yapılarak tam bir tarih katliamına imza atılmıştır. Bunu yapanları ve buna izin verenleri herkes biliyor ve tanıyor. Bu kişiler tarih önünde sorumludur.

Zehranım teyze ikinci katta, büyük salonun arka tarafındaki odalardan birinde otururdu. O odanın Vahdettin'im odası olduğunu söylemişti bana. Bir de koltuk göstermişti o zamandan kalmalı: “Küs koltuğu bu” demişti bir S harfi biçiminde olan koltuğa. Koltuk S harfi biçiminde olduğu için iki kişi birden oturduğunda, yüzleri ters istikametlere bakıyor, yan yana gibi olmakla birlikte aslında sırt sırta geliyorlardı. “Vahdettin ile Valde Sultan kavga ettikleri zaman o koltuğa otururlardı,” demişti.

Birinci köşkün tam önünde büyük, çok büyük bir havuz vardı. İç, derinliğini yarı belimize indirecek kadar betonla doldurulmuştu. Oraya, ortaya bir ağ germişti ve voleybol sahası olarak kullanırdık. Havuzun eni, kurduğumuz voleybol ağından bile daha genişti; her iki yandan da iki üç metre boşluk kalırdı. Yine Zehranım teyzenin anlattığına göre, Vahdettin, köşkün penceresinde oturur, havuzda yüzen cariyeleri seyredermiş. Sonra da beğendiğini

yanına çağırırmış. Zaten ünlü “küs koltuğu” da böyle olaylardan sonra, Valde Sultan kızdığı zaman kullanılırmış.

Bir gün bir kaza olmuş; cariyelerden biri, Vahdettin'in gözleri önünde boğulmuş. Onun üzerine havuz betonla doldurulmuş.

Bizim oturduğumuz alt kattaki salonun zemini parlak, küçük, altıgen biçimli, bej ve bordo renkli seramik taşlarla kaplıydı.

Yukandaki salon ise, hasır döşeliydi. Aşağıdaki büyük taş salonu günlük yaşamda pek kullanmazdık. Yukandaki hasır salonda ise, Ramazan'da teravih namazı kılınırdı.

Alt katta, köşkün yanımızdaki bölümlerinde iki teyze daha yaşardı: Bembeyaz saçlı, nur yüzlü Paşanım teyze ile, asık suratlı bizi pek sevmeyen, bizim de pek sevmediğimiz, gri saçlı Lütfiyanım teyze.

Her iki kadın da saçlarını, beyaz bir tülbentle örterlerdi. Paşanım teyzenin tülbenti sıkı bağlanmaz, hep kayar ve bembeyaz saçlarını ortaya çıkarırdı. Lütfiyanım teyzenin tülbenti ise daima çenesinin altında sımsıkı bağlı dururdu.

Asık suratlı Lütfiyanım teyze, Vahdettin'in kahvecibaşı imiş.

Evinde kedi besleyen güler yüzlü Paşanım teyzenin ne iş yaptığını öğrenememişim; eski cariyelerden olduğu söylenirdi.

UĞULTU

Yıllarca yalnızlık şiirleri yazdım.
Kalabalıklardan yapılmış bir ceza
Kalabalıklarda boğulmuş bir arzu
Tanrının sureti, ormanların uğultusu
Seslerden soğuk bir sessizlik
Çingiraklı zamanlar
Boyasız evler, çatısız duvarlar
Bir şey söylemeden gidenler
Bir şey söyleyip de unutanlar
Sokak köpeklerinin ısıtılan gecesi
Ağaçların sabah rüyası yollar boyunca
Yoksulluğun çarşılarda döktüğü yaprak
Ayrılık dedim, kavuşma dedim
"İnsanın içini dökmekten vazgeçmesi"
dedim.

Şimdi içimde kirpiklerinin uğultusu
Ağız dil vermez bir dünya cezası
Başkalarının kaderlerinden soğuma
Bir öksüz ruh, bir gönül acısı
Toprağın bedeninde bulutların keferi...

Ölümünü bırakıp odalarımızı
Uzun yanışımızı düzelttin sonunda:

Tanrı yalnızlığı senden yaratmış.

ALİ MENDİLLİOĞLU

OHALde

Bir önceden kurgulanmış değildir, bir sonra olacaklar!
Ki bizi inandırmaya çalışıldan da budur tam
olarak bir kez inandık mı onlara, gizli ya da açık
"kaderçiliğin" fırça darbeleri ile karışığı boyanın aklımızın
aydınlığı. Kırılmışlığımızın en keskin parçasıyla inancımızın
damarlarını keserek, bizi öldürüp ben kalarak bitkisel hayatta
yaşamak da "deniyorom olmuyor" la aynı kapyı çıkacaktır.
OHALde...

İstemek "elimizdekinden fazlası" değil, "elimizdekini reddi"
demektir aslında. Hayatımızı inşa etmek, bina inşa etmeye
benzemez. Taş üstüne taş koyarak büyümez insan yapısı.
"Edinmek" kendimizi kuşatan duvarlar örnektir, kendi
kendimizin hapisanesine dönüşmektir. Dışarı ile içeri
aynımsızdır OHALde...

Reel durum bir fotoğraf karesi gibi sabitlenmiş ve aynı kare her gün gözümüzün içine
sokulurken, o karede var olan şey gerçekte her gün değişmektedir. Reel "gerçek" sanmak
kendi hayatımızın da sabitlendiği andır. Hayatımız bir ırmak gibi akarken biz kıyısında oturup
izlemeye başlarız. Korku baldıran zehri gibi az az yayılırken kanımıza, az az öldürürken bizi,
her saniye yaşadığımızza şükredeceğiz. Yeni bir gün, güneşin tekrar tekrar doğması bile
anlamsızlaşacaktır OHALde...

Çok uzak geçmişte yaşadığımız umacı masalları gibi okuyoruz ve şaşıyoruz insanoğlunun
karanlık çağlarının romanını. En çok da aptallığına ve çaresizliğine şaşıyoruz. Sanırız ki bu
aptallık ve çaresizlik bizden azadedir OHALde...
Gitmekten dem vuruyor son zamanlarda çok insan. Çekip gitmenin hayalini kuruyor. Nereye
gidebileceğini sanıyorsunuz? Başka şehirlerin kapıları size kapalı. Bu vebalılar ülkesi çoktan
karantinaya alındı. Vebalılar ülkesinden gelip de bu mikrobiyoloji taşımadığınıza nasıl ikna
edeceğinizi sanıyorsunuz oradakileri. Nereye giderseniz gidin karantinaya alınacaksınız.
Kaderden kaçan kederin kucakına düşecektir OHALde...

OHALde geriye tek bir şey kalıyor. Hepimizin bilip de hiçbirimiz dilendiremediği o şey. Tek
çare, tek çıkış olan o şey. Bizim var ettiğimiz bir şeyi bizim yok etmemiz mümkün. Lakin zor
olan kendimizden başlamak. Muradı olanın yüzleşme için aynasıdır bu kılma. Bu kılmanın
aynaya yansıması da kendimizi tanıma ve değişim OHALde...

*Korku baldıran
zehri gibi az az
yayılırken kanımıza,
az az öldürürken
bizi, her saniye
yaşadığımızza
şükredeceğiz. Yeni
bir gün, güneşin
tekrar tekrar
doğması bile
anlamsızlaşacaktır
OHALde.*

FIRSAT BU FIRSAT

Merhaba. Yine ben... Peki, işte yazıyorum. Bana bu fırsatı verdikleri için de tüm yetkililere buradan teşekkür ediyorum. Bir şeyler söylemek istiyorum ama kakofoni içinde duyulmayacak diye susuyorum. Kalabalıklı sevmiyorum ama dışta kalmanın korkusunu herkes kadar yaşıyorum. Yemyeşil bir ormanın ortasına dikilen binanın kibrini ve nankörlüğünü görüyorum. Bu kargaşanın dibinde, söz söyleme mecburiyetinde, kimsenin duymak istemediği özünde, sözleri içimde biriktiriyorum.

Temaşa günlerinde tarihe not düşmek falan istemiyorum. Tarihi, soruları çalanların değil notu kirk olanların yazacağını biliyorum. Firsatsızların... Bok gibi okullara girmek için günlerini hiç edenlerin... Bir ağaca dokunmadan, bir kuşu kanadından doldurmadan büyüyenlerin... Birileri kutuları doldururken kutucuklar taşmasını diye gözü pörtleyenlerin... Sadece fırsatları değil... Çocukluğumuzu, hatıralarımızı, oynayacak nice oyunu ve yüzüne gülünecek nice güzel kızı toptan çaldıklarını anlıyorum. Derinden acı duyuyorum. Bize, tarihimize, masumiyetimize yaptıklarından tiksiniyorum.

Siz sorulan çalıp çalıp imanınız diye gerinirken, atanamadığı için öğretmenler öldü lan bu ülkede.

Her tarafa sizinkiler atandı. Atanamayanlarınız da gitti darbe yaptı. Sizin çocuklar yaptı. Sizin çocuklar sıçtı!

Fırsat eşitliği diye bir lafa inanmıyorum. Fırsat dediğin şeyde eşitlik olmaz. Fırsat zaten eşitsiz bir şey... Herkesin eşit şekilde fırsatı olsa onun adı "fırsat" olmaz, rutin olur. Fırsat falan değil mutlak eşitlik istiyorum. Sen kimsin de bana fırsat veriyorsun? Fırsatçılıkla mutlaka eşitsiniz, biliyorum. Hepinizde fırsatçı eşitliği var, birbirinize düştüğünüzde bile oradan bir fırsat devşirecek karakteriniz var, görüyorum. Biz hayatımızı tüketerek bin lira alacağız diye kıvrırırken sizin köşklerde, saraylarda, yatlarda yaşamınıza yön vermenize de şiddetiniz de abillerinize de abalalarınıza da üstten havalara da tahammül edemiyorum. Kimsiniz siz? Who are you? İşte yine sizinkiler yaptı; bu sefer de umutlarımızı çaldı.

"Sadece soruyorum!" Liyakata göre değil de tarıkata göre kurulmuş bir hayat olur mu? Alın secdeye değdi diye bir insan iyi ya da kötü olur mu? Her kadro senin yaşam tarzına göre insanlarla doldurulur mu?

Anneannemin de alını secdeye değdi diye radyasyon onkolojisi uzmanı mı yapalım onu? Bilim diye, akıl diye, irfan diye bir şey yok mu?

Bir rüzgârın kokusunda biriken anıları içime çekiyorum. Her mevsimin ilk geldiği anın o kokuda saklı olduğunu duyumsuyorum.

Kokudan türemiş her anıda, geçmişte çokça hata yaptığımı da hissediyorum. Ama en azından... Yanımdaki arkadaşımın yanıtlarına çaktırmadan bakmış olabildim ama kimsenin yazgısını kendime kopyalamadığımı biliyorum. Fırsattan istifade dostlarıma kazık atmadığımı biliyorum.

Direne direne verdiğimiz bir mücadeleyi fitneye fitneye paçavra etmediğimiz için gururlanıyorum. Üstümüze atıkları mutsuzluk topağını bir hamlede kaldırıp atmak istiyorum. Biz kimsenin hayatını çalmadık ya... Kimseyi bizim gibi güzel içiyor diye bir yerlere getirmedi ya... Fırsat sunacağız diye kardeş kardeşeyarıştırmadık ya... Hanlar hamamlar kurmadık ya... Aç da kalmadık ya... Fırsat bu fırsat kendimizi övmek istiyorum.

Onlara benzemediğimiz için bile, biz kazandık! Biliyorum...

*Tarihi, soruları
çalanların değil
notu kirk olanların
yazacağını biliyorum*

BİZ HACOPULO SAKINLERİ

Fotoğraf: Ara Güler

O sabah yine çaylarını yudumlayıp iş bekliyorlardı. Ancak iş yoktu. Kolay değil, Beyoğlu'nun yarısı yakılıp yıkılmıştı.

O sabah Hacopulo pasajında her zamanki yeknesak sabahlardan biriydi. Dışarı sonbahar olmasına rağmen çay sıcak, lakin avlunun içi her zamanki gibi serindi. Sessizliği Sent Antuan'ın avlusundan buraya hicret eden güvercinlerin kanat sesleri, bir de açılan kepenklerin mekanik gürültüsü bozuyordu. Çaycı Hasan ocağı yakmış, çırağı kaşıkları parlatmakla uğraşıyordu. Hanın erkencileri hamallardı. Onlardan sonra düğmecî Nikol Usta, sonra Marko, sonra kurdeleci Ayten, sonra şapkaçı Katya gelirdi. Nikol Usta podima çakıllarla döşenmiş pasaj zeminini dükkâna bağladığı hortumuyla güzelce sulay, sabah serinliğine bir de toprak kokusu eklenirdi. Sent Antuan'ın güvercinleri susuzluklarını Nikol Usta'nın suyuyla giderirdi. En son Güler Eczaanesi açardı. Dacat Bey kısa ancak sağlam yapıyla kepengi tek seferde kaldırı, dükkânı açına radyosuna yurttan sesler dinlerdi. En çok Şebinkarahış türküleri çalınca mutlu olur, hemen çaycı Hasan'dan bir çay söyler, derin derin içi çekip sigara içerdi.

Dacat Bey bu aralar hepimiz gibi dertliydi. Pasajdaki dükkânların yarısı korkudan bir aydır kapalıydı. Pasaj büyük badire atlatmıştı. Dacat Bey'i de soyadın Güler olması ve eczaanenin adının soyadıyla aynı olması kurtarmıştı. 6-7 Eylül karmaşasında cam çerçeve indirip elini kolunu kesen Güler eczaanesine koymuş, Dacat Bey de çaresiz pansuman yapmış, dikmiş atmış, yarası derin olanları da hastaneye yollamıştı. Bu gözü dönmüşler pasajın içine bakıp "Burada Rum-Ermeni var mıdır?" diye sorduğunda Dacat Usta, "Yoktur evlat, hepsi öz be öz Türk'tür" diyerek kalabalığı engellemişti. Pasaj esnafına

önceden haber verip Türk bayrağı ve Atatürk'ün Fatih'in resmini astırtan da odur. Esnaf bazı tabelaları da sökmüştü. Ancak yine de birkaç dükkân yağmadan kurtulmamış. İplikçi Loretta onlardan biriydi. Bu zavallı kızcağzın ipliklerini, kurdelelerini yerlere saçıp bütün pasaj boyunca zemini gökkuşağı rengine boyadılar. Zavallı Loretta'cık bu manzara karşısında düşüp bayıldı. Dacat Usta'nın eczaanesine, oradan da eve yollandı. Bir aydır yok ortada. Dükkânı o uğursuz günün yükünü hâlâ sırtında taşıyor. Hamallar her zaman çaycı Ahmet'in çay ocağında oturup iş beklerdi. Bir çağırın oldu mu da sedeyi sırtladıkları gibi koşar adım yola revan olurlardı. Tıknaz ama güçlü kuvvetli adamlardı. O sabah yine çaylarını yudumlayıp iş bekliyorlardı. Ancak iş yoktu. Kolay değil, Beyoğlu'nun yarısı yakılıp yıkılmıştı. Dükkânlar talan edilmiş, işler azalmıştı.

Pasa-jın kapısından Dacat Bey'in hava-i oğlu Ara yine elinde fotoğraf makinesiyle belirdi. Hamallar, Ara'yı tanıdıklarından hiç istiflerini bozmadılar. Ara, Çaycı Hasan'ın halini hatırlını sordu, "Keyfi yok, çaylar bile bozuldu," cevabını aldı. Çaycının önünde üç hamal oturup bir şeyler taşıyorlardı sessiz sessiz. Ortadaki diğerlerine akıl veriyordu, ama ne tartışıyorlardı bilmek kabil değil. Ara, biraz geriye çekilip bunlara hissettirmeden ardı ardına deklanşöre bastı. Hamallar bir ara Ara'ya dönüp baktılar "Her zaman ki Ara işte" edasıyla yine dönüp kendi dünyalarına daldılar. Ne de olsa babasının çok ekmeğini yemişlerdi. Ara, hamallara ve kendine çay söyleyip yanlarına oturdu. Başladılar sohbet.

Onlar böyle sohbet ederken pasajın kapısından ince, uzun boylu, zayıf bir genç girdi. Birkaç saniye

pasajın içine dikkatlice baktı. Son birkaç gündür önce Sent Antuan'ın avlusuna sonra buraya geliyordu, sabah çayını burada içiyordu. Elinde bir defter sürekli bir şeyler karalıyordu. Üstü başı bakımsızdı. Çay ocağının taburelerinden birine çöktü. Ara onu görünce selamlaştılar, ırak pırl pırl askısından tavşankanı çayı eline tutuşturdu. Ara çayını bitirdi, ayaklandı. Babasının eczaanesine doğru yöneline önünü kestim. "Yahu Ara," dedim "kimdir bu, devamla buraya geliyor, elinde defter bir şeyler yazıp duruyor." Ara, dönüp geriye baktı. Bizim hayalet müsveddesi başını kaldırmış uçşan güvercinlerli ziylyordu. Ara Güler, "Ha o mu, o şairdir. İlhan'dır adı, iyi şairdir ha, arkadaşımıdır," dedi. İlhan hâlâ yukarıda uçşan güvercinlere bakıyor bir yandan da defterine bir şeyler karalıyordu. Çayı çöktan yanlamıştı...

Hacopulo Pasajı Sakinleri (Bir Ağzıdan)

*Biz Hacopulo sakinleri, şapkaçı terzi düğmecî kuaför kurdeleci biz
Biz Nikol, Yurda, Marko, Ayten, Migirdiç, Katia, Küçük İplikçi Kız Loretta biz
Her gün uyanır bakarız sabah makasımız iğnemiz ipliğimiz
Her gün bakarız akşam üstümüz başımız-nasıl da sürer yaşam
Biz Hacopulo sakinleri, şapkaçı terzi düğmecî kuaför kurdeleci biz*

HAVADAN SUDAN

Her gün doğuyor Güneş, Ay her gün tur atıyor etrafında Dünya'nın. Her gece aynı yıldızlara bakıyoruz kafamızı göğe kaldırdığımızda. Bazıları sönüyor bir gün. Biz fark etmeden, görünmez oluyorlar. Bazılarının doğuşuna şahit oluyorsun binlerce ışık yılı uzaktan.

Bazı geceler, atmosfere girerken yanan meteorları seyrederken buluyoruz kendimizi, bazen ateş böcekleriyle dans ederken. Bazı geceler kapkaranlık bulutlar kaplıyor göğü, bazı geceler aydınlık. Ay Güneş'e hayran bakarmış çünkü onun güzelliğine mahkûm bir aynaymış.

Bazı günler yağmura uyanırsın, romantiksen sevgiline sarılırsın, sevişirsin. Aynı yağmurda birileri sevgilisinin geçekondusunu sel bastı mı diye endişelenir. Kar yağar bazen, mahsul donacak diye üzülür baba, kartopu oynayacağım diye sevinir çocuk.

Bazen bataklık olur toprağın üç kuruşa satarsın, biri gelir çeltik diker, tereyağlı pilavı kaşıklarsın. Fırtına çıkar, şimşekler çakar, Camoka korkar Cöktanrı'nın hiddetinden, saklanır, Cengiz Han "Zafer muştusu bu göklerin" der saldırır, zafer kazanır.

Hindistan diye çıkarsın yola, rüzgârı akıntı sana oyun oynar Amerika'yı bulursun, bazen de bir sis basar geçemez vapurlar Beşiktaş'a, kendini Kadıköy' de tavlâ oynarken bulursun.

"Havalar nasıl dedim
Dedi ki normal"

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://irantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Unutkanlığın tuğlaları üzerinde
yükselen Okul, ofis ya da
gece kütüphanesinin köşesine
dönüşür. Artık
bu kafayı taşıyan değil,
bu kafanın altında yaşamaya
gelen insana dönüşürsün.
Akıl sanır ki unutkanlık
bir hastadır. Esasen gelme
talanıdır kendisi,
saf zeka.

Sabah uyanıldığında koca bir anlık hissettiğin
nirvada olduğunu hatırlayanın yeniden doğuşa bağınılsın.
Eski bir ayırtırmacı bağımlısı gibi zaman yaratılır.
Süresi kısaltıp hissi atılan o doğanın pesinde her an
uykunun bağımlısıyım. Aynı hazzı yakalayabilmek için
unuttuğ unuttuğum uykuyu
değiştirir yolum kafamın kütüphanesini
tuğlaları.

İzme her geçen gün
daha da unuttuğun esiyor

bu masallardan gelen
hüyük
rington.

NÂZİM GİBİ MÜCADELE ETMEK LAZIM

Usta tiyatrocü Genco Erkal ile Nâzım Hikmet ve Bertolt Brecht'i buluşturduğu yeni oyunu "Güneşin Sofrasında - Nâzım ile Brecht" konuştuk. Erkal 57 yılı geride bıraktığı tiyatro yaşamını, ülkeye dair umutlarını ve umutsuzluklarını anlattı.

Yeni oyununuz "Güneşin Sofrasında - Nâzım ile Brecht" Mahmut Muhtar Paşa Konağı'nda başladı. Konağın bahçesinde harikulaide bir açık hava tiyatrosuna çevirdiniz. Bu dönüşümün sizin elinizden çıktığını biliyoruz. Nasıl ortaya çıktı bu fikir ve nasıl gelişti?

Bizim asıl yazlık tiyatro yerimiz İki Paşa Han'dı. Oranın zaten yan mülkiyet hakkı benim ama benimle birlikte kardeşim de hak sahibi. Maalesef o istemedi orada tiyatro yapmamız, tiyatroya saldırdı, sonrasında mahkemelik olduk. Baktım ki oradan bana hayır yok, yeni bir alan bulmaya yöneldim. Buradaki her şey sıfırdan yapıldı, oyunun prodüksiyonu üç hafta gibi kısa bir sürede tamamlandı. Okullar başlayana kadar Mahmut Muhtar Paşa Konağı'nda oynamayı planlıyoruz. Aynı oyunu kışlık bir dekor içinde nasıl yapabiliriz diye düşünüyorduk, tasarımı çalıyor. Bir kerpiç salonda devam ettireceği oyunu kısın da.

"Önemli olan bir düşünce, bir amaç etrafında mizah oluşturulması"

Oyununuzda, Nâzım Hikmet ve Bertolt Brecht'i bir araya getiriyorsunuz. İki büyük sanatçı da sürgün hayatı yaşıyor, vatandaşlık tanrıları. Pekli sizin onları bir araya getirmenize neden olan ortak paydalar neler?

Bir kere dünya göçmenliği olarak ben de onlardan hissediyorum kendimi. Biz en çok buluştuğumuz

şeyler de var. Sorunlara analitik bir açıyla bakmak, ülkenin ve çağın sorunları üzerinde bir tartışma ortamı yaratmak önemli. İnsanları soru sormaya yönlendirmeye çalışıyoruz. Ben anlamda, belki Brecht'e daha çok ama ikisinde de mizah duygusu var. Güldürüyor ama güldürürken de düşündürüyorlar. Seyirci gülerken "Ben sizin ne kast ettiğinizi anlamam," diye güliyor. Seyirci küfre de gülebilir, sakarlığa da gülebilir. Burada önemli olan bir amaç, bir düşünce etrafında mizah oluşturulması.

"Benim mizahımda politik hiçbir şey yok, diye övünenler var"

Güldürürken bir şeyleri sorgulatmak şart mı sizce? Günümüzde böyle bir alt metin olmadan mizah yapan birçok sanatçı var. Tabii ki şarttır. Biliyoruz, hatta bununla iftihar edenler de var. "Benim mizahımda politik hiçbir şey yoktur," diyen de var. Ama bence politik olmayan hiçbir şey yoktur. Her şey politiktir ve bununla neye hizmet ettiğini önemlidir. "Benim hiçbir kavgım yok," diyen sanatçı aslında egemenlere, onların uyuşturma politikasına hizmet ediyorlardı, insanları uyuşturan altı kutusu televizyonlar gibi. Oysaki sanatın insanları uyandırması gerekir.

Siz televizyon izlemiyor musunuz?

Bir haber programlarını ve müzik programlarını izliyorum. Bale, modern dans, opera programları. Bunlar

"Güneşin Sofrasında" oyununda da müziğin etkisi yadsınmaz. Zülfü Livaneli, Fazıl Say, Cem Karaca, Edip Akbayram gibi ustaların eserleri yer alıyor gösteride ve size harikulaide sesliyle Tülay Günel eşlik ediyor. Tülay Hanım'ın oyuna dahil olma süreci nasıl gelişti?

Biz Tülay Hanım'la epey uzun zamanları beraber tanışıyoruz. Simyacı oyununda beraber dinamiklik yıllar evvel. Sonra araya zaman girdi ama benim bir gözüm hep ondaydı neler yapıyor diye. Brecht şarkılarıyla oyun yapmaya giriştiğimizde "Bu şarkıları kim söyleyebilir?" diye düşünürken Tülay'ı hatırladım. Gittim, teklif ettim; o da zaten "Ben de Genco abi beni ne zaman tiyatrosuna çağıracağım diye düşünüyordum," dedi. Mithiş çalışkan, çok disiplinli, çok yetenekli bir oyuncudur Tülay.

"Bir şey yapıyorsun her şeyi göze alacaksın, bedelini ödetiyorlar"

Çok uzun yıllardan beri tiyatroya sunuyorsunuz. Birçok iktidar dönemi gördünüz, zaman zaman sansürlere uğradınız. Bugün bir baskı hissediyor musunuz?

Değizdir gibi çok baskıcı dönemler gördük, iki tane askeri darbe dönemi yaşadık ama bugünkü iktidarda

"Benim hiçbir kavgım yok diyen sanatçı egemenlerin uyuşturma politikasına hizmet eder. Oysaki sanat insanları uyandırmalıdır."

başka bir şey var, insanlar çok korkuttular. Bakın mesela bir sanatçı "Gezi" için bir şey söylüyor diyelim, daha o gece öyle bir linç kampanyası başlatıyor ki ondan sonra insanlar korkup ertesi gün gidip adamın elini öpüyor. Yahu sen bir önceki gün ne söyledin kardeşim? Şu kadarcık kişiliğin yok mu? Nasıl gidip elini öpersin? Eğer istedikleri gibi davranmazlarsa da hemen kara listeye alıyolar tabii. Ya tiyatrodan atıyorlar. Levent Üzümcü'ye yaptıkları gibi ya da TRT'de dizileri varsa onlara müdahale ediyorlar,

SELİN KALKAN

EKİN BERİL

Acapella videolarını nasıl çekmeye başladınız ve videoları paylaşma kararını nasıl aldınız?

Yıllardır Youtube'da yabancı müzisyenlerin cover videolarını izliyorum. Onların bir görsel karelere bölüp ve çaldıkları enstrümanları tek tek gösterdikleri videolarıyla karşılaşıyorum. Ekranı orada izlediklerim gibi bölümlere bir uygulama bulunca ben de denemeye karar verdim. Telefonla yaptığım için tek tek enstrümanlarla prodüksiyon yaratmak zor olduğundan acapella yapmaya başladım. Zaman zaman akustik enstrümanlar da kullanıyorum. Kendim yaparken çok eğlendiğim için de videoları sosyal medya hesabımdan paylaşmaya başladım.

Videoların devamlılığını sağlayan motivasyon neydi?

Ben müziğe aşığım. Bu videolarla, zaten bilip sevdiğim şarkıları kendi yaptığım düzenlemelerle söyleme fırsatı yakaladım. Videoları beraber hem eğlenmeye hem de kendimi geliştirmeye başladım. Tüm motivasyonum bundan ibaret.

Videolarda yüzünüzü göstermeme sebebiniz nedir?

Yüzümü göstermeme sebebim insanlardan saklanmak değildi. Videoları hazırlamak, zamanlamayı tutturmak, tekrar düzenlemek zaten yeterince vakit alıyor. Hazırlarken güzelliği algıslıya katkı kaybetmek istemedim. İzleyenlerin de benim fiziksel görünüşüme değil de yaptığım müzikle ilgileyecek olmaları fikri bana daha güzel geldi. Nitekim şu anda binlerce insan yüzümü bile bilmeden yaptığım müziği dinliyor.

Videolarda yüzünüzü göstermemenin avantajı ve dezavantajı nedir?

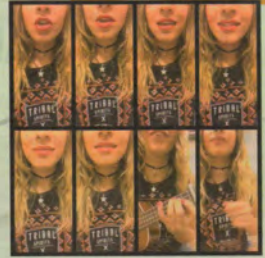
Videolarda yüzümü göstermememin avantajı sanırım birçok insan benden haberdarken benim rahatça sokakta gezilebilmeye ve beni fark etmemeli oldu. Dezavantajı diyeceğim bir şey yok şu an için. Ancak biliyorum ki videoları izleyen herkes kafasında beni kendi hayal gücüne göre canlandırdı. Beni gördüklerinde, hayal ettikleriyle aynı çıkmayacağım. Belki bu bir hayal kırıklığı yaratabilir insanlarda. Sonuçta herkes beni bambaşka hayal ediyor.

Sizce insanlar sizi neden takip ediyor?

Bence insanlar önceden bildikleri şarkıların farklı versiyonlarıyla karşılaşmayı sevdi. Bunu sesimde, enstrümanlarda hiç oynama yapmadan doğal bir şekilde yapmam onlara samimi geldi. Tabii bu benim tahminim.

Sosyal medyadaki fenomenliğinizin size

Daha önce de söylediğim gibi ben müziğe aşığım.

Hayatımın sonuna kadar takip edilmesem de yapmaya devam edeceğim. Bu kadar çok takipçim olması hem kendime güvenimin artmasına hem de üretmeye arttırmama sebep oldu. Bu güvenle birlikte kendi şarkılarımı yazmaya başladım.

Bugün müziğinizi birçok insana sosyal medya hesabınız aracılığıyla duyurdu, sosyal medya hesabınız olmadan bu nasıl mümkün olurdu?

Sosyal medya inanılmaz bir mecra. Evde yaptığım videolarla binlerce insana ulaştım. Sosyal medya olmasaydı insanlara nasıl ulaşırdım bilemiyorum çünkü farklı yerlerdeki bu kadar insana ulaşabileceğin başka bir mecra yok. Sosyal medya sadece Türkiye değil tüm dünyaya ulaşabileceğiniz bir platform. Binlerce yabancı takipçi de var. Başka mecrada onlara ulaşmam mümkün olmazdı.

Sosyal medyadaki fenomenliğinizin size yaşattığı en güzel duygu veya size sunduğu en iyi fırsat nedir?

Bulunduğum ortamlarda benim Ekin Beril olduğumu bilmeyen insanlar, Ekin Beril diye bir kız var harika işler yapıyor dediklerine tanık oldum. Bana hayecanla kendi videolarımı izleten bile oldu. Bu tarihi imkânı siz mutlu. Aynı zamanda bu fenomenlik bana kendi şarkılarımı söylediğimde insanlara ulaştırma fırsatını da sağlayacak.

Sosyal medyadan kendinizi ve müziğinizi tanıtarak ilerlediğiniz bu yolda en büyük hayaliniz nedir?

Müzik evrensel bir olgu. En büyük hayalim dünyayı gezerek müzik yapmak.

Videoları artık çekmemize ne sebep olabilir?

Videoları çekmemek için bir sebep düşünmüyorum. Sosyal mecraların kapanması veya hukuksal problemler gibi bir durum olmadıkça videoları yapmaya devam edeceğim. İleride nasıl bir konuma geleceğimin de bir önemi yok. Dünyaca ünlü müzisyenler bile hala cover yayımlıyorlar. Belki format değişir, gelişir ama ben devam edeceğim.

öbür kanallar da zaten havuz medyası oldukları için ellerinde. Bir bakıyorsun adam açılıyor, çoluğu çocuğuyla. Ondan sonra bir daha laf etsin bakalım, mümkün değil. Açılığa mahkûm ediyor insanlar, ekmekleriyle oynuyor. Bu çok acımasız. Daha evvel böyle bir şey yoktu.

Bir şey yapıyorsan her şeyi göze alacaksın, bedelini ödetiyorlar. Ben Kenan Evren dönemi de dahil uzun süredir özel tiyatro olarak devletin destek alıyordum. Gezi olaylarından sonra şak diye kestiler desteği. Artık hiçbir projemize destek olmuyorlar ve olmadıkları gibi Karaca Tiyatrosu'ndan da attılar. Salonsuz bırakıyor, her çeşit yolu deneyerek baskılıyor. Acıması yok. Gık çıkarının tepesine vuruyor. Mücadele ediyorum ama nereye kadar edebilirim bilmiyorum. Destek kesintisinden dolayı mahkemeye verdim, mahkemeyi kazandım, arkasından Danıştay'a götürüp temyiz ettirdi. O da kendi elindeki mahkeme. Davayı kazanmış olmamın bir etkisi olmadı tabii.

"Herkes kendi meşrebine, kişiliğine, gücüne göre bir yol seçecek"

Peki sizce sanatçının durumu nasıl olmalı?

Sadece sanatçı için değil bilim insanı için de aynı şey söz konusu, akademisyen için de. Bu sorunun cevabı olarak aklıma Brecht'in 'Galilei'nin Yaşamı' oyununu geldi. Oyun tam da bu konuyu tartışır. Karakter korkar içkene göreceğinden ve söylediklerini inkâr eder ama bir yandan da engizisyonun baskısı altında gizlice yazılabilmek yazmaya devam eder. Bu durum, "Orada öldürülsediyi o kitabı yazamayacaktı," diye savunulabilir belki. "Keşke dik dursaydı da ölüme kadar gitsediydi," de denilebilir. Herkes kendi meşrebine, kişiliğine, gücüne göre bir yol seçecek.

"Bunlar da aydın mı, sanatçı mı? diye sanatımıza laf ettikçe tepem atıyor"

Oyununuzun finalinde, hem ritim hem sözleri ile umut vaat eden "Güneşin Sofrasından" şarkısını söylüyorsunuz. Siz umutlu musunuz?

Oyunun adı Nazım Hikmet'in "Güneşin Sofrasında" Söylenen Türkü'ü şiirinden geliyor, o şarkı da öyle. Güneş Nazım'da insanların mutlu olduğu şeyleri temsil eder. Ben ise umutla umutsuzluk arasında gidip geliyorum sürekli. Sabah kalkıp gazeteleri okuyunca "Allahım ne biçim bir ülke, nasıl yaşayacağız biz burada?" diyorum. Ondan sonra diyorum ki: "Yakışmaz, yapma, bırakma kendini; bak Nazım nasıl yapmış? Mücadele etmek lazım." Kendi kendimi zorluyorum. Biraz onları ben zorluyorum. O adam kalkıp da "Bunlar da aydın mı, sanatçı mı?" diye sanatımıza laf ettikçe tepem atıyor. O zaman "Susmayacağım, ben de sonuna kadar konuşacağım, elimden geldiği her şekilde sana karşı çıkacağım," diyorum. Bu şekilde hem kendimi hem izleyicileri ayakta tutmaya çalışıyorum.

BİRİNCİ BAR KONGRESİ

Tüm okyanusu mideye indirip hani ezkaza araya irilil ufaklı balık da karıştıysa ne ala diyen köpek bahlıkları gibi içiyordu. Saçları öyle dağınıktı ki, üst üste onlarca peruk takmıştı sanki. Kulaklarının kenarlarından fışkıran siyah bukleleri alından yüzüne inen mavi perçemler kapatıyor, ama tepese doğru birdenbire beliren nokta atışı sarı alınları çoktık saçlarında batmaya hazırlanan güneşin ışık yuvarlarını işaret ediyordu. Yaşadığı herif artık kimse belli ki onun pantolonunu, gömleğini giyip gelmişti; boldu hepsi. Tuhaflar kızdı yanı. Barmenle küfürlü konuşuyor, tazelenen birasına önce tükürüp sonra başlıyordu sıvıyı yemeye. Onu burada ilk kez görüyordum. Hemen sağdımdaki taburedeydi.

-Batıkan'ın di' bir önceki, dedi, tutucu, despot, itin teki. Ne söylesem aksini iddia ederdi. Adın Batikan desmem hayır diye karşı koyardı, o hesap. Vatikan koymuştum onun adını. Kafa aynı kafa çünkü. Ha Batikan, ha Vatikan. İkisi de küçük, bir boka da yaramazlar. Çan çan çene sadece.

Benle mi konuşuyordun, anlayamamıştım. Sigara paketini uzattım.

-İstemez dedi, bugün sigara uzatan yarın ne uzatır kim bilir. Her uzatılını alsaydım... *Kara Köpekler Havlarken* filmini seyrettin mi sen, diye sordu birdenbire bana dönüp.

-Yok, dedim.

-Orada şöyle bir laf var, yani üç açağı beş yukarı: Erkek iki şeyi unutmaz; evinin ekmeği ile götüne değdireni. Akıllı olacaksın.

-Anladım, dedim. Kendime sigara tuttum. Kendim aldım, kendim yaktım.

-Sonra Yavuz Yavuz aslında sağlam piçti. Ama işte hep havuz olacak değil ya, bu kere de bir Yavuz Problemi peydal oldu. Yavuz bir musluktan orgazmı iktidar musluktan sol, geçim derdi, erkeklik güdüsü, kitler merakı ile dolarken kolaysa boşalt, içinden-ruhundan çıkart at Yavuz'u. Ya taşacaktı, ya delikten hoop emilip gidecekti.

-Tanımıyorum, dedim. Barmen rakımı tazeledi.

-Ahmet, Mehmet, Muhammet, İsa, Yunus, Bayram, Ramazan, Yusuf... Bunların isimlerinin geldiği yer zaten belli. Hepsini genele göz kırpan mahallî peygamberler. Öyle bir hava, afa tavra. Hakan, Kaaan, İskender, Fatih, Süleyman desen onlar da milliyetçi. Hükümdar

padişah mı; her aile prensesine tapar ama ehzade yetiştirir bu topraklarda. Milli olmayı milliyetçilikle karıştıran, 'ot'u da sebze sanan kafalar. Barmen, bira bitti oğlum. Uyuyor musun?

-Epey arkadaşınız olmuş, dedim. Mazinin kalabalık. Hayatınız, bildiğimiz pazar yeri.

-Hah, bir de bunlar var, dedi. Ozan, Özgür, Barış, Can. Hamama gitse kurnaya, düğüne gitse zumaya âşik olan entel yarımadası. Yanmada, bir yanlarıyla onlar da muhafazakâr çünkü. Mutlaka bir kenara yapışırlar. Barmen, yap bir güzellik de votka döktür şuna biraz.

-Ben sevgide sadakatten yanayım, dedim. Süremini iyi kullanmam lazımdı.

-Sen, dedi, dikkatsizsin. Sinemada, garıcı aleminde ismini değiştiren kaç kişi var biliyor musun? İnsan neden isminden feragat eder? Mesela Cüneyt Arkın, Fahrettin Çüretlibatur aslında. Adam gerçek ismini kullanırsa ne kaybederdi?

-Bilmedim şimdi, belki hani aklıda kalsın, daha kolay telifüz edilsin diye filan..

-Yaa geçeceksin bu işleri. Bir manav, bir postacı, bir muhasebeci, bir kömür işçisi ismini değiştiriyor mu işini yaparken? Lakabı anlarız da, bu nedir? Tedirgin olmuşum. Barmen içinde tutunacak bir dal, dalda bir muz aradım maymun gibi. Bana bakı aniden.

-İsmi ne senin, dedi.

Siçtik.

İsmimi söylersem benim için de bir hikâyesi vardı mutlaka. İsmim yok, desem inandığını olmazdı.

Duyduğumda kalpim saçımda kaybetmişiyim çoktan.

Bir isim uydursam, ama o zaman da o haklı çıkacaktı. Gerçek ismini söylesem küçümseyecekti. Hemen bir çözüm bulmalıydım. Hemen bir çözüm bulmalıydım. Hemen bir çözüm.

-Ben, dedim kekeleyerek, yani bir, bizim aile biraz değişik. Anne tarafı yabancı.

-Samuel İsmail, Abraham İbrahim, David Davut. Nereye kaçacaksın? Japoncaya mı sığınacaksın? Bir yardım amacıyla barmene baktım. Ağlasam, misralarda sesimi duyacak bir yardımsever yoktu artık. İnsan ağlamak için bara gider mi? Hesabı salya sümkü öder mi?

-Boş ver, söyleme ismini, dedi, ismi olan ismine sığınır, isminden güç aldığını sanır. İsmisiz kal bu gece. Böylece kimseye zararın dokunmaz. Seslenemesinler sana, çağırmasınlar. Kalabalığa karşı. Sürüye katıl.

-Sizin... diyebildim, sizin isminiz ne peki? Şimşek çaktı. O, ben, barmen uğrunun içinine büyük bir gürlüyle turkuaz bir yıldırım düştü. Dudaklarını aralayıp tam ismini fısıldarken yakınımdaki caddede patlayan bomba önce üstümüze cam kırıkları ve insan eti savurdu, sonra tekkir sesleri arasında kulaklarımdan boşalan kana doğru ben de yuvarlandım. Bir gözüm gıkıp az ötemde kısmen iki üç parça olarak yatan kadına doğru gitti. Ağzına çarpıp orada kaldı. Barmenden arda kalanlar tavandaydı.

İsmimi hatırlamıyorum.

NEYSE Kİ GÜNLERDEN CUMARTESİYDİ

Kapıyı açtı. Tam dışarı çıkmak için ilk adımı atmak üzereydi ki... O gün günlerden Pazartesi'ydi. Yerdeki kâğıdı gördü. Kim bilir hangi defterin ortasından yırtıldım ben diyen bir hali vardı. Hava yağmurluydu. Sahi neydi o şarkı? Dışarda yağmur, içimde yağmur. Anımsamaya uğraştı. Mırlıdanırken geri dönüp sokak kapısının arkasında asılı duran şemsiyeyi aldı. Yüksek Sadakat'le Zeynep Casalini söylüyordu şimdi...

Hâlâ güzelsin

Eski bir şarkı gibi...

Tam adımı atmak üzereydi. Ama şu kâğıt. Hâlâ yerdedi. Kim bilir hangi çocuğun defterinden, kim bilir hangi çocuğun fermuan aralık kalmış çantasından, kim bilir hangi çocuğun doğru dürüst kapatmadığı avuçlarından kaçmış, uçmuş da gelmiş, onun sokak kapısına kadar. Şemsiyenin kolunu avucuyla kavradı. Evden dışarı çıkmadan hemen önceydi. Eğildi ve bu hareketle kâğıdı bir başka sokak kapısında yaşayacağı benzeri bir kaderden kurtarıvermiş oldu. Yukan bakan yüzü boştu kâğıdın. Kapıyı çektik, anahtarı çevirdi, bu arada, hay Allah, bak şu işe, kâğıdın da öteki yüzünü elinde geçirivermişti. Yazıyı gördü. Anahtarı kilidin deliğinden çıkardı, cebine attı. Sokağa doğru bir adım daha atmaya hazırlanırken, yazıyı da okuyuverdi. Okumak da ne kadar alışlagelmış bir uğraştı, hiç seçmeden, karşısına çıkan okuyuyordu insan, hele okumayı bir öğrenmeye görsün.

"Düşünce tarzlarının temelinde büyük bir değişiklik gerçekleşene dek insanlığın kaderinde büyük ilerlemelerin yaşanması mümkün değildir." - John Stuart Mill

Çeyrek defter sayfasına, henüz açılmış bir hamur tazelediğine hafif nemini almış kâğıda gidecek yaylıyordu sözcükler. Hop, bir yağmur damlası düşüverdi "insanlığın kaderinde"nin üstüne. Derken bir damla da "büyük ilerlemelerin." Şemsiyeyi açtı, dağlan murekkep sözcüklerin üstüne gelsemin diye dikti katlıca katlı kâğıt parçasını. cebine soktu. Aklına geldikçe çıkarıp tekrar mı okuyacaktı acaba?

"Dışarda yağmur, içimde yağmur" diye mırlıdandı.

Biraz yürürsem altında Belki yıkanır içim...

Sokak kapısını açtı, tam adımı dışarı atmamak üzereydi ki. O gün günlerden Salı'ydı. Bu kez paspasın üstündeydi. Acaba akşam eve geldiğinde cebinden mi düşürmüştü? Elini cebine atıverdi. Kâğıt hâlâ oradaydı. Yağmur da. Dışarda yağmur, içimde yağmur, diye mırlıdandı tekrar ama bu kez bir soru da var mırlıtda. Şemsiyeyi almadan eğildi. Aşkanklık bu ya, yine okuyuverdi:

"İnsanlar ve toplumlar, rüzgâr ve akıntı hakkında hiç bilgi sahibi olmadıklarında ve belli bir hedef duygusundan yoksun olduklarında, ahlaki veya iktisadi açıdan yüzeyle kalmak içinsuyu kovakova dışarı boşaltmalarında yeteyletilmez." - Richard Titmuss

Başını dışarı çıkarıp, sağa sola bakındı. Kâğıdı katladı, şemsiyeyi asılı olduğu yerden alıp dışarı çıktı. İlginçti, şarkı da yine kendiliğinden gelivermişti dudaklarına kadar.

Zaten akşam erken iner...

Aman aman ne fena şeylerdi bu havadan uçup gelen kâğıtlar.

Gelip durmasınlar! artık oradan buradan, hangi rüzgârın attığı bile belli değildi, sabah sabah. Kimin sakasıydı bu? Ve elbette Salı'dan sonra Çarşamba gelir. Yine açtı kapıyı ama bu kez hiç yerlere doğru bakınmadı. Hava yine kapalıydı ama sanki yeminiği alıymıştı şarkıyı mırlıdandı. Başını yukarıda tuttu, gözlerini eğmeden kapıyı çekip çıktı dışarı. Oh. Başka şarkıları düşündü ama bir teki bile gelmedi aklına o sabah.

Olsun, canı sağ olsun, şarkısız da geçerdi. Zaten çabucak geçip gidiyordu günler birbirini ardına. Bu şehride hepsi birbirinin aynı mıydı ne? Ama keşke eve döndüğünde yerde bir kâğıt parçası olmasaydı. Olmasaydı iyiymi ama vardı. Günlerden Çarşamba'ydı, isten çikme, eve lazım birkaç parça bir şey alınırdı. Poşetleri kenara bırakıp kâğıdı yerden aldı. Apar topar kapıya açtı, içeri girdi, kapıyı kapatmadı, bak şu işe, yine okudu:

"Biz her şeyi kavuştuk ama bana böyle geliyor ki elde ettiğimiz şeyler hayal ettiklerimizle alay etti." - Krzysztof Kieslowski

Tek eliyle tuttuğu poşetleri bırakıverdi. Ah gitti yumurtalar.

Uyanır uyanmaz, yüzünü yıkamadan sokak kapısına koştu. Kapıyı açar açmaz fark etti. Televizyonlar, gazeteler, sosyal medya söylenip duyuruyordu günlerdir, şiddetli yağmurlara hazırlıklı olun, diye. Rüzgârı, seldi, koşuşturan insanları, hiçbir şey bu kâğıtların umurunda değildi, ne yapıp ediyor geliyorlardı kâğıpa kadar. Yalın ayak bir adam attı dışarı. O gün günlerden Perşembe'ydi. Havalara yakında ısınacaktı. Az kalmıştı. Ha gayret. Sonra tekrar soğuyacaktı ama olsun. Yaz gelecekti daha. Sonra da kış geçilecekti. Kredi kartı, elektrik faturası, emlak vergisi, kredi borcu, sağlık sigortası. Kâğıdı öbürlerinin yanına koydu. Artık hiçbir cebinde değildi. Masanın bir köşesinde biriktiriliyordu geldikleri sıraya göre. Koşarak banyoya gitti "bir her şeye kavuştuk"u düşünerek dişlerini fırçaladı.

Cuma'nın getirdiği şu oldu:

"Hele bir de etraftaki herkes bunları kabul etmişse, hayatta insanın alışmadığı hiçbir koşul yoktur." - Lev Tolstoy, Anna Karenina

Biraz çekinerek yere baktı. Ama biraz da görmeyi istedi doğrusu. Görmeseydi merak edecekti neredeyse. Belki de birkaç adım daha çıkıp sağa sola bakmazdı. O gün günlerden Cumartesi'ydi. Cumartesi'ler de çalışıyordu bu yeni işinde. Zaten iş hiç bitmiyordu. Sahi neden hiç bitmiyordu, neden hiç yetmiyordu saatler? Neyse çalşan olmak güzeldi canım. Şikâyet etmiyordu. Yine de... Neyse ki günlerden Cumartesi'ydi, hava da güneşliyd. Zaten bütün hafta şu yağmurlu şarkıyı mırlıdanıp durmuştu. Hangi şarkıyı söyleseydi? Karşıyönden gelenler, köşede bekleyenler, simitçiler, çay kokusu, yolun kenarına birikiymi yağmur suyunun damlayanlar. Kâğıdı şimdilik cebine attı. Ama bir şey daha yaptı. Yapar yapmaz da bir korna sesi duydu. Eliyle "dur" işareti yapıp karşıya geçti. Hava güneşliydi ama olsun, o yine de mırlıdandı:

Eski bir şarkı gibi...

ATTILÂ İLHAN'IN BAVULU

Bilmek ki şairler içinde bu kadar şik bir bavulu olan başka şair var mıdır? Hanı üzerinde gezilen ülkelerin, gidilen kentlerin çıkartmaları olan klasik, biraz da karikatürize bavul resimleri vardır, Attilâ İlhan'ınki de öyle, ama çok ülke ve kent yok, yalnızca üç ülke ve dört kentten ibaret. Ülkeler Türkiye ve Fransa, kentler İzmir, İstanbul, Paris, biraz da Ankara. Bu kentler hiç kuşkusuz biraz da şairle, Attilâ İlhan'la ve şirleriyle şik.

Şairler farklıdır, bazıları daha da farklıdır, Attilâ İlhan'sın en farklı olanları başında gelir. Cemal Süreya'nın "Kısa Türkiye Tarihi"nin biraz daha uzun hali gibidir. Çocukluğu kendisinden önce olanlardan ya da yaşamı doğumundan önce başlayanlardan diyelim. Cumhuriyet'te 5 yaşındadır, 15 yaşına geldiği zamansa yaşı birdenbire büyüyecek, "eski tüfek"lerden biri olacak yaş, kıvam, görgü ve deneyime erişecektir. Bunun nedeni ise şiridir, yalnız coğrafya değil, bu coğrafyada şir de kadardır. Attilâ İlhan da şir yazmadan önce şair olacaktır.

Türk edebiyatının ve şiirinin gördüğü en ilginç kişiliklerden ve en "tuhaf" adamlardan. Şu dize de onun

değil miydi sahi, "*Birkaç hayat çıkarır yaşamasından*". O da birkaç hayat, birkaç adam, birkaç insan çıkarmış bir şair, yazar, romancı, düşünür... Batıdaki doğulu, doğudaki batlı. Hem ulusal hem evrensel. Hem yerli hem yersiz.

Bavulu şik ama zor kapanyor. İçinde şiirden siyasete, sanattan edebiyata, düşünceden sinemaya, yolculuktan aşklara, cinsellikten müziğe, mapusluktan gazeteciliğe yok yok. Gizli gizli sevdiği ilk şair Nazım Hikmet ve onun şiirleriyle açığa vuruyor aşklarını. Öyle şair ki, kendisinin de dediği ve ona dair de denildiği gibi, o bir 'şair-i maderzat', yani doğuştan, 'anadandogma şair'. Şahane Sersemi. Ve aynı adlı şiirinde "Anadın yolcu doğmuşum" dediği gibi, anasından şair doğmuş.

Anasından şair doğması yalnızca, anasından yolcu, anasından aşık da doğmuş. Şair tabii aşk deyince hem "İşte ben aşk için geldim dünyaya" diyerek aşklardan aşklara koşacak, atılacak, akacak hem de şair olduğuna hiç unutmuyup o aşklardan ne şiirler yazacak! İşte o zaman da şair tanımı, Attilâ İlhan'ın varlığıyla bir kez daha tanım ve anlam kazanacak, yenilecek. Denilecek ki, şair aşklardan şir, şiirden aşk yapıpıdır. Attilâ İlhan ayrıca aşklarının adlarını da imge yapar, onları adeta 'hayal hanım'lar gibi düşler, okusunuz.

Türk şiirinde, Nazım Hikmet dahil, hangi şairin şiirlerinde sevilen kadınların adları bu kadar imge değeri taşıyor? Attilâ İlhan'ın ilkençliğinden başlayarak, memleket ve Fransa'da sevdiği, aşık olduğu, yaşadığı, yaşattığı ya da düşlediği kadınların adları kendileri gibi unutulmazdır. Aşkandır elbette ama bir o kadar da şiirdendir, daha doğrusu şairdendir.

O "ne kadınlar sevdim zaten yoktular" dedi ya, hepimiz solo ya da koro olarak yineledik bunu, sanki böyle bir düzeyi beklilyormuş gibiydik hepimiz. Öyle hem var hem yok gibi kadınlardı çünkü, hayal ile gerçek arası. İlk gençlik aşkı, 'beyaz,

yaşamları, bazıları cesaretlere, bazıları siyasi kimlikleri ve cinsel tutumları, bazıları da özgürlükçü anlayışlarıyla, güzelliği de aşan özellikleri, farklılıkları ve ayrılmışları şair de inanmamaktadır o kadınların varlığına, şiirin devamı da bunu dile getirir: "*hayır sanmamın ki beni unuttular/hâlâ ara sıra mektupları gelir/gerçek değildiler birer unuttular/eski bir şarkı belki bir şiir/ne kadınlar sevdim zaten yoktular/böyle bir sevmek görülmemiştir*".

"Hangi Diyalektik?" diye bir kitabı yok, ama "Diyalektik Gazel" diye bir şiiri var: "*nasıl doğmakla başlasa ölüm/ölmekle başlar öyle hayat/bil ki dünyayı sarsan sıçramalar/biriksiz şuurlarla gelir*". Attilâ İlhan bu şairi şir şair başlığıyla yazabilen ve öyle yaşayan kişidir işte. Diyalektik inanan ve gazeli de yabana atmayan. "Ulusal sentez" dediği şey de biraz böyledir. "Diyalektik Marksist" demeyiz elbette, Marksist olmanın doğal ünşartı ya da mütemmin cüzüdüdür diyalektik. Ama Attilâ İlhan için "Diyalektik Selçuklu", "diyalektik Osmanlı", "diyalektik Kemalist", "diyalektik cumhuriyetçi" dememek için de hiçbir neden yok. Bu yazı Attilâ İlhan'ın şiiri üstüne olduğu için, kıyından fazla açılmıyor. Oysa Attilâ İlhan şairi şir biçimde her türlü kıyından ve karadan hayli açılmış bir adamdır. Ve bu hiç kuşkusuz en çok da şiiri için geçerlidir. Üstelik ne yaptığını da gayet iyi bilir. Çünkü o şair olmak kadar, matematiği iyi bilmekte de övünür ve diğer şairleri bu konuda eleştirir. Doğrusu Attilâ İlhan'ın Anadolu esintileri ve folklorik söyleyiş özellikleri taşıyan ilk şiirlerinden, bilhassa "iki gözüm"üz Ahmet Kaşa'nın olağanüstü yorumuyla da ayrı bir ılıklık, güzelliği kazanan, Divan esintili *Mahur Beste* şiirine kadar hemen tüm şiirlerinde şiirin matematiğini görürüz.

"Ne'vi şahsına münhasır" diyerek, onun sevdiği ve kullandığı Osmanlıca bir terikle tanımlanabilecek bir şair Attilâ İlhan. Cumhuriyet şiirinde bağımsız şairlerin en bağımsız belki de. İmge düzeneğinden poetik gerilimine, "polisye şiir" in öncüsü olmasına ve hem gösterişli hem şik ama hem deyoğun, dolu bir şiir yazmasına, belki de şiirin matematiğine çalışırken müziğin matematiğini de ihmal etmeyişine kadar pek çok farklılıktan söz edebiliriz.

"Bin misra kaçak sonbahar ele geçirdi" der ve ekler: "*iki sonbahar kaçakçısı dün İzmir'de yakalandı*". O sonbahar kaçakçılarından şair olanı bavulunun kapağını daha açamaz binlerce şiir kıyıor, imgeler, sözcükler, benzetmeler, metaforlar, sesler birbirine karışıyor. Kim bilir belki de bizim ilk çok renkli, gökkuşağı şiirimizi de namı diğer "Kaptan" Attilâ İlhan yazmış ve yedi hepimizi derinden etkilemiş demektir bu.

**ne kadınlar sevdim zaten yoktular
böyle bir sevmek görülmemiştir.**
Attilâ İlhan

hayal gibi' bir kız olan Vacide'den yine kendi deyişle, "kusa kırıpkleri yaldızlı" İseli aşkına, Zehra Kardel'in den Suna Sıfya, Paris'te tanıdığı Maria Missakian'a, Ayvaz'a, Margot'a, bazıları

ARKADAŞIM, YOLDAŞIM, DEDEM: ATTILÂ İLHAN

Şiirler, şairler benim vazgeçilmezim. Şiirle büyüdüm. Pek çok şairi okudum ama en baskın isimler Cemal Süreya ve Attilâ İlhan oldu. İstanbul'a ilk geldiğimde on yedi yaşında bir çocuktum. Kimsen yoktu. Adana gibi küçük bir şehirden gelmiş birisi için İstanbul zor bir yer. Bu şehre ilk geldiğimde, Attilâ İlhan'ın İstanbul Ağrısı şiiri bana yoldaş oldu. O şiirde anlattığı adam gibi gördüm kendimi hep. O adam ayakta kalmasını bilirdi ve ben de ayakta kalabiliyordum onun gibi. Göğesinin altına geçip sırtını yasladığım bir ağaç gibiydi Attilâ İlhan'ın şiirleri benim için. Önce özdeşlik kurdum, sonra da sanatına aşık oldum. Şairleri tanımanıza, bilmenize gerek yoktur. Arkadaşlık, dostluk gibi bağ kurarsınız onlarla.

Şarkılarla Attilâ İlhan

İstanbul'a geldiğimde Attilâ İlhan ile kurdugum baği aşkerdeyken Cemal Süreya ile kurdum. Cemal Süreya üniversite sonrası askere gittikten sonra yoldaşımdı. Asker pantolonunun ceplerinde Cemal Süreya'nın şiir kitaplarını taşıyordım. Parçalarınıca kadar okurdum o kitapları. Bir karar vermek zorundaydım o dönem. Askerden sonra okuduğum bölümle ilgili bir iş yapabilir, müziğimi üniversite yıllarında yaşadığım eğlenceli anılar olarak bırakabilirdim ama şairlerle kurdüğüm yoldaşlık beni müziğe sevketti. Kendi dönemlerinin önderleriydi onlar. Şiir sanatının gerçek savaşçılarıydı. Bir dönem açtılar, onlardan sonra gelenler de onları takip ve taklit etti. Her şairin olduğu gibi Attilâ İlhan'ın da takip ettiği şair Nâzım Hikmet'tir. Hatta ilk göz altına alınma sebebi de bir Nâzım Hikmet şiiridir.

Pia ve Ağustos Çıkamaz hikâyesi

"Şarkılarla Attilâ İlhan" gibi özel bir albüm hayatı etmiştim öğrencilik dönemimde. Bir çok Attilâ İlhan şiiri besteledim. İktisnı yayımladım. Ağustos Çıkamaz'ın sağlığında kendisinin izniyle yayımlanmıştı. Yüz yüze görüşüp şarkıyı söyleydim. Sicak bir haziran günüydü. Heyecanı yüzünden terlediğim yetmezmiş gibi bir de şikâyetki klima bozulmuştu.

Sınıfsıkam bir hâledeydim. Geldiğinde karşısında elim ayağım titriyordu. Heyecanımı fark edip "Tamam oğlum, sakin ol," diyerek beni teskin etmişti. Şarkıyı çaldım. Begendi ve bir daha çalmamı istedi. O güne dek beni hiç tanııyordu. Benim şiirini besteleyip albümüne koymak

istediğimi duyunca nasıl bir çocuk bu, neyi nasıl yapıyor diyerek albümleirimi istemişti. Dinledikten sonra "Benim imge sistemimi kullanmışsın şarkılarında," demişti. Utanarak benim de şiir yazdığımı söylemiştim. Sonrasında birkaç şairlerden, biraz da müzikten konuşmuştu.

"Ben seni torunum gibi görüyorum"

Attilâ İlhan, sanat müziği makamlarını bilir, hatta şiirlerinin dizelerinde makamlara yer verirdi. Yıllar evvel Sultan-ı Yegâh adlı şiirini Ergüder Yoldaş besteledi, o besteyi çok beğenirdi. Şiirlerinde makamlar duyduğundan bahsedirdi. Benim yaptığımı beste hiç onun aklına gelmeyen bir melodiyim. Bir iki yerde eleştirisi olmuştu. Ona Beş Dakika Bekle Git'i çaldığımda "Sen istiyne'de bekle ben burdayım," diye söylediğim yer "Burdayım değil buradayım," diye düzeltmişti. Şiirin niçin yazıldığını anlattı sonra. "Ben o dönemde çok sık tutuklanırdım birkaç kez de hapise girip çıkmışlığım vardı. Sürekli yakalanırdık, tutuklanırdık; alleler karakol karakol gezer bizi arar," demişti. "Beni buluşmaya bekleme, her an tutuklanabilirim, nerede olduğum belli olmaz, belki gelmem gelemem beş dakika bekle git," demenin kodlanmış hâliymiş meğer o söz. Pia şiirinin hikâyesini anlattı sonra. Pia'yı herkes bir kadın ismi zanneder. Attilâ İlhan şiiri yazmış ama kadının ismini bir türlü bulamıyormuş. Bir gün eve dönerken yolda gözü Pia yazan bir tabelaya takılmış. Çok hoşuna gitmiş. Kadının ismi Pia olmuş. Pia kelimesi aslında "Pakistan International Airlines"ın kısaltmasıymış.

İlk görüşmeden sonra bir TV kanalında Attilâ İlhan'a

neredeyse tüm gün beraberdik. Çikimden sonra oturup sohbet ettik. Toydum, utanıyordum. O da bendeki toyluğu, sağlığı görmüştü. Utangaç halim hayranlığımdandı elbet. "Ben seni torunum gibi görüyorum, sen de beni deden gibi düşün," demişti

bana. Yanında bulunduğum vakitlerde Şarkılarla Attilâ İlhan albümü meselesini hiç söyleyemedim. Beni tanııyordu. "Birkaç şarkı daha yapayım, beni tutarsa elbet bir gün yaparız," diye düşünmüştüm. 1996'da ilk albümü çıkmış birinin iki

albüm yaptıktan sonra "Attilâ İlhan gibi dev bir şairin şiirlerinden albüm yapacağım," demesi doğru olmazdı. Herkesin şiirlerini bestelemesine izin vermezdi kolay kolay. En çok Ahmet Kaya bestelemişti şarkılarını. Onu da çocuğu gibi görür "bizim Ahmet" diye bahsedirdi. Bir süre sonra Ahmet Kaya'nın bestelerini "Nasıl olsa iyi yapıyor," diye düşünerek dinlemeden izni vermişim. Ben de işte Ahmet Kaya'ya duyduğum güveni sağlama umuduyla adımlarımı dikkatli atmaya çalıştım hep. "Belli bir zamandan sonra bana güveni," diye düşünüyordum ama zaman yetmedi işte.

Sorular anlam buluyor şairler sayesinde

Edebiyatın varlığı hayatının önemli bir parçası. Beni şiir yazmaya, şarkı sözü yazmaya yönelten de şairlerin varlığı. Cesaret etmemi sağlayanlar onlar. Sorular anlam buluyor şairler sayesinde. Eski Yazlar diye bir şarkım var. Orada "Hep de kendime sormalıymışım anlayamadığım şiirleri," diye bir söz bulunuyor. İnsan benliğini keşfetme yolunda ömrü boyunca sorular sorar kendisine. Şiir cevapların bulunduğuy yerdirdi; kapılar açar, kilitler kırar. Eskime sebebi budur. On yaşında okuduğum şiiri otuz yaşında da okursun bambaşka anlamlar çıkarır, bambaşka bir hissiyata bürünürsün. Şiir doğaldır, organik. Karşılaştığım çabuk bulur. Bir anda vurur geçer şiiri. Kısadır ama yoğun. Bir mısra ile karşılaştığın anında vurur seni. Sonrası

Şiir cevapların bulunduğuy yerdirdi; kapılar açar, kilitler kırar. Eskime sebebi budur.

AŞK, ŞİİR, KAVGA: ATILÂ İLHAN

"Biz harp çocuklarıyız. Bunalımların anaforundan geliyoruz. Yüksek gerilimler yaşıdık. Dünyanın, ülkemizin, kendi kendimizin devrimlerini, değişimlerini gördük. Bu sancılar ve çarpıntılar sonunda, şiirimiz de bazı bir yıllık özetlemler. Evet, bunlar için yüzyıllar boyunca çok şair eskidi ve ufalandı. Belki biz de eskidik ve ufalandık. Ama bunlar için. Az şey mi?"
Atilla İlhan

insan. Kendine ait olmayan ama sadece kendi olan herkese el vermiş, emek vermiş bir insan.

Daima farklı olmuş, farklı yaşamış, farklı düşünmüş ve bu farklılıklarıyla da topluma her kesimine, her katmanına mal olmuş insan.

Müthiş sıcak, samimi güvenilir, kendisinde olan birikimi karşısına verme konusunda çok cömert bir insan.

Atilla İlhan ile dayı yeğen ilişkimi her zaman çok boyutlu olmuştur. Bazen usta çırak, bazen iki arkadaş, bazen de abi kardeş.

Kız halaya, oğlan dayıya benzer demişler. Dayım ile birim fiziksel hem yapısal benzerliklerimiz fazladır. Sessizliğimiz, çekingenliğimiz, kolay açılmayışımız, çalışkan ve disiplinli olmamız, sabırlı, sakin

kalabilmeyi başarmamız, adalet vicdan ve özgürlük kavramlarını içişlettirmemiz.

Üretim ve yaratım sürecinden fazlası ile tat almamız. Her sevinçten bir hüznün çıkarma alışkanlığımız, ilişkimizin kaynağını oluşturan önemli bir unsurdur diye düşünüşümüzdür hep.

Atilla İlhan insan yetiştirmeyi ve yaratıcılığını başkalarına aktarmayı fevkalade önemserdi.

Ben ağzından çıkacak her kelimeyi, her cümleyi aç kurtlar gibi beklerdim.

Daha fazla ne öğrenebilirim duygusu ile sömürmediğim kadar sömürürdüm dayımı. Hiçbir zaman bundan rahatsız olmadığı gibi, aksine büyük bir sabır ve şükranla, bıkmadan usanmadan arkası kesilmeyen sorularımı cevaplandırırdı.

Kanica'da sabahın yedi'sinde kimseler uyanmamışken, ya da sabaha karşı bir saatte, herkesin uyunken sır dolu sohbetlerde kendimizi yakaladığımız çok

"Hacet yok hatırlatmasına seni hatırların Sen bize kalbimiz kadar, elimiz kadar yakınsın."

olmuştur. Hafta sonları ailemizle beraber yaptığımız Kanica sohbetleri için sadece dayım ile konuşabilmek bir sürü programından vazgeçtiğimi açık yüreklilikle itiraf ediyorum. Kişinin en büyük zenginliği olduğuna inandığım, okuma öğrenme, merak etme, önerme, artırma, özgürleşme, seyahat etme, küçük sevinçlerle yetinebilme paylaşımlarımız son derece sıkı bağları

kurduk biz. Kimsenin bilmediği kadar dostça ve kimsenin dokunamayacağı kadar sağlam bir ilişkimiz oldu her zaman. İkimizin de birbirimizin hayatı ile ilgili, özeyle ya da mesleki derin konuları öyle rahat konuşurduk ki anlatamam.

Atilla dayım bazen benim hafif utandığımı hissedere, o aydınlık ve müstezhi gülüşü ile "Utama çocuk, utanacak bir şey yok, çok doğal değil mi bunları konuşmak," derdi, içimden bana ne kadar çok güveniyor diye düşünür ve kendime bir övgü payı çıkarırdım. Öyle ya, koskoca Atilla İlhan'ın bütün sırlarını bilen belki de tek kişi bendim.

Dayımı kaybettiğimiz gün, onu uzun uzun öpüp kokladıkdan sonra, kolunda duran o siyah kayışlı, siyah kadranlı saati işte bana olan bu güvenini bildiğim için rahatlıkla aldım ve koluma taktım. Şu anda kalbide, eli de, saati de benim ile beraber. Ve gelelim şairliğine.

Şair...
En şair...

Eylemci, muhalif, lirik. Ama yerli, her zaman Anadolu.

Cumhuriyet döneminin en büyük şairlerinden. Hayat da şiir gibi yaşanan, doğrusu yazdıkları da üstüne pek bir yakışan.

Ayrılıklarımızda, aşklarımızda başvurduğumuz tek şair. O ne zaman aşktan söz etse, onun aşkı bizi etkiledi. Peki, Atilla İlhan aşktan etkilenirdi mi? Onu çok bilmiyoruz ama o aşkı fena etkiledi onu iyi biliyoruz. Sevgilimiz, arkadaşımız, ailemizden ya da çevremizden herhangi biri mutlaka, bir gün bize bir Atilla İlhan şiiri okumuştur. Okumamışsa da mutlaka okuyacaktır.

O, onu okuyan herkesin çocuğu, onu okuyan herkes onun çocuğuydu.

Bu topraklara, bu ulusa derinden bir sevgi ile bağlıydı. Yegâne uygarlık modelinin Batı'da olduğu fikrine hep karşı çıktı. Batı özentsiyeli yaşamaktan ve Batı'yı taklit etmekten, kendi kültürümüz ve değerlerimizle sahip çıkarak yaşamamız gerektiğini, Batı'ya örnek olmamız gerektiğini savundu.

Bağımsız bir aydındı. Atilla İlhan, Türkiye'nin bağımsızlığı için var gücüyle çalıştı.

Aşkı, şiiri, kavgayı, hürriyeti ve barışı hep çok sevdi. Daima güler yüzlü, şefkatli görüşleri net ve geniş, kafası aydınlıktı.

ideali felsefesi adına, toplumu için, ülkesi için yapılanları ne kadar da güzel özetlemiş. Atilla İlhan Türk edebiyatına ve fikir hayatına damgasını vuran çok önemli bir aydın ve eylem adamıydı. Yazar, edebiyatçı, gazeteci, düşünür... Kültür adamı... Bütün bu sıfatları çoğaltmak mümkün tabii. Ama önce insan, ailemizin onuru, benim dayım.

Sadece kendime ayırdığım şeyleri paylaştığım tek

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteoy.org>

26 Mehmet Ali & Akşamsefası

Hacet yok hatırlatmasına seni hatıraların

Bir dakika bile çıkmıyorsun aklımızdan

Koşar gibi yürüyüşün,

Karanlıkta bir mum gibi aydınlık gülüşün,

Hacet yok hatırlatmasına seni hatıraların

Sen bize kalbimiz kadar, elimiz kadar yakınsın.

"Edebiyatın haksızlıkları görüp yansıtırma arzusunun doğduğuna inanırdı. Edebiyatçı sadece kitabını yazmakla uğraşır. Bireysel ya da toplumsal olarak söylemek istediği bir şey vardır, onu söyler. Yazarlıkla, reklam yazarlığını ayırmak lazım," derdi.

Hayati boyunca da bunu yaptı. Savunduğu fikirlerin, ilkelerin peşinden koştu. İnanıldığını yazdı, inanılmıyorsa söyledi. Ezizyet gördü, tahlikata uğradı, hakkında soruşturmalar açıldı. Yılmadı! Bıkmadan usanmadan inandıklarını söylemeye ve yazmaya devam etti.

O sözler ki mahpushane avıllarında demirli kırbaçlar gibi şaklar

Kalbimizin üstünde dolu bir tabanca gibi ölüp ölesiye taşırız

O sözler ki mahpushane ağızdan bir kere

Uğrunda asılırız

Yaşamını felsefesi ve ideolojisiyle aynı paralele yaşayan bir insandı.

Attılâ İlhan'ın eserlerinde toplum diyalektikliğinin bireysel diyalektik ile birleştirmek isteyen bir tarzda olduğu açıkça görülür. En önemli özelliklerinden biri "halkı, halka, halkın diliyle" anlatmasıydı. Dili hepimizin dili, aşkı hepimizin aşkı, kavgası hepimizin kavgasıydı.

Bütün yazdıkları birbirini tamamladı. Hiçbir zaman çağın gersine düşmedi ve gençlere olan güvenini yitirmedii. Gerek yazıları gerek söylemleri ile gençlere, kendilerini sorgulamasını öğretti.

"Dip dalgası" adını verdiği tüm gençlere güvenini ve inancını kanıtlayan tezinin kuvvetli bir temele dayandığını göstergesidir.

Attılâ İlhan tek başına bir kadro, toplumsal yazar örneğinin Türkiye'deki en önemli isimlerinden biriydi. Toplumsal yazarlık sevgisi, coşkusu, heyecanı ve hayranlığı nerede olursa olsun aynı oranda yaşar ve hisseder. Üstleri ne kadar kapatılmak istenirse istensin, üstlerine ne kadar toprak atılırsa atılsın, toprağın altında da üstünde de bu duyguyla tadarlar.

İşte bütün bunları yapmış, koskoca bir Attılâ İlhan için ölüm olsa olsa çok küçük ve sıradan bir şey olurdu. Ama Attılâ İlhan hiçbir zaman sıradan biri olmadı. O hep fenomenli. Sağcıdan solcusuna, radikalden muhafazakârlarına, liberaline kadar her düşünceden insanda sevgi saygı ve hayranlık uyandırdı. Bunu nasıl mı başardı?

Sadece kâğıdı ve kalemii ile...

Sizler gibi sevenleri, okurları ve düşüncelerini paylaşırlar olduğu müddetçe, bu ülke var olduğu müddetçe her zaman yaşayacak; fikirleri ve eserleri bayrağımız gibi sonsuza kadar dalgalanacak. Rahat uyu dayıcım...

At ölür meydan kalır
Yığıl ölür şan kalır
Bir Attılâ İlhan ölür
Bir Attılâ İlhan kalır.

Lzmir Atatürk Lisesi'nde, kız arkadaşıyla mektuplaşıpken yazdığı Nâzım Hikmet şiirleriyle yakalandı. Okuldan uzaklaştırıldı, üç hafta gözaltında kaldı. TCR'daki 14.1. maddesi uyarınca gitti örgüt kurma suçundan iki ay hapis cezası aldı. Yaşı küçükken için ceza ertelendi. Bu olay "O işin primiyeri ben de, 16 yaşındaydım daha. O olaydan sonra damgalı eşek gibi Lzmir'de, Karşıyakada herkes bizi tanıd" diye anlatır. Türkiye'nin hiçbir yerinde okuyamayacağına dair belge verildi, eğitimine ara verdi.

Bölge Tâküsü adlı şiiri Yeni Edebiyat dergisinde yayımlandı. Bu onun yayınlanan ilk şiiriydi.

Sinema eleştirileri yazarlık gazeteciliğe başladı. Üniversite eğitimini son sınıfına yanda bıraktı.

Ali Kaptaoğlu takma adıyla yazdığı *Yıldızlar Ruhu* adlı senaryosu Ömer Lütfi Akad'ın yönetmenliğinde çekildi. Filmin başrollerini kardeşi Çolpan İlhan ve eniştesi Sadık Alışık paylaştı.

Lzmir'e geri döndü. Bu süreçte *Lzmir Gazetesi*'nde genel yayın yönetmenliği ve başyazarlık yaptı. 1968'de Bilkent İlhan ile evlendi

15 HAZİRAN
1925

Lzmir'in Menemen ilçesinde Ermine Memnu İlhan ve Sıvacı Muhammed Bedrettin İlhan'ın ilk çocuğu olarak dünyaya geldi.

1934

İlkokul üçüncü sınıftayken şiir çalmaya başladı.

ŞUBAT
1941

Danıştay kararnalı okuma hakkını geri kazandı. İstanbul İlgil Lisesine yazıldı. Use sonra amcasının kendisinin habersiz şiirini gönderdiği CHP-Şir yayınlarında Cebbaroğlu Mehmed şii ile pek çok ünlü şiir geride bıraktı ikinci okulu.

1944

1947

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde üniversite eğitimine başladı.

1948

İlk şiir kitabı olan *Duvarın* kendi imkânlarıyla yayımlandı. Aynı yıl Üniversitesi yanda bırakıp Nâzım Hikmet Kurtarma Komitesi'ne katılmak için Paris'e gitti.

1950

Paris dönüğünde sık sık başı polisle derde girdi. Birkaç kez göz altına alındı. Senaryo Hamdî İsa sorgulamaları ölüm, tahliye, gerilim temalarının içlendiği eserlerinde önemli rol oynadı.

1953

1959

60 LAR

Rachyda Deniz Gezmis, Hüseyin İnan ve Yusuf Asan'ın idam edildiklerini öğrendi. Ardından bıldıgı Karşıyaka - Lzmir vapurunda *Mahur Beste* adlı şiirini yazdı.

6 MAYIS
1972

Lzmir'den sonra bir süre Ankara'da yazdı. İstanbul'a geri döndü. Gazeteciliğe, yire ve senaryo yazmaya devam etti.

1981

Devlet Sanatçısı unvanı aldı. Attılâ İlhan ile Zıramda Yölcüculuk adlı programı TRT'de yayınlanmaya başladı.

1991

İstanbul'daki evinde geçirdiği kalp krizi sonucu hayata veda etti.

2005

BEN Mİ? HAVANCI RAHMI'YİM BEN

albay petunyayı eziyor, Turgutlu'dan Bekir ekmişti anlar toprak içsinden. güneş şimdi yarıyordanın sırtını albay petunyayı eziyor, uzmana kızmış olacak toprak yaz kokuyor, annem uyanmıştır saat altıya geliyor erat uyanık, çıldırdı albay petunyayı eziyor. keşke ben de hiç uyanmasam ben mi?

Havancı Rahmi'yim burada hiç atmayacağı toprakları içtimacı tek barut hakkını hep öte güne saklayan sivilde seyyarcıyım takı toka atlet çorap pazarlarını az dışında ödenir mi belediye yer icarı zaten yediğimiz ekmeğe tövbe estağfurullah.

boşalıyor şimdi kapılardan yeşil siyah bir demet albay kırak petunyalara griye düştükçe güneş dudakların kuruyor komutları ayak sesleri tüfek tıktıklarıyla zemini çitlatan korkunun sesizliği ben mi? ben erken kalkarım çocuktan beri Gültepe'den ta Şişli'ye yürürüm hem korkarım diskodan azardan en çok da kendimden. hem bittsin unutacağım; gülerim, anlarım, rezillilikleri. neuzubillah! düşmeyeyim birdaha.

albay unuttu bile petunyalara Bekir'in gözbebekleri büyüdü iki kol ötemede daha da incelmis sanki bilekleri albay söviyor ana avrat, güneş yardı çıktı dağı şimdiki sol şakağımda sızı şimdiki Bekir'in buğday başağı yüzü şimdiki... Bekir hepimizden daha mı çok seviyor annesini? belki de Nuran'ın kahverengi gözleri! albay ne petunyayı eziyor, ne söviyor ana avrat gevşiyor sanki Bekir'in bilekleri kan, kasatıra kayboldu albayın sol çenesi gözbebekleri büyüyor şimdiki, ağzı sanki kocaman gül yapırağı

şimdi erat kaldırdı kafasını griden kırmızıya pembe ölüsüne bir de petunyalardan ben mi? erken kalkarım çocuktan beri alışıncın da küfür iktidamet evde sokakta hem bittsin unutacağım ne albayın çenesi ne Bekir'in gözleri.

DOKUMA/DOKUNMA

Eski Ahit'in emrettiği beş kutsal mesleğin (doktor, bakkal, avukat, hoca) yanında terzilik sonsuza dek iktidarları köle etmeyi örtetek örgütlüyordu.

*Bezayağı dokuyun,
Atkı ve çözüğü iy ikuuyun
Her tezgâhtan çıkmaz ki
ahlak,
Hem düzgün hem de
süzgün bulunsun.*

Neandartellere karşı zafer kazanan homosapiensler, boyanarak sosyal sınıf sistemlerini oluşturmaya başladıkları hemen sonra takıp taşıtarak mertebelerini yükselttiler. Dişler, pençeler, tüyler, boynuzlar, kabuklar tek tek taşlarla başlara dek taşındılar. Başların göğe ermesi şarttı ve en sonunda emperyalizm iktidarı mücevherlerle donanacaktı.

Önceleri keçe ve deriler geldi, ardından düğüm düğüm makrame ve saz püskülleri. Derken yeteneği ile ördü iddiği ipleri ve sonra dokumaya insan denen hayvan. Artık saklamalıydı yastıdan vücudunu drapelerin ardında. Kiton yaptı örtüldü ikiye bölüp, ehrama büründü, en uzak kutsal yollar uğruna kefen denen dokumalarla gömüldü. Ta ki fibula denen çengelli iğne ve iğne gelene dek.

Kafazın karışmasın. Dokumaya dokunmaya hazır misin?

12. Yüzyılda erken Rönesans'ın, sanat bilim ve felsefenin de işi ile çıplak insan vücudunu yeniden resmedebilmesi ile parçalı giymeye geçilecek siyasi ve dini sınırlarını önü açılmış. Opera ile dünyaya yayılan moda kavramı sayesinde artık herkes istediği kimgile bürünebiliyor ve diğerleri üzerinde tahakküm kurabiliyor.

Diriiler ve milletler ayrıldıkça coğrafi ve kültürel şartların yerini artık mücecel markalı ürünler alıyordu. Eski Ahit'in emrettiği beş kutsal mesleğin (doktor, bakkal, avukat, hoca) yanında terzilik sonsuza dek iktidarları köle etmeyi hem de dokunmaya yasaklayarak büyüyordu.

Sembol haline gelen örtünme şekilleri ise hiç sorgulanmıyordu. İslam âlimi değilim ama konumum ve bilgi birikimim gereği tekstil ve moda denen sosyolojik kavramını betimleyecek gücüyüm. Tartışmanın zirvesinde bazı örnekler ile "türben" in (bone) yerini almış başörtüde dokunmayı deneyeceğim.

Kuzey Afrika: Genelde 140x140, içinde asla haç deseni ya da hayvan

deseni içermeyen pastel renkli bir

örtü kullanılır. Hotoz topuzların kulak boyunun üstüne çıkmasına izin verilmez.

Cezayir, Pakistan ve Balkanlar: 110x70 bir fular boyudur. Başın üzerinden ikiyana birakılır ve bazen kulak arkası yapılır. Genelde beyaz ya da ekrü gibi açık tonlar seçilir.

Arap Yarımadası: 220x70 siyah bir örtüdür. İğne ya da alt örtü kullanılmaz. Radikal kesimlerde çift kat peyce ağırlık değiştirilmiştir.

Seküler (Laik) toplumlar: 90x90 her renk ve desende üretilir. Genelde çene altı tek düğümler ya da ensede bağlanır.

Anadolu Neo Ottoman (Başka hiçbir İslami coğrafyada rastlanmaz.): 1970'lerde üretime başlanmıştır. 110x110 ölçüdedir. Saçlar istedikleri şekilde şişirilir, iğne, broş her şey süslenmek için muhab hale gelir. Köşesinde mutlak Latin alfabesinden esinlenilmiş ve üretilmiş bir marka ismi ya da logo yer alır. Renk desen hatta Hristiyan işareti bile kabul edilir. Aslında radikal Yahudilik'teki zıfak çarşafına ta kendisidir. Ortadan delikli çarşaf ile tensel temas yasaklanır sadece çocuk üretmek için kullanılır.

Kıssadan hisse, hem dokuduk hem de dokundurduk.

Kısmen in başını Sınızm mı örtüyor sadece bunu sorduk!

PERVARI

Yaklaştıkça uzaklaşılan bir yere doğru gidiyoruz. 92 km'lik yolu bir gün boyunca alamamızdan belli. Tek bildiğimiz doğuya doğru gittiğimiz. Olmayan bir yere, hayali bir ükeye gittiğimiz duygusu "Deşti-i Buhara Geçidi: 1410 metre" tabelasını görünce yerini Fizan'a gittiğimiz duygusuna bırakıyor. "Danila Geçidi: 1565 metre" tabelasını görünce arabadan inip sol yanındaki Botan Nehri'nin aktığı vadiye bakıyorum. Aklim yuvarlanıp gidiyor. Coğrafyanın da delirebileceğini görüyorum. Eğer varsa Fizan, ancak böyle bir yer olmalı. Kendime gelmek için başımı kaldırdığımda karşımda 2444 metrelik Körkandil Dağı'nı, arkamda 2838 metrelik Herekol Doruğu'nu görüyorum. Zaten vertigo'ya ilk kapıldığım yer burasıdır. Ne zaman dengemi kaybetsem kulaklarımda Botan'ın uğultusu çınlar. Başım dönüp düşecek gibi olсам, sırasıyla Şırnak, Van, Bitlis, Batman ve Mardin'i görür, olduğum yere, Pervari'ye yığılır kalırım.

Silrt Valiliği'nden aldığımız izni onaylatmak için Pervari Kaymakamlığı'nda beklerken Hünk (Güleçler) köyünün yeni muhtarıyla tanıştığımızda ilk gideceğimiz köy de belli olmuştu. Muhtar çok kuzgındı. Seçimi kaybeden eski muhtar köye ait tek televizyonu vermişti fakat antenlini vermiyordu. Muhtar kendisine hak verdiğimizde görünce bizi sevdi. Biz iznimizin onayını, muhtarsa jandarmanın antene el koyacağı sözünü aldıkdan sonra yola düştük.

Hünk, Kavuşşahap Dağları'nda doğup büyüyen Müküs Çayı'nın Botan Nehri'yle buluştuğu nokta

hemen yanında kurulmuştu. Kerpiç evlerin düz toprak damları Botan Nehri'ne açılan bir merdivenin basamakları gibi önümüzde sıralanıyordu. Köy çok sarp bir yamaçta olduğu için aşağıdaki evin damı bir yukarıdaki evin avlusu oluyordu. Kiras fistanları ve abalarıyla rengârenk kadınların ve çocukların tüm hayatı boz renkli dam avlularında geçiyordu. Bu renk çışlınığın fon olan damların ters ışıkta oluşturduğu geometrik şekiller bir fotoğraf işığı için fazla büyüleyiciydi. Makinam sarılıp kendimi kaybetmiş gibi köye daldım. Fakat ömürleri boyunca askerden başka yabancı görmeyen kadınlar ve çocuklar beni görünce kaçışıyordu. Sanırım yanlarıma yaklaşmadığım için taktiğim teledüjaktif yüzünden, köye uzun namıslu silahla saldırın bir eşkiya gibi görünüyordum. Fotoğrafi görmeme makinayı gözümle götürmem arasında geçen sürede kadrajda kimse kalmıyordu. Kadrajımın insanla dolması için üç gün beklemem gerekti. Üç günün sonunda, askerlerle gelip "çocuklara şeker dağıtan komutan" fotoğrafi çeken devlet gazetecisi olmadığım anlaşılınca tüm evlerin kapısı açıldı.

Muhtar bizi Şih Muşarrıf'ın yeğeni ve Mele Hasan'ın oğlu Abdullah Ef'eye emanet etti. Artık dağlar, taşlar, kurtlar, kuşlar bizden sorulurdu. Botan Nehri

Behranı Vadisi'ne kadar katırsırtında gittik. Ne göreceğimizi bilmeden saatlerce yol aldıkdan sonra Bedar köyüne giden toprak yolu gördüğümüzde günün fotoğrafı çıkmıştı. Karşımda öylece duran fotoğrafı seyredip saatlerce fotoğrafa boyut katması için geçecek bir araç bekledim. Kırmızı olmasını çok isterdim ama sonunda beyaz bir Ford Transit döne kıvrıla kadrāja girdi.

Hünk köyünde de her zaman olduğu gibi herkesin ilk sorduğu soru nereli olduğumdu. Konyalı olduğumu duyan herkesin ilk söylediği köy öğretmenininde Konyalı olduğu ve mutlaka görüşmem gerektiğiydi. Halbuki Silrt'ın Pervari ilçesinin Hünk köyünde niye bir Konyalıyla görüşmek isteyeyim ki, diyemiyordum. Son günümde Abdullah'la birlikte tüm gün katır sırtında dağlarda dolaştıktan sonra akşamüzeri köye döndük. Artık kaçışım yoktu. Herkes iki Konyalının Hünk'te karşılaştığı sahneyi görmek için can atıyordu.

Köy sokaklarında aydınlatma olmadığı için zifiri karanlık öğretmenin kapısına vardık. Ben geride dururup bu gereksiz buluşmanın olabileceğince kısa sürmesini sağlayacak yapmacık ve soğuk cümleler kurmaya hazırlanıyordum.

Ne zaman dengemi kaybetsem kulaklarımda Botan'ın uğultusu çınlar.

Kapıyı Rukiye açtı. Bana mısır püskülünden saç örgüsü yapmayı öğreten çocukluk aşkı. Hem mahalle, hem okul arkadaşım. Babası cinayetten hapiste olduğu için evi annesi geçindirirdi. Aslında adamı vuran babası değil de halasıymış. Ama genç bir kızın hapis yatmasının münasip olmayacağı için suçu babası üstlenmişti. Babasının üstlendiği suçu, ablası Fatma, annesi Helime, kardeşi Omar ve Rukiye de üstlenmişti sanki. Hep suçlu gibi, uzak ve sessiz dururlardı.

Şimdi, bu toprak damlı köy evinin kapısında, solgun sarı bir ışığın altında, kucağına bebeğiyle karışında dikilen Rukiye'ye şöylececek samimi ve sıcak bir cümle bulmaya çalışıyorum. İkimize donup kalmışken Rukiye'nin arkasında Apili belirdi. Yine aynı mahalleden çocukluk arkadaşımız. İnanamadık. Birbirimize sarıldık. Rukiye o akşam için yaptığı yemeği sofraya koyarken "Bak sana kismetmiş," dedi. Son on beş yıldır görmediğim Rukiye'yı o gündün sonra da bir daha hiç görmedim. Kucağındaki şimdi on yedi yaşında bir genç kız olmuştu.

NETİCE ORAK

Netice Orak, otuz altı yaşında; Bağcılar, Demirkapı Mahallesi'nde yaşıyor. Küçük yaştan beri sara hastası (epilepsi). Tıpta "nörolojik" bir hastalık olarak bilinen ve "delilik" kabul edilmeyen sara hastalığının üstüne hastalığının zorluklarının yarattığı psikolojik sorunlar da eklenince yaşıntısı hayli güç hâle gelmiş. Uzun süre Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde tedavi görmüş ve hâlâ kontrol altında tutuluyor.

Netice, kullandığı ilaçların parasını kazanmak için tüm gün sokakları arşınlayıp sakız satıyor ve hayatından gayet memnun. Canını sıkın tek şey mahallenin çocuklarının arkasından "Deli Netice" diye bağırıp taş atmaları. 15. yüzyılda, sara hastası kadınları cadı olarak damgalayıp içkenre görerek öldürülmelerine neden olan insanlık, günümüzde de aynı hastalıklardan mustarip kadınları taşlamayı kendine hak görüyor.

Netice Orak'ın annesi Nar Orak: "Netice küçüktü. Bir buçuk mu iki yaşında mıydı ne, beşikten koymuştum. Beşikten kafasının üstüne düştü. Bir buçuk iki metreden betona düştü, bayıldı, nefes alamadı. Bir zaman öyle durdu, dedik ölüyor bu, doktora götürdük, doktor bir hap verdi, Bebeğe darbe yapmışsınız", dedi. Sonra ilkokul üçe giderken sara hastalığı başladı. Bir gün eve geldi, 'Bu ev kimindir?' dedi. 'Niye soruyorsun, bizim evimiz', dedim. Bir baktım ki tepe üstü gitti, bayıldı, dilini

dişliyor, hırıltı yapıyor. Sara hastalığı öyle başladı. İlaç alırdı. İlaç bitince sinirden ortalığı yıkıyordu. Yatakları parçalıyordu, arabaların üzerine eşyalar atıyordu. Netice'nin kollarını bağladılar. Bağlamasalar durduramıyorlardı. Sonra biz Bakırköy'e götürdük Netice'yi, küçükkken almamıştı Bakırköy'e ama sonradan aldı. Kötüleştiğe götürüp yatırdık. Beş, altı senedir yatırmıyoruz ama kontrol altında, doktora gidip geliyor."

Annesinden Netice'nin hikâyesini dinledikten sonra dönüp Netice'ye hâlâ hatırlıyorum. Mahallede kendisine taş atan çocuklardan şikâyet ediyor.

"İyiymi iyiyim de, deli çocuklar bağırıyorkı arkamdan. 'Deli Netice, bok Netice, deyiş taş

Yazgı, elindeki bir avuç şeker ve zehirse; mutluluk, elindeki şekerleri zehirlerden kurtarıp bayram yapabileme yeteneğinde.

atıyorlar. Ben hiç deliye benziyor muyum? Onlar beni kızdırınca üstlerine koşup kovuyorlarm ben de. Korkup kaçıyorlar ama sonra bir daha başlıyorlar. Şeker satmışım için kıskanıyorlar beni o yüzden bağırıyolar. Şeker satıyorum, sakız satıyorum. Bakkaldan on tane 500 bine sakız alıyorum sonra satıyorum, ne kadar verilerse. Ben zorla istemiyorum ki, dilenci değilim ki."

"Hiç evlendin mi?" diye soruyor Netice'ye. "Evlениp kocaya nasıl gideyim oğlum? Ben kendime bakamıyorum bir de kocaya mi bakacağımı?" diye söze giriyor.

"Aslında evlenmek de isteyebilirim ama evdekiler kabul etmez. Beni isteyenler de oluyor. Bana âşık oluyorlar, geliyorlar diyorlar ki: 'Aay seni çok seviyorum, gel seni öpeyim.' Lokantacı dedi 'Seni istiyorum', diye. 'Nasılasm aşkım, seni çok seviyorum, âşık oldum sana, gel benimle evlen', dedi. 'It oğlu it ben kendime bakamıyorum seninle mi uğraşacağım?' dedim."

bahsediyor uzun uzun. "Sen benden korkuyor musun?" diye soruyor sonra. "Bak ben erkek sesi çıkarabiliyorum. Böyle erkek sesi çıkarıyorum, adamları güldürüyorum ki bana âşık olmasınlar. Kafaları çalışmıyor onları. Bazen de burunlarını çekiyorum bak böyle, 'deyip burnumun parmaklarının arasına alıp kendine doğru çekiyor. Sonra da gırtlığından erkek sesine benzeyen sesler çıkarıyor."

Netice sokakta yaşadığı anıları anlattıktan sonra evde oturduğu zamanlarda ne yaptığını soruyorum. Hocaları dinlediğini söylüyor. Dua edip etmediğini merak ediyorum ve "Neler için dua ediyorsun?" diye soruyorum. Dünyadaki en naif en masum dua, Netice'nin dudaklarından bir çırpıda dökülüyor.

"Bismillahirrahmanirrahim, Allahım sen beni bu hastalıktan kurtar inşallah, iyi bir insan olayım inşallah, canım sıkılmasın inşallah."

"Canım sıkılmasın inşallah," sözüne keyifle gülüyoruz. Aslında "Ne için dua ediyorsun?" diye sorarken bir dileği olup olmadığını merak etmişim. Bu sefer açıkça soruyorum: "Netice hayatıtki en büyük hayalın nedir?" Netice şaşkınlıkla yüzüne bakıyor ve "Hayal nedir?" diye soruyor olaganca saflığıyla; bir sitem olarak değil gerçek bir soru olarak soruyor bunu. Bırak hayal kurmay, "hayal" kelimesinin lügattaki karşılığını bile bilmeyen bu kadına hayattaki bütün zırlarını bir kenara bırakarak soruyorum. Üzerinde kocaman harflerle "kader" yazan bir duvarın önüne geçiyorsuz fotoğraf çektiğimiz için. Netice cebinden çıkardığı şekerleri mutlulukla bana uzatıyor. "Yazgı, elindeki bir avuç şeker ve zehirse; mutluluk, elindeki şekerleri zehirlerden kurtarıp bayram yapabileme yeteneğinde;" diye düşünüyor Netice'nin sevincine bakıp. Yüzyıllar önce cadı diye yakılan kadınların kara yazgısını Netice'nin tertemiz kendine temiz çekmeye niyet ediyorum.

Nihilistpedia

Nihilistpedia, nihilist roman kahramanları rehberi

Kaptan Ahab, Herman Melville'in *Moby Dick: Beyaz Balina* romanındaki radikal nihilizmin ve hiçlik istencinin yönlendirdiği diabolik karakterdir.

Yaşamı

Ahab, Pequod adlı bir balina gemisinde kaptandır. Bir önceki seferinde beyaz balina Moby Dick, bacağıni kopartmış ve onu balina kemiğinden yapılan protez bir bacağı mahkûm etmiştir. Pequod'un son yolculuğu sırasında elli sekiz yaşında olan Ahab, ilk balinasını vurduğu zaman daha on sekiz yaşında bir zıpkıncıydı. Tam kırk yıldır da durup dinlenmeden acımasız denizlerde balina peşinde geçmiş hayatı. Kaptan Ahab gemi denize atıldan sonra görünmez ama bir gün güverdede belirir ve intikam için sefere çıktığını açıklarak beyaz balina Moby Dick'i ilk görecek olan kişiye vermeyi vadedtiği bir İspanyol altınır direğe çiviler. Böylece üç yıl sürece balina seferi, Ahab'ın kendi fanatik misyonunu desteklemeleri için gemicileri manipüle etmesiyle intikam avına dönüşür. Bir yandan da ispermeçet balinalarını avlayıp yağlarını ambara depolayarak dolandırır.

Kaptan Ahab, *Kraların Kitabı*'ndaki zalim bir kralın adasıdır. Bu lanetli ismi ona, Ahab henüz on ikiyaklık bir bebekken onun annesi vermiştir. Üç sefer önce, Ahab kendinden oldukça genç uysal tatlı bir kadına evlenmiş, ondan bir de oğlu olmuştur. Denizcilik bilgisi ve kaptanlıkta başkanı herkes tarafından kabul edilir ama kimilerine göre de garip bir adamdır Kaptan Ahab, "Tanrısını dinlemeyi; kendi bir Tanrı gibidir." Oldukça otoriterdir, söylediğinin hemen yapılmasını ister. Üniversitelerde de okumuş, yamyamların arasında da bulunmuştur. Sefere çıktığı denizlerden daha derindir onun bildikleri.

İri yapılı gövdesiyle tunctan bir heykel gibi dikilir güverdede. Kır saçlarının arasında başlayan upuzun bir yara izi, emsi yüzünün bir yanından boynuna iner. Ahab'ın kırk yaşından önce böyle olmadığı, insanları arasında bir kavgağa değil de yine bir seferde denizde doğuya boğuşurken böyle damgalandığı söylenir.

Hedef sonunda görüldüğünde üç gün süren bir kovalamaca yaşanır. Kaptan Ahab tam bir cinnet halindedir. Çılgın ihtiyar kendisiyle birlikte, geminin tayfasını da yıkama sürmükl. Öleceğini anladığı zaman, "Gemileriyle balina sıradan kaptanlar kadar bile olmadımı! İssiz bir aşkın sonunda ıssız bir ölüm! Şimdi anlıyorum ki, benim tüm büyüklüğüm acının büyüklüğüdür," diye hayıflanır ve Moby Dick onu okyanusun derinliklerine sürükler.

Kaptan Ahab tıpkı Antik Yunan ya da Shakespeare tragediyalarındaki karakterler gibi trajik bir kahramandır, mitsel ve edebi kahramanların birçok özelliğini taşır. Ahab, Beyaz Balina'da gördüğü vahşi kötülüğün kendi kötülüğü olduğunu fark etmez. Çeşitli şekillerde Ahab ve Moby Dick birbirlerine benzerler; her ikisi de soylu, tanınsal görüntülerdir; fiziksel olarak yaradılırlar; izole, inatçı, kinci ve çabuk öfkelenen tiplerdir.

Nihilizm

Kaptan Ahab'ın, çılgınlık nöbetleri arasında, bedeninde ve ruhunda duyduğu tüm acıları balinadan ayrı düşünemez oluşu kininin en korkunç yanındır. Bu kin onun radikal nihilizmini besler. Onun için, yeryüzündeki tüm kötü güçler ete kemiğe bürünüp Moby Dick'te hayat bulmuştur. "Beyaz balina, benim dört bir yanımı saran o zindan duvarıdır işte. (...) Beyaz balina ister kötülüğün bir aracı olsun, ister kötülüğün ta kendisi, ondan alacağım öcümü..." "Oysa kendisi de bilir ki insan aşan bu kötülük, ezelden beri vardır. "Ne işe yaradı bunca savaş, bunca av? Neye yaradı kollarını kırasıyla kükrek çekmeler, zıpkın, kargı atmaları Daha mı iyi oldu, daha mı zengin oldu Ahab?" diye çaresizce sorgular ama bu ölümlük yolculuğa devam etmekten de kendini alamaz. Kaptan Ahab zorluklara dolu yaşayışında gerçeğin umutsuzluğuyla yüzleşmiş ve tüm çaresizliğine rağmen asla teslim olmadan, gittikçe radikalleşerek sonuna kadar savaşmayı tercih etmiştir.

Ahab'ın bu dünyaya dair varoluşsal soruları var. Bu dünyanın bir maske olduğunu ve gerçeklikle aramıza girdiğini düşündüğünden, "Mahpus, zindandan kaçabilir mi duvan delmeden?" diye soruyor. Tüm kötülükleri Moby Dick'e yüklediğinden de yine duvar olarak da onu görüyor. Ahab'ın durumun saçmalığının farkında olmasına rağmen yaşamın boşnalığına bulduğu tek mantıklı cevap: Kendi yarattığı bir dünya ölümüne sürdüğü bu savaş.

Aşk ve Kadınlar

Kaptan Ahab, ellisinden sonra kendisinden oldukça genç ve güzel bir kadına evlenmiştir ama bu, hemen düğünün ertesi günü, Horn Burnu'na doğru yelken açmasına engel olmamıştır. "Böyle gelin mi olur? Gelin değil yaşıyan bir kocanın dulu o..." diyerek de kendi durumunu kabullenir. Son kırk yılın sadece üçünü karada geçiren bir deniz kurdur olarak onun hayatında kadınların ve aşkın bir yeri yoktur.

Kaynakça

1. *Moby Dick: Beyaz Balina*, Herman Melville, Çev: Sabahattin Eyüboğlu & Mina Urgan, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2010
2. *The Politics Of Nihilism* ("Nihilizm, Revolt, and the Spirit"), Bulgar Dilbilimci ve Yazar Mihail Lechev & Bogdan Stoyanov Publishing, 2014
3. *Kritik ve Klinik*, Gilles Deleuze, Çev: İnci Uysal, Norguncu Yayıncılık, 2013

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://trantey.org>

Kaptan Ahab

İllustrasyon: Zeynep Şimşek

Karakter Adı

Kaptan Ahab

Kitap

Moby Dick: Beyaz Balina

Yaratıcısı

Herman Melville

Milliyet

Amerikan

Yaş

58

Meslek

Kaptan, Balina Avcısı

Etkilediği kişiler

Moby Dick, Fedallah;

Kral Lear ve Hamlet gibi Shakespeare karakterleri; Oedipus, Narcissus, Prometheus gibi mitsel karakterler; Kral Ahab.

Etkilediği kişiler

J.M. Barrie'nin Kaptan Hook

karakteri. En ünlüsü, John Huston'un yönettiği ve Gregory Peck'in Kaptan Ahab'ı canlandırdığı 1956 yılı yapımı *Moby Dick* olan birçok film uyarlaması.

ANA DİL

Babamın ana dili gibisin
anladığımı ama konuşmadığımı
var mı anlatamamanın
daha acı bir izahı?

Yanılmışım öyle olmadığında ısrar
etmişim oysa
daha mühim şeyler varmış hayli geç
farkına vardığım
aşk yerini kalp ağrısına bıraktığımda
anladım
yanılmak üzere kurulmuş meğer
dünya
ağrımak kaydıyla dolaşıyor damarda kan

Ne yazık geçti artık benden hayaller geçi
ilk akı fark ettiğim ayna çoktan kırıldı
elini vicdanına koy da cevap ver
insanın saç dipleri ağır mı?

Yalanmışım gerçek olduğumu
zannediyordum oysa
daha esaslı şeyler varmış dışarıdan
baktığımda
gördüm ve anladım
kaybedeceksiniz diye fısıldayarak
dönüyormuş dünya
er geç ağlamak şartıyla gülüyormuş
insan

HARFLERE DEĞİL SESLERE
İNANIYORUM

Keşmekeşin heyecanıyla kavranan bu
yüzyılda her şey sandığımızdan çok
daha fazla değişiyor. Hava neredeyse
kendisini soyutan insanın şeklini alıyor.
Kalabalık caddeler yalnızlıktan, sevmemiş
her şeyden bir kaçış gibi gözüküyor. Ama hiçbir
kalabalık yalnızlığı bağışlayamıyor. İstiklal
Caddesi'nin keşmekeşinde nerede kaybettüğimi
hatırlamadığım, yitip giden bir duygunun
peşine düşüyorum. Cadeyi dinlemek için
dikkat kesildiğimde daha önce es geçtiğim bir
melodi beni bir yere sürüklüyor. Kestaneçiler,
simitçiler, piyango tezgahları ve beni uyarın
tramvay aşip ilerlerken elinde bastonuyla
dizlerinin üstünde gazete satmaya çalışan
amcayı görüyorum.

Sokakta gazete satmak

Tanışmak için adımlarıma Fransız Kültür
Merkezi'nden karşıya geçerek yön veriyorum.
Binaların arkasından vuran güneşin yüzünü
aydınlatmış Ramazan Keskin ile tanışıyorum.
Malatya'dan İstanbul'a geldiğinde on altı
yaşında olan Ramazan amca hamallık yapmış
ilk önce. Sonra kendi tabiriyle bir günde
gözlerini kaybedince kalakalmış ortada.
Ağır yük taşıyaktan görme sinirleri zarar
gördüğünde yirmili
yaşlarınıdaymış.
Gençliğini bırakmak
istememiş, gitmedik
hastane, doktor
bırakmamış. Ama gözlerine kavuşamamış bir
türk. Gazeteyle hikâyesi de böyle başlamış.
Kömşüsünün kendisini gazeteyle
yönlendirdiğini anlatan Ramazan amca,
"Yeğenim, yirmi otuz sene evvel çok seyyar
gazeteci vardı. Şimdi kimse kalmadı öyle.
Ben kırk beş yıldır buradayım. Yaşadıklarımın
çoğunu unuttum bile. Burada çok esnaf
değişti, ne kadar olay oldu bilmiyorum. Ama
bak hâlâ kârda oturuyorum," diyor. "Bazıları
gazeteyi alıyor parasını vermiyor. Biliyor ki
ben görmüyorum, peşinden gidemem, ondan
yapıyorlar. Ne diyeyim ki?" diye serzenjine
devam ediyor.

Bin bir muhabbet

Sabah işe gelirken de akşam evine giderken de
çevresindekilere yardım isteyen Ramazan
amca ancak böyle varabilirdi istediği yere.
Biri durağa götürüyor, araçtan inmesine biri
yardım ederken başkası da gideceği yere
kadar eşlik ediyor. Kimi zaman esnaf da
yardımçı oluyor. "Kime yardım etmece
bulamıyorum yolumu, derken sol yandaki

kozmetik mağazasını gösterip "Bu makyajcı
da iyidir. Beni otobüse götürüyor," diyor. Bin
bir çeşit insanla tanışıp bin bir muhabbet
bıraktırmış.
Sabahları büfeden uyguna aldığı gazetelerle
kırk beş yıldır dört mevsim oturduğu yere
geliyor. Her şeyin başka zorluğu olduğunu
söylerken "Hiç unutmuyorum yeğenim bir gün
kiş zamanıydı. Bir arkadaş büyük bir şemsiye
getirdi bana. Rüzgâr, yağmur yüzünden.
'Maşla çalışıyorum ben. Yoksa sana bir ev
verirdim,' dedi. Onu dedi ya o yetti bana.
Şemsiyesini gerçi zabıta kaldırdı on güne falan.
Yasakmış."

**Hiçbir kalabalık yalnızlığı
bağışlayamıyor.**

Gündem müşteriden
öğrenilir

Önceleri günde 200-250 tane
gazete satarken şimdi yetmiş
taneyi zor sattığını söyleyen
Ramazan amca müşterisinden şimdilerde
herkesin cep telefonundan gazete okuduğunu
öğrenmiş. Zaten bireysel, magazinsel, kitleleş
tüm olayları sattığı gazetelerden değil onları
alan müşterilerinden öğrenmiş; darbe zamanı
da Gezi zamanı da. "Gezi Parkı mıydı o zaman
çok yürüyüş oldu. Çok gün gelmedim. Gazdan
bir gün neredeyse boğulacaktım. Mağazacı
beni içeri aldı. Atılmaması lazım değil mi?
Öldürür o insani. Ama oraya başka şey
yaptırmadılar, güzel yaptı halkımızı," derken ise
sesindeki heyecanı tebeşürüne yansıyor.
"Görmüyorum ama işitiyorum ben," diyor
Ramazan amca. İşittğini de bir başkasına
daha soruyor doğru mu öğrenmek için.
Sonra onu gazete sattığı başka biriyi

konusuyor enine boyuna. Cesetlerin üstüne
çıkıp kocaman cümlelerle daha da kocaman
bağırın kımılların inatla kullanmak istemediği
muhakeme gücünü ısrarla kullanıyor. Ölümle
gözlerini kapayan, bombalara kulanlarını
tikayan, güçlü olmanın dem vuranlara inat o
yıldanıyla ses veriyor. Görmüyor ama işitiyor
Ramazan amca.

KURUMSAL DELİLİK: DELİLER DERNEĞİ

"Hepimiz deli doğanz, bazılarımız deli kalırsz" demiş Samuel Beckett. Deli kalmayı "başarabilmiş" bir grup Çanakaleli deli de işi bir adım daha ileri götürerek bundan yaklaşı yirmi yıl önce Deliler Derneği'ni kurmuşlar.

Her yıl kendi deli başkanlarını seçtikleri, Deliler Günü'nü organize ettikleri ve birtakım delilikleri gerçekleştirdikleri bir kulüp. "Akıllar ne yapıyor görüyoruz, bize bırıksalar ülkeyi bile daha güzel yönetiriz," diyor dernek başkanları Metin Kaya. Her yıl yaz aylarında organize ettikleri Deliler Günü öncesi Çanakale'nin küçük bir kahvehanesinde etrafında on kadar deliyle hayatının en garip röportajına başlıyor.

Derneğin deliliğini "resmi" olarak tüm derneğe ispat etmiş dernek başkanı Metin Kaya ile konuşmaya başlıyoruz. Mizacı gereği olsa gerek yerinde duramıyor, çok heyecanlı. Başkan olarak ona derneğin tarihini soruyorum. Dedğine göre bu işi organize eden mahallenin muhtarı. Bir akşam arkadaşlarıyla otururken ortaya atılan "Çanakale'de ne kadar deli var?" sorusuyla kivilcimlanan fikir, senede bir yapılan ve bütün delileri bir araya toplayan Deliler Günü organizasyonu ile alevlenmiş. Derneğin kuruluşu "İllegi ayrıntılara ulaşmaya çalışırken Kaya'nın "Delili ne yapsa yeridir felsefesiyle yola çıktık işte çok kurcalamadık," deyince ayrıntıları bir kenara bırakıyorum ben de.

Deliler derneğinin üye sayısı şu an kırk civarı. Cıvırı diyorum çünkü dernek başkanı da tam emin değil "Öyle bir şey," işte diyor. Yirmi yıldır var olan bir kulüp için az değil mi diye soruyorum "Üye sayısını arttırmıyoruz, başa çıkmayız yoksa. Bu kadar deliyi zor zapt ediyoruz zaten," diyor. Etrafındaki hengâmeye bakınca hak veriyorum. (Hengâme deyince etrafında kendine ya da etrafına zarar veren deliler gelmesin aklınıza. Bu derneğin üyeleri son derece heyecanlı, konuşkan ve eğlenceli deliler.)

Derneğin en büyük organizasyonu olan Deliler Günü, Lapsekilçesine bağlı Dumanlıdağ zirvesinde yapılıyor. Bu güne dair ilk sorum yer olarak neden Dumanlıdağ'ın seçildiği. "Güzel bir yer olduğu için orasını tercih ettik. Tabii bu eğlence sırasında alkol alınca kafalar da biraz dumanlı oluyor. Dağın ismi de Dumanlı..." diyor başkan Kaya.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Başkan Metin Kaya'ya kulübün baş delisinin yani kendisinin nasıl seçildiğini de soruyorum. Seçimler her sene Deliler Günü etkinliğinde yapılmış. Açılış konuşmasının ardından yamyam ve domuz dansı yapılıyor. Sonra adaylıklar konuluyor. Her adayın bir pusulası var, bu pusulalar tabii ki delilere özgü: erik, kiraz ve kayısı. Aday sayısına göre artıyor bunlar. "Dördüncü bir aday olursa şeftali koyarız" diye araya giriyor delilerden biri. Başka bir deli

ederek, "Buna ucuz yogurt döktük ondan böyle oldu bu," deyince kahkahalar kahvehanenin sınırlarını da aşiyor.

Başkan seçildikten sonraki Deliler Günü'nde nasıl ağırlandığını da anlatıyor Metin Kaya: "Yolda önce benim bir pantolonumu keşiyorlar. Kurban kesimi yani. Kesildikten sonra davullarla oynuyoruz, dualarımız ediyoruz. Dumanlıdağ'a varınca tahta bindiriyorlar beni çeşmeye kadar götürüyorlar. Beni götüren grup deli arkadaşları işte. Anlıyor dimi?" Anlıyorsunuz değil mi?

Deliler Derneği'nde elbette ki herkesin kendine has bir deliliği var. Soruyu ortaya attığım için hepsi cevaplamaya başlıyor:

-Benimki her yerime yirmi tane sigara takmak. (Hepsini de içen hal)

-Ben on tane güvercin takısını ar da atıyorum. (Güzel takla atar, ters taklaşı iyidir)

-İçimizde Kasap İlhan var. Testi güreşi yapar. Rakip bulamadığı için testile güreşiyor o da. Su testisi. İzmir Menemen'den getiriyoruz testiyi de. Özel olarak.

-Özgür vardı bizim, öldü. Bak kahveye astık resmini. Cibiss yapardı o da. Bak siz de bana yapın. Haydi.

"Haydi," komutunun ardından, yuvrak bir masa etrafında oturduğum deliler birlikte kendimi bir anda yanımdakine parmağımla dokunup "cibiss" diye haykırırken buluyorum. Dongü o kadar hızlı ki ister istemez kendimi kaptrıyorum.

"Cibiss cibiss cibiss of off, on bin on bin on bin çekolsavkayaa, cibis, cibiss."

Yuvrak masa şövalyelerimle geçirdiğim kısa delilik halinde çılcına son sorumu soruyorum başkana: Neden delirdiniz?

"Bu hayattan keyif alabilmek akıllı işi değildi, biz de

"Çok yumuşak olursa kafasına atanz hel" diye ses veriyor. Bir başkası "Aşk oylama yapıyoruz. Ama bu görmez, bu havaya bakıyor anca," diyerek başkanına takılıyor. "Başkan olabilmek için ne gerekiyor?" diye de soruyorum. Metin Kaya gururla göğsünü kabartıp hınzır bir gülümsemeyle "Benim gibi parlak bir deli olması gerekiyor tabii" diyor. "Gerçi derneğin geleceği parlak çok delimiz var. Recai mesele," diyerek gelecek güzel günlerden bahsediyor.

Seçimden sonra gelenek haline gelmiş birtakım ritüeller gerçekleştiriliyor ve bunlar da tabii ki kendilerine has. Bir deli araya girip anlatmaya başlıyor. "Seçilen başkan dağdan gelen buz gibi soğuk su dolu yalağa anadan doğma girer. Sonra biz onu bir güzel fırçayla yıkarız. Vatikan'daki gibi vaftiz ederiz, abdestini alır. Cinlerden, perilerden arınır. Kafasına bir kova yogurt dökeriz, kaymak gibi olsun

HAYALLERE ŞİĞMAYAN HAYATLAR: SIFIR BİR ADANA

Bir yaz günü öğle sonrası, en sevdiği çizgi filmin karşısında kanepeye uzanmış, yüzüne vuran akşam güneşiyle uykuya dalan ilkokul öğrencisinin hayalleri vardır. Belki yan sırada oturan kızla evlenmek, belki en sevdiği oyuncak arabasının gerçeğini almak, belki de insanların hayatlarını kurtaran başarılı bir doktor olmak.

Amma kendini ne kadar zorlasa zorlasın, camii tuvaletinde aşırı doz eroiden öleceği, cinayetten hüküm giyip gençliğini cezaevinde ardında geçireceği, karını doyurmanın bir yöntemi olarak insan bedeni satacağına hayal edemez. Ne var ki, hiçbir çocuğun hayaline bile şıngıyan hayatın bu öteki yüzü, onların hayatlarının tam ortasına yerleşir bir süre sonra. Çalmak, satmak, öldürmek...

Adana'nın Hürriyet mahallesi de çocukların erken büyüdüğü, suçun normalleştiği, insanların adaleti kendilerinin sağladığı bir yer. Şimdilerde burada çekilen bir internet dizisi, sokakın gerçeğini aynı gerçekçilikle izleyiciye taşıyor. Şimdilik Youtube üzerinden yayımlanan ve bir milyon tıklanma sayısına ulaşan *Sıfır Bir Adana*'dan söz ediyoruz.

Yönetmen Kadri Beran Taşkın, oyuncuları Savaş Satış ve Cihangir Ceyhan ile diyalogi kurmuş.

Son yirmi yıldır izleyiciyle buluşan televizyon dizileri, varlıklı insanların gösterişli hayatları, Mehmet Ali & Akşamsefası

kaygısız gençlerin aşk maceraları üzerine kurulu iken siz sokagın sesini duyurmayı, varoşu ve suç olgusunu ele almayı tercih ettiniz. Buna nasıl cesaret ettiniz?

Kadri: Zengin-fakir teması, bu topraklardaki sinema ve dizi sektöründe eskiden beri işlenen bir tema. Zenginlik hep ulaşılmak istenen ama ulaşılamaz bir yer olarak gösterildi.

Bizim hikâyemiz tam da bu noktada onlardan ayrılıyor çünkü sokaktan gelen insanların hayatlarını işliyor. Aslında *Sıfır Bir Adana* bizim yıllar öncesinden hayalini kurdüğümüz bir işti. Ben, kişisel olarak, dünyanın birçok yerinde çok güzel işlenen suç dizilerini ve filmlerini izledim ve bunun Adana versiyonunu yapabilmeyi hayal ederdim. Çünkü getto dünyası ayrı bir dünya. Şehir hayatından farklı kuralların işlediği bir dünya. Buradan hareketle yola çıktık ve daha başlarken samimiyetin kazanacağına dair bir inancımız vardı, cesaretimizin sebebi de buydu. Yalnızca şartların olgunlaşmasını, uygun zamanın gelmesini bekliyorduk. Bugün de uygun şartlar oluştu.

Bugünün özelliği nedir?

Cihangir: Hem kendi açımızdan daha donanım sahibi olduk. Hem de bize sokagın gerçeğini gösteren insanlarla tanışık aksi takdirde yaptığımız işin avakları yeterince verememişayacaktır. Bugünün, insanların doğru bir şekilde kullanması için

birikimler ile buluşması açısından en doğru zaman aralığında olduğunu söyleyebiliriz.

Suç ve Adana, nerede keşif nereden ayılıyor? Adana bu konuda diğer illerle kıyaslandığında hangi açılardan farklılık gösteriyor? Adana neden bu dizi için en uygun yeri?

Cihangir: Adana 81 vilayet üzerine suç üzerine işlenebilecek en orijinal memleket bence. Kozmopolit bir şehir olmasının yanında bir tür çıkış kapısı da. Bir de Adana'da gayrimişru işler hatır gönül üzerinden yapıyor. Başka yerlerde bu işler maddiyata dayalı. Ama Adana'da güçsüzszen seni koruruk, ezilenin arkasında dururuk. Anlayacağınız Adana'da yeraltı dünyasında birlik beraberlik var. Bunu diziye taşıdığımızda ise sağlam bir antikahraman çıkıyor. Böyle bir iş Adana'ya en yakın Diyarbakır olabiliirdi ama böyle bir dokuyu bulmak çok zor.

Kadri: Adana'nın arada kalmışlığı da çok önemli bence. Ne batılı ne doğulu bir şehir. İşsizliğin bu kadar yüksek olması ve bu kadar yoğun göç almasının yanında geçmişte zengin bir şehir olup tarım ve sanayinin sona ermesiyle birdenbire yoksullaşması da Adana'yı farklılaştıran önemli bir etken.

Dizinin geçtiği Hürriyet Mahallesi zor bir mahalledir. Çekimlerde sıkıntı yaşıyor musunuz, mahallenin tepkisi nasıl?

Kadri: Biz bugüne kadarki en rahat çalışma koşullarını burada sağladık diyebilirim. Çekimler sırasında mahalleliye sorular soruyoruz, örneğin adam motosikletten inip birine sıkacak, onlara soruyoruz, silahı sıkıttıktan sonra ne tarafına koyar. Mermiyi ağzına vermiş midir vermemiş midir, her şeyi sorabiliyoruz. Ve bize yardımcı olmak adına ellerinden geleni yapıyorlar.

Peki sizce genç insanlar varoşlarda en çok neyi kaybediyor?

Savaş: Orayı gördükten sonra Adana'nın merkez olmadığını anladık. Adana'yı Adana yapan aşağı mahalleleridir. Kaybolanın kime göre neye göre, ne olduğu değişir açıkçası. Bu tarz mahallelerde yaşayan insanların, kendi toplum kuralları ve etikleri var. Mahallenin içerisinde, o sokaklardan yetişerek, öğretmen, mühendis, oyuncu, doktor, avukat olmuş ve olacak olan insanlar da var. Kaybetmek ya da kazanmak göreceği bir kavrama dönüşüyor bir başka deyişle.

İzleyiciden nasıl yorumlar alıyorsunuz?

Kadri: Bize on beş yaşında çocuk eline kalesnikof alır mı, on üç yaşındaki çocuk eroin kullanır mı gibi yorumlar geliyor. Ve cevabımız, "Evet, bunlar yaşıyorlar" oluyor. Dahası, öyle gerçekler var ki işlemeye korkuyoruz.

Cihangir: İşlediğimiz konular o kadar hayatın içinden ki, herkes kendinden bir şeyler buluyor. Mesela eroin konusunu işlediğimiz bölümün ardından bana bir mesaj geldi. Yazan kişi, "Dostum yakın zamanda bir arkadaşım aynı dizideki gibi cami tuvaletinden eroinden öldü, çok kötü oldum izlerken" demiş. İnsanların hayatlarına bu kadar dokunuyor olmak beni de çok duygulandırıyor. Gerçekliği yansıtabildiğimiz analizi mahalleli ya da bu hayatın bilen insanlardan gelen yorumlardan çıkarabiliyoruz aslında.

Dizin ikinci bölümünde Adana varoşlarındaki eroin bağımlılığını gündeme getiriyorsunuz. Bunu yaparken de "erkek adam eroin kullanmaz" şeklinde diyaloglara yer veriyorsunuz. Ben, bu tür mesajların oldukça önemli olduğunu düşünüyorum. Başka hangi konularda duyarlılığınızı izleyiciye taşımak gibi bir kaygınız var?

Kadri: Zaten bizim yaptığımız işi basit bir suç dizisi olmaktan ayıran tazezinin doğru yerinde duruyor olması ve iş ahlakının olması. Bunun dışında diğer dizilerde hep yasaklı işleri aklamamız yolu devletin bekası içinnin gibi yanlışlıdır. Bizim dizide ise söz konusu çete çevrelerin, insanların iyiliği için eyleme geçiyor. Hikâye bu ana tema üzerinden ilerlediği için, izleyeceğimiz konular da, toplum ve özellikle de gençlerin sorunları üzerinde duracağımızı gösteriyor. Herhangi bir toplumsal sorunu kör

parmak sokarcasına işlemektense, subliminal yansıtmak daha doğru diye düşünüyorum. Bu noktada ise detaylar ve gerçekçilik devreye giriyor.

Dizideki çeteyi nasıl tanımlarsınız? Motivasyonları nedir, neyi amaçlıyorlar, iç dinamikleri onları hangi alanlara sıçramaya itiyor?

Kadri: Bunu bir kartopu gibi düşünelim. Başta kendileri için yola çıkmışken zamanla sevdikleri

insanlar için eyleme geçiyorlar. Güçlendikçe, etki alanları daha da genişledikçe mahallelerine de faydaları dokunuyor. Eğer bu çete doğru bir duruş sergilemeseydi, insanları bir araya getirmeye çalışmasaydı bu kadar güçlü olmayacaktı. Bu çeteyi diğerlerinden ayıran önemli bir özellik de içlerindeki hümanist taraf sanıyorum. **Savaş:** Çetenin antikhraman özellikleri var. Kimse hirsizlik yapmalarına takilmıyor, kurtardıkları insanlara yardım ediyor. Biz bu çeteyi bilinçli olarak iyi göstermeye uğraşmıyoruz, işin gerçeği bu. Her yeni bölümde motivasyon kuvvetleniyor.

Hali hazırda Youtube üzerinden yayınlanmanın olanaklarıyla ne sansüre ne de otosansüre maruz kalıyorsunuz. Diğer yandan dizi, tıklanma sayısıyla orantılı olarak yapımcıların da ilgisi ni çekmeye başlayacaktır, belki de çoktan başlamıştır. Bu durumda daha geniş kitlelere ulaşmak adına profesyonellerle çalışmayı tercih etmeniz halinde devreye sansür/ otosansür girecektir. Bu durumda dizi, haliyle en önemli özelliklerini kaybeder. Bu ikilemi nasıl aşmayı düşünüyorsunuz?

Kadri: Bizim de amacımız aslında tam olarak bunun önüne geçebilmek. İşin içerisinde küfür var evet, ancak aşkır dır ki, underground bir hikâye işliyoruz ve karakterlerin küfürü konuşması kaçınılmaz. Küfürde

izleyicinin desteği ve inancı bize güç verecektir diye düşünüyorum.

Sokak size en çok neyi öğretti?

Kadri: Sokak bize samimi olmayı öğretti.

Bu kadar gerçekçi bir yapımın bir bedeli olsa gerek. Oynadığınız roller üstünüze yapıyor mu?

Savaş: İster istemeye etkisi altında kalıyoruz. Ortaya bir karakter çıkıyor ve hayatınızın bu sürecinde, ilkeye bölünüyorsunuz. Bunda en büyük etken, seyircinin, karaktere inanmış olması ve karakteri sahiplenmesi.

İşin senarist kısmı da oldukça ilgi çekmiş durumda, senaroyu nasıl yazıyorsunuz, isim yazmama sebebi nedir?

Cihangir: Bize yapımda maddi ve manevi destek olan bir senaristimiz var. Ancak kendisi şimdilik isminin açıklanmasına gerek duymuyor, bu durum dizinin mantığı ile aynı doğrultuda diyebiliriz. Biz sokağı yazmışız, isimlerin bir önemi yok.

METİN AKBAŞ

Müntehirin taşıdığı -ona göre- emanet candır, ve bu canın sahibini ararken ömür diye geçirdiği, tedirginlik tir. Üç yaşında şüphededir Tedirgin; ilkokulda, durakta, postanede şüphede. Faytonda at, bahçede köpeğe yerine şüphededir. Kaybetmediği bir şeyi arar gibi aradığı, kuşkusuna yakın bir kuşkudur. Arayan, bulunmak ümidiyle aranmaktadır. Tedirgin, kendinden olan şüphesinden naniyacaktır. Kalabalıklırlararasında dalgin gezinmesi bundan...

Beşir Fuad'ın bileklerini kesip "olanları" kağıda geçerek öznelletirdiği deneysel intiharı, yalnız Osmanlı'yı sarsmakla kalmamış, peşi sıra bir intihar dalgasını da beraberinde getirmiştir.

"Kan aksın diye hiddetle kolumu kaldırdım. Baygınlık gelmeye başladı." Beşir Fuad

Neredeyse henüz intiharla karşılaşmamış Osmanlı entelijansiyesi, intihardan olduğu kadar, intihar anında bireyin kendisini eylemleştirmesinden, yani; intiharı yalnız gerçekleştirmekle kalmayıp, onun evrelerini kendini kaybedene dek not olarak sürdürülebilmesinden tedirgin olmuştur. Bireyin kendini ölümü karşısında deneyimlemesi ve bu tecrübesini kayda alması açıklanabilir, anlaşılabilir bir şey değildir. Beşir Fuad'ın dönemiyle sınırlı kalmayan intiharı, yankısını cumhuriyet sonrasında da sarkıtmayı başarmış, hiç kuşkusuz yakınında duyduğu bu yankıyı tanıdık bulanlardan biri de Metin Akbaş olmuştur.

"Bileklerimi kestim kan / Durmuyor kan / Durmuyor"
Metin Akbaş

Herhalde müntherlerin kendi aralarında konuştuğu anadilleridir ve bizim ondan ancak çeviridir anladığımız. Yoksa kendisinden neredeyse bir asır önce doğmuş olan Beşir Fuad'ın çilesini nasıl paylaşabiliirdi Metin Akbaş. Akbaş, Fethi Naci'ye adadığı *BEŞİR FUAD KI* adlı şiirinde bağlılığını böyle bildiriyordu Fuad'a.

Ey köksüz görk / Öksüz görkem. / Ey yani / Beşir Fuad / Kendinin vampiri. /

Pirim benim / Başım gözüm üstüne. / Topal lüzdesim.

Beşir Fuad, Metin Akbaş için köksüz ama ihtisamlı, öksüz ama görkemliydi. O, kendine vampirdi ama, ona pirdi. Kayseri'de doğmuş Türk-Çerkes öğretsiyle büyümüş Metin Akbaş'ın, Fuad'ı "pir"leştirmesi, eylemini "baş göz üstünde" sahiplenmesi onunla eş zamanlılığı/zamansızlığını yanında dünya hemşeriliğine de işaret etti. Beşir Fuad kişiliğinin Metin Akbaş üzerindeki etkisini derinleştiren etkenlerden biri de kuşkusuz Fuad'a

intiharı kadaş, onun biçimiydi. Çünkü *Tedirgin* yaşarken maruz kaldığı çileye, intihannın biçimi ve şiddetiyle cevap vererek üstesinden gelebiliyor. Bu bakımdan intiharı biçimi, geride kalmış yaşamın en somut kanıtıdır.

Epik dergisinin Kasım 1992 tarihli dördüncü sayısında Beşir Fuad üzerine bir inceleme yazan Akbaş, burada kendisinden "Bal gibi münther. Ama 'eksik/firar' kaçkın bir münther' olarak bahsederek kendisini henüz intihannı gerçekleştirmediği bir münther olarak nitelmiştir. Aynı yazıda henüz üç ay önce yaşamına son veren Kaan İnce'yi de anan Akbaş, onun bir dizesine atıf bulunmuştur: "Münther'in hayatın kesiksiz çığılığına karşılık tuttuğu kesik çığılığı da (Çığlık kesme! Yalnızlık! / Kaan İnce) atıblemeyorum."

Metin Akbaş intiharla arasındaki mesafeyi, bu yazı yayımlandıktan günler sonra 12 Kasım 1992

tarihinde çıttan atlayarak kapatmıştır. Metin Akbaş'ı yaşadığı binanın çatısından bahçe korkuluk demirlerinin üzerine atlatan çiledir. Henüz küçük

yaşta geçirdiği menenjit hastalığı nedeniyle bir yıl görememesiyle doğan, iyileşmesinin ardından onu şaşı bırakan çile. Ona karşı ilgisizliği özenle koruduğu çevrenin bu fiziki duruma eğilip ruhunu aşındırmasıyla kaygısını derinleştiren çile. 1961 yılında Sinop'ta yedek subay öğretmenken yoksul köylülerin uygun bir yere taşınması isteğinin reddedilmesiyle büyüyen çile. Çile; geçiririp savuşturduğu, azaltmadığı.

Bu denli şiddetle son bulan yaşam yalnız ıstırapla dolu bir yaşamdır. Ökke, ona yönelmiştir. Burada müntherin yarattığı şiddet, en son kendisine yönelmiştir. Açıkça burada hedef, geride ve diğerlerine kalan yaşamdır. Intiharı mutlak ve kaçınılmaz olduğu ona karşı müdahalelerin

ancak bir ertelemeye neden olabileceği savunusuna, büyük oranda bireyin terch etmekten çok, kendini içinde bulduğu devrimden çıkış arayışının sonuçsuz kalmasıyla neden olabiliyor. Eğer tüm görkemine rağmen yaşamda mistik bir tılsım yoksa, bu pekâlâ ölümdede olmayabilir. En azından Metin Akbaş karşı çıkışa da, intihann engellenemez bir süreç olduğunu benimsese de, ben intiharda belirleyici olanın koşullar olduğunu düşünüyorum.

Intihar, öngörülebildiği gibi, önlenelir de. Yaşamda olduğu gibi ölümdede belirleyici olan koşullardır. Halihazırda dünyalı milyonlar, koşulları iyileşeceği ümidiyle intihar etmemektedir. Metin Akbaşın 37'de başlayıp, 92'de biten hayatı, kendine üç ömür fazladır...

Metin Akbaş Süürü...

Arayan, bulunmak ümidiyle aranmaktadır.

HALEP PLAJI'NDA DENİZE GİRMEK

Ne zaman bir deniz kıyısına gitseniz tarifsiz bir keyif, muzip bir utanc, ve incelikli hüznüler dolar içim. Deniz kıyısı bence dünyanın en güzel yeri. Hangimiz sahile gidip, denizin en ucuna bakıp rüzgârın tenle temasından keyif almamıştır? Ben deniz kenarına gittiğim zaman en uzağa bakmaya çalışıp içimden şöyle söylerim: "Bundan yüz yıl önce biri gelip tam bu durduğum yerde durdu, en uzağa bakmaya çalışıp hayaller kurdu. Şimdi aynısını ben yapıyorum, ne güzel her şey erdiğim yaşıyoruz." Romantiklik olsun, farklılık olsun diye değil. Gerçekten böyle hissettığım için söylerim bunları. Bu kadar deniz güzelleşmesinden sonra anlaşıldığı üzere, bu ay Tecdübeyle Sabit'te, İstanbul'da denize girdim. Hem de Halep Plajı'nda

Yeşilköy yolu Halep sevdalısı dolu

Yeşilköy, eski İstanbul'un sayfiye yerlerinden. Önceleri Rum nüfusu çoğunluktaymış ama zamanla azalmış. Hatta karaya bağlı olup da Adalar'a benzeyen tek mahalle denilebilir. Hafta içi nezih yapısı ve sakin yaşantısıyla semt, hafta sonu özellikle Suriyelilerin denize girmeye gelmesiyle nesneler, hareketleniyor. Ancak Yeşilköylüler son on yıldır denize girme konusunda çekinceller bunun iki sebebi var. İlk kolu basılı, ikincisi kalabalık. Suriyelilerin Yeşilköy'ünden bu kadar sevdığının elbet cevapları vardır ama halk buraya şimdiden Halep Plajı demeye başlamış.

Deniz Kum ve Halep Plajı

Halep Plajı dediğim yer Yeşilköy Marinanın girişindeki koy. Koy da denmez aslında ama biz öyle diyelim. Uzunca bir yeşil alan ve denize otuz kırk metre kala kumsal. Sadece Suriyeliler değil İstanbul'un her yerinden gelen insanlar var. Sadece gençler değil ailecek gelenler de var. İstanbul'da bu kadar koy Suriyelili ayrı anda mutlu gördüğüm başka bir yer yok sanırım. Bu da denizin kerametinden olsa gerek. Ayrıca Halep Plajı'nda dress code gibi saçma zorunluluklar yok. Denize iç çamaşırıyla giren de var pantolonla giren de. Bu sene beachlerin acıyıp moda olmasından Halep Plajı da etkilennmiş. Burada da müzik çalıyor ama daha çok telefonlardan lokal müzikler onlar da Suriye pop şarkıları sanırım. Bu şarkılara denize girilen eşlik ediyor. Kimisi ufak ufak dans ediyor. Zaten genel olarak yüzme yerine çımmek fiili daha uygun olur denize girenler için. Yüzme bilen sayısı kalabalığa göre çok az.

Bu arada etrafta bir giyinme kabini olmadığı için

havlu kabin tekniğiyle şortumu giydim. Bu tekniği herkes bilir. Plajda bir iki şemsiye haricinde şemsiyeyle gelen yok halk güneşten korkmuyor. Suyu girerken "giriyoruz ama denizdeyken telefonu falan götürmesinler" stresli yaşıyorsunuz. Bunun çözümü de iletmişimden geçiyor. Hemen en yakınındayatanı emanet edip öyle giriliriz suya. Yüzerken de arada havluyu koyduğunuz yere göz ucuyla bakıyorsunuz. Çıktığınızda da yanınızdaki size bir emanet bırakıp öyle giriyor suya. Karşılıklı güven ortamında çözülüyor her şey. Denize girince ilk üç dört metre boy sonra derinleşiyor bayağı. Denize girince biraz açılıp, "Bak bak, boy veriyorum," deyip hemen boy verdim.

Çok su sıçratarak denize atlamak bir nevi bu dünyada ben de varım deme şekli.

Derinliği ölçtüm. Girdiğim denizde biraz açılıp boy vermezsem o denize tam olarak girmiş saymam kendimi. Bu arada boy olan yerler hep kum, açıklarda öbek öbek yosunlar var. Bir de denizden çıkınca açılardan bir yunus sürüsünün geçtiğini gördük. Çocuklar çığlık ve kahkahalarla izledi yunusları.

Aslında eksik sayılmaz ama Halep Plajı'nda bir atlama iskelesi veya sıçrama tahtası yok. Halep Plajı sakinleri tabii ki onun da çözümünü bulmuş. Nereden bulduklarını anlamadığım kum çuvallarını suyun bir metre kadar içine deşerek olarak koymuşlar. Koşup oradan atlanabiliyor. Ama çok gaza gelmemek lazım lakin derin olmadığı için kuma kaçılma ihtimali var. Ben çalkıldım hoş olmuyor. Bir de denize girerken korkmayın Gökyüzüne bakmayı unutmayın.

Fotoğraflar: Tolga Yücel

fazla suyu sıçratarak atlayan beğeni alıyor. Çok su sıçratarak denize atlamak bir nevi bu dünyada ben de varım deme şekli. Halep Plajı'nda denize girilen yer Kilyos ve Emirgan'dan daha güzel. Kilyos'taki kadar dalga, Boğaz'daki kadar akıntı yok. Aslında burada denize girmek yasakmış. Ama İstanbul'da bu kadar yakın, bedava, güzel bir halk plajı başka yerde yok. Koli basılı riski var ancak kum çuvalından sıçrama tahtası yapan insana bunu anlatamazsın. Anlatırsan da işlemez. Çünkü hiç para harcamadan eğlenebildiği tek yer belki burası. Denize girmek kimisi için lüksdür ve her lüksün bazı bedelleri var, buranın bedeli de koli basılı. Öyle işte. Tuzun saçlarını keçe gibi yapması denizin ekşi kuyusuna bir likte Van Gogh'un sarısı gibi içimize işleyen akşam güneşiyle dönüyoruz Yeşilköy'ün aşırı manalı caddelerinden süzülüp süzülüp.

HALKIN ÇOCUĞU SÜPERMEN

BİR GECE DEN BİR GECEYE

Derginin ilk sayısı eylülde çıktı ama Süpermen elbisesini giyip de Kadıköye gittiğimde ağustos ayındaydık. O yaz, görmemiz gerekenden daha fazlasına şahit oluyorduk. İnsanlar ölüyordu ve yapabildiğimiz hiçbir şey yoktu. Bunca boktanlığa inat yine de güneş çok güzeldi ve bir çoğumuz yaşamayı bugünkünden daha çok seviyordu. Ölümlerimizi anıyorduk. Ölüler arasında yaş tutacak zamanımız vardı henüz. Güneş geç saatlerde batıyordu.

Çocukluğumdan beri dünyanın son günü olsaydı ne yapardım diye düşünüyorum. Elbette tek düşündüğüm şey bu değil ama zaman zaman aklıma geliyor. Eskiden bu soruya başka cevaplar verirdim. Mesela tanıdığım herkesi arayacağımı, herkesle sarılacağımı, herkesi çok sevdiğimi onlara söyleyeceğimi anlatırdım size. Uzun zaman bu cevaplar değişmedi. Kabil'in ölü bedenini karşısında şaşkınca bakıp onun yemek için neden uyanmadığını anlamayan Havva'nın aşkını taşıyordum ölüm fikrine karşı. Oysa dünyanın son günü ölüm demekti.

Öyle değilmiş. İnsanlar ölebilmiş. Östelik insan birden fazla kere doğabilirmiş. Birincisi nefes aldığı anda, ikincisi de o nefesini bitebileceğini

ettiğinde kendinden başka bir ben doğuyor insan. Biraz ehlileşiyor mesela. Biraz alışıyor. Hele ki tanıdığım insanlar öncüne, yani birini bir daha görmeme fikri sıradanlaşınca

artık hiçbir şey eskisi gibi olmuyor. İşte o yaz, tanıdığım herkes biraz ehlileşmeye başladı sanki. Büyüyorduk.

Bir sürü şeyin şakasını yapamaz olduk. Cümle kuramıyorduk mesela. Öyle büyük cümleler duyduk, böyle te kemige büründü ki acı, yasımızdan utanır olduk. Bu utançlar büyüttü bizi. Bir nehir kenarında bekleyen kayanın yüzüne vuran su gibi dağılıyorduk her seferinde. Çok insan ölüyordu ve ölüm artık sıradan bir ihtimal olmaya başlamıştı.

Ben Süpermenlik yapmaya devam ediyordum. Fikirtepe'de Murat'ı tanıdım mesela. "Süpermen de olsun gece gelme abi, yüzüne tiner atarlar" demişti. Ne garip değil mi? Bir çocuğun bu cümleyi kurabilmesi ne garip? Yıkılmış binalar arasında hafriyattan demir ayıklayan işçilerden başka kimsenin olmadığı sokaklarda tenekte kutuyla top oynayan bir çocuğun, Süpermen uçacak diye işten kaçması ne garip.

Gittiğim her sokakta, tanıdığım her yüzde yeniden anladım ki insanlar birinin uçmasından çok bir yıllık, gülünecek tek bir şey görmek istiyorlar. İnsanlar, kimi zaman görünmeyecek şekilde saklanan masumiyetlerini yeşertebilecek tek bir resim, bir ses istiyorlar. Kendi masumiyetini kendisine yaklaştıracak biri dolaşın istiyor insan sokaklarda.

Bunları yazıyordum işte. Acıya teslim olmamak için komik şeyler yazmak istiyordum. Komik dediğimiz şeyin altını biraz kazayınca gözyaşı çıkıyordu. Ama yine de umut vardı. Bence hâlâ var. Umudun emmeyi bırakacak lüksümüz yok. Göçerlerin hata payı yoktur derler. Çünkü bütün hayatı sırtında taşıyor. Bizim günümüzde zaman öyle hızlı, öyle kaşa geçiyor ki, bizim de hata lüksümüz yok. Hem umut etmek şımarıklık mı canım? Esas umut etmek, vazgeçmek değil mi insana yakışmayan?

Siz bu yazıyı okuduğunuzda muhtemelen ağustos ayna girmiş olacağız. Yani benim pelerini giymemin üzerinden tam bir yıl geçmiş olacak. Bu bir yılda, bin yıllık der biriktirdiğimizi biliyoruz. Bu bir yılda umutlarımızın nasıl zedelendiğini, içimizdeki iyiliğin nasıl örselendiğini biliyorum ama o iş o kadar kolay değil. Çünkü umut etmekten uzaklaştıkça umudun, hava karardıkça güneşin kıymetini daha iyi anlıyoruz. Bu yüzden umuda ve sabaha elimizi uzatmaktan

"ALIN SİZİN OLSUN BU HAYAT BİZ YOKUZ"

Henüz on sekizindeki garson Alihan'ın geçen yıl İzmir'de demiryoluna yatmadan önce facebook'una yazdığı "Garson bey menüde ne var?/Hayat var efendim/Al senin olsun bu hayat ben yokum..." sözləri hiç aklımdan çıkmadı. Ne de Alihan'ın ışı ışı gözleri.

Alihan kendisine verilen "garsonluk" rolünü hayatı boyunca boyunda bir halka olarak taşımaktan vazgeçme de İzmir'de Menderes'e bağlı Pirentepe'deki sekiz cadırdan birinde çöpte bulunan eski bir koltuğun üzerine oturmuş, zayıf, çelimsiz, yaşlı bir kadın hayatı tutunmaya devam ediyor. Saçları bembeyaz, yüzü buruş buruş, gözlerinin feri yok, kamerası çaresiz bakan bu kadının adı Mahmure Meg 78 yaşında. Aralıklarla Mahmure teyzesi ziyaret eden arkadaşım beni arayıp, "Mahmure teyzenin felçli ayağı bakımızsızlık ve sürekli oturmaktan kurtulanmak üzere," dediğinde irkilim. Henüz toprağa verilmeden bir canlı bedende bir ağağın kurtlanması da ne demek?

Arkadaşımın oraya götürdüğü, bilgi verdiği "yetkili-ettikil" kimselerin umrunda olmaması demek. Konuyla ilgili kim varsa, kaymakamı, vekili, belediye başkanı, danışmanı oraya gitti ya da bilgilendirildi. Ama bir çare olamadıkları Mahmure teyzeye. Mahmure teyzesi o cadırda "kurtlanarak" ölecek ve yetkililer de belki cenaze masraflarını karşılayacak geride kalanlara da "erzak, kömür" gönderecek.

Yetkililer derken bu "yoksullardan sorumlu yetkili ve etkililer" size biraz tanıtmayım. Öncelikle makamlarına sadece ve sadece Romanların hakları, yararını gözeterek on yıldır sayısını hatırlamadığım kadar gittim. Yoklukla hayatını sürdürenlerin de sık sık muhatap olduğu olmazsa olmaz bu kişiler. Kaymakam, sosyal dayanışma vakfı memuru, nüfus müdürü, okul müdürü, muhtar, belediye zabıtası, amiri, valisi, belediye başkanı, her siyasi partinin vekili ve ulaşılabiliriz bakanlar, danışmanları ve insan hakları meclis komisyonları...

Yaklaşık üç yıldır takibini yaptığım Pendik'te boş bir arazide yıllardır elektriksiz, susuz, cadırlarda yaşayan ailelerle ilgili de görüşmediğim hiçbir "yetkili" kalmadı. Romanlardan sorumlu bakanlıklarla bu konuda yaptığım yazışmaların sayısını hatırlamıyorum. Tek bir yaran oldu 2013 yılında cadırda yaşadığı ve ikametgahı olmadığı için okula kayıt ettiremediğimiz çocukları birlikte

cıvardaki bir okula kayıt ettirmeyi başardık. Roman açılımı rüzgârıyla da erzak, kömür yardımı gitti,

Bir de geçenlerde duyduğum

çocuklar cadırdan alınıp üç günliğine tatil götürülmüş, tatil sonunda oyun hamurlarıyla belediyye de teşekkür yazdırılmış. Sonra yine cadıra, yine elektriksiz, susuz, yılanların, farelerin olduğu yere bırakılmış. Şimdi çocukları annelerine "sıcak suyu" anlatıyormuş bu tatil hayatlarında ayrı bir travmaya mı dönüşecek, güzel bir anıya mı geçecekti. Ama olundu olası bu etkinliklere karşı olumlu hele yokluğun dibindeki çocukları, hele evi yıkılıp yakılan çocukları "hadi bir de boğaz" gör diyerek vicdanları yerine iki gazetele imaj tazeleyen bu "iyiliksever" başkanlardan hep korktum bu çocukların ruhlarını "iyilikleriyle" yıpratacakları diye. En son gittiğimde bu "iyiliksever" yetkililerin orada Romanların su ihtiyacı için kullandığı iki kuyunun ağızını da kapattırıldıkları tankın oldum. Romanlara da "Burada bedava otuyorsunuz, hiçbir şey ödemedi" demişler. Şimdi bütün dileğim o yetkilin orada bir gece geçirmesi. O bölgeden sorumlu belediye başkanına cadırları bir tankerle su gönderilmesini talep ettiğimde bana telefonla, "Su giderse başkaları da gelir" demişti. Bu su meselesi önemli daha önce de yazmıştım. Küçükakkalköy'de 2006 yılında yıkımın ortasında kalan bir çemşeyi İSKİ'ye kestirmeyi unutan zabta amirinin enkazın ortasında yüzleri yıkanmış, paklanmış Roman çocukların görüldüğünde haftalarca çemşenin peşine düşmesi ve sonunda bulup İSKİ'ye kestirmesini hiç unutmuyorum.

bekliyordum. Cadırlarda sık sık yangın çıkar, elektrik olmadığı için gece kullanan mum devrilir, cadır tutuşur. Pendik'te cadır yanınca Zehra'nın oğlunun kolu da yanmış. Şimdi çocukların kimliği yandığı için tedavi de ettirmiyor. Çünkü kimlik için ikametgah gerek. Nüfus Müdürü ikametgah istiyor prosedür böyle.

Cadırda bebeklerin yanaklarını fareler ısırır, yılan sokar, güzelim kadınların saçlarına kıran gelir... "Çok üzülüyorum Hacer abla saçlarına kıran geldi bir şampuan varmış onu alırsam inşallah çıkacak diyen," çemşecik arkadaşım bir inşaatçı işçilere çay servisi yapıyor sonra yine cadıra dönüyor.

Yonca'nın bebeği cadırda doğdu üç aylık şimdi. Yonca sırtında bebeği ile elinde çiçekleriyle bir mezarlık önünden aşımları cadırına döner. "Bunların çocuğuna bir şey olmaz," demişti bana bir başka donuk suratlı yetkili.

Hatırlıyorum da 2011 yılında Ataşehir'de evi yıkılan kanser hastası Aydoğdu Dalkoparan oksijen tüpüne bağlı bir biçimde günlerce sokakta kalmıştı. Oksijen tüpü elektrikle çalışıyor, fakat elektrik yok, çöplerin arasında tıpkı Mahmure teyzesi gibi sokaktan bulunmuş bir divanın üzerinde günlerce yattı. Rezidans yapmayı çok seven belediyyeden "yardımsever" bir yetkili sokakta kaldığı süre içinde Aydoğdu abiyne her gün çorba gönderdi. Aydoğdu abisi bir heykele dönüştü ve gelen giden, zabıtalara, etkili yetkili memurlara, siyasi parti yöneticilerine derdini anlattı. Sonra da sokak ortasında günlerce Ataşehir'in yükselen rezidanslarını izledi. Geçenlerde cadırları ziyaret eden bir yetkili demiş ki, "Bunlar daha derdini anlatmıyor." Dert nasil anlatılır, görüldüğün gibi çıplak ayaklı çocuklar, yaşlılar var, susuz, elektriksiz bir hayat işte. Dert nasil anlatılır ev yetkili gönül gözün mü kapalı? Sahi garson Alihan, raylara yatmadan önce ne demişti "Al senin olsun bu hayat ben yokum..."

"Al senin olsun bu hayat ben yokum..."

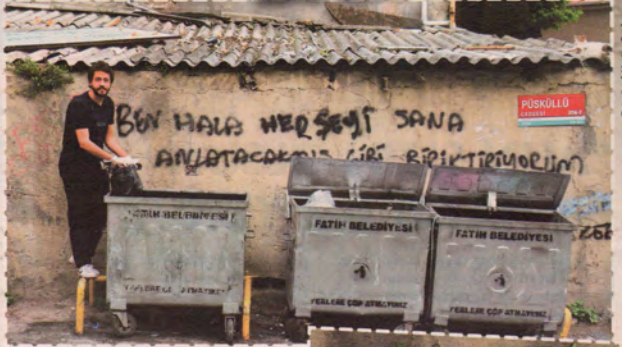
ÇÖPLERDEN SEMT ANALİZİ: BALAT

Balat, dengine rastlanması mümkün olmayan bir şehrin, tarih kokulu karanlık semti. Herkesin taşıdığı tarihi hazineden emin olduğu derisi kırışık, aç saçı bir ihtiyaç gibi durur Haliç kıyısında. Esrarlı duruşunu esas yerlisinin göçmü olmasına ve yangınlarına borçludur. Bir zamanların Palatyon'u'dur. Ayvansaray'efraına gireceklerin kapısıdır Balat. Rumların Fener'de, Müslümanların Çarşamba'da yaşadığı zamanlarda Balat Musevilerin yurduymuş. Birbirine sınır mahallelerin aslında isimlerinden başka da sınırları yokmuş. İbadetleri dışında paylaşmışlardır bir şey de.

Nice yangınlardan sonra artık Balat'ta ahşap evlere rastlamak zor. Yangından kurtulmuş evler de UNESCO tarafından korunmaya alınınca kentsel dönüşüm dokunamamış buraya. Semte giriş yaptığımız anda yeni bir şeylerin kokusunu duyuyoruz. Müşterisi olmayan üst sınıf göstergesi sayılabileceği türde kafeler, meyhaneler ve oteller dolmuş semtin merkez caddesine. Bu davetkar hal yerli ve yabancı turistlerin bir hayli ilgisini çekmiş, hatta yabancı yatırımcılar buralardan mülk edinmeye bile başlamış. Oysaki insanlar için geleneklerin ve kültürün en uzun ömürlü mirası olan binalar, ilah sahibi kaybettikleri andan itibaren gövdesinden kesilen bir ağaç gibi çürümeye başlar, anlaşılmazlaşır. Çürüdükçe açılan boşlukları ise kapitalizmin renkli ışıkları, plastik yamaları doldurur. Bence Balat da bu durumun ete kemiğe bürünmüş halini temsil ediyor.

Kuru fasulye ve nohudun iktidarında kurulan sofralar

Semtin sofralarında nohut, kuru fasulye makarna ve bulgur tüketildiğini söyleyebiliriz. Kırmızı et ise tüketimi mümkün olmayanlarındandır. Bazı konuklarından bütün tavuk ambalajları çıktı. Görmün o ki semte tavuğun ve derisi sofralarda tüketiliyor, kemikleri ise sokak köpekleri için konteyner kenarlarına bırakılıyor. Balatta zor ulaşılan et izrafı ediliyor. İçecek tercinde klasiklerden vazgeçmiyor Balat. Vişne suyu ve Seylan çayı tüketen mahalleli bebek, ekonomik paketleri tercih ediyor. Bu durumu evdeki nüfus yoğunluğuna işaret olarak değerlendirebiliriz. Aileleri kalabalık bir semt Balat. Her evde çekirdek aile üyeleri dışında en az bir dede, yeğen veya teyze var. Nüfusa da yükselmek son zamanlardaki. Buna sebep olarak Suriyeli mültecilerin Balat'a yerleşmelerini gösterebiliriz. Semtin sosyoekonomik düzeyi ve konumu göz önüne alınınca savaştan kaçan Suriyeli ailelerin yaşıtlarını

Planlanmamış karşılaşmaların dıŖpe duyulmaz ya, güvenli tesadüflü ilişkiler. Çünkü tesadüfen kurulan ilişkiler çarkırsız sevginin habercisidir bir yerde.

sürdürebilmeleri için makul bir yer haline gelmiş.

Çocukluk anıları baharatlı, acılı

Balat'ın sokakları çocuksız düşünülebilir mi? Tabii ki hayır. Çöpleri de öyle. Çips paketleri, bebek bezleri her çöpe karışmışa çıkmış. Maddiyatın neredeyse tüm değerleri satın alınılabildiği bir sistemine içine, şanslı sayılamayacak bir zamanda ve yerde doğan semtin çocukları şekerli abur cuburlardan çok baharatlı ve soğanlı cipleri seviyorlar. Sancı hayatlarından arta kalanlara bakarken ilaç tüketiminin bir hayli fazla olduğunu fark ettim. Balat'ın daha önce incelediğim semtlerden farklı olmasının temel sebeplerinden biri buydu. Semtin sakinleri en çok mikrobik hastalıklara yakalanıyor. Bu mevzinde Balat'ta antibiyotik kullanımı bağımsızlığın sisteminin güçsüzlüğüyle açıklanabilir. Büyük ölçüde çocukların hastalandığını söyleyebiliriz ki boğaz spreyleri bu durumu doğrudan nitelikte. Bebek bezlerinin bolca karışmışa çıktığı semtte ıslak mendil tüketimi bir hayli fazla görünüyor. Kimileri gecekamlar planlarını seyahatler, kariyer planları gibi programlara kuraklan Balat'ın yetişkinleri çocuk sahibi olmak üzerine kuruyor. Çöplerden doğum kontrol hapsi değil de üreme tedavisinde kullanılan "Klomen" isimli ilacın çıkması tesadüf sayılmazdı elbette.

Teneke kutular kumbaraya, kumbaralar gidiş uzamda dönüşüyor

Balat'ın çöplerinde yaşadığımız el yapımı kumbaralar diktiğimiz kakti Teneke kutuların maceralarını

geçebileceği büyüklükte orantısız biçimde bıçakla delinmiş halini görünce kafamda soru işaretleri dolmaya başladı. Sokaklarda dolaşırken yanınıza gelip para isteyen çocuklara sorunca durum anlaşıldı. Kumbaralar çocukların eseriymiş. Balat'ta yaşayan çocuklar bir gün buradan gideceklerinin hayali ile büyüyor. Bunun için de yoldan geçenlerden isteyip topladıkları paraları kumbaralarında biriktiriyorlar. Balat'ın sokakları, çamaşır ıleri; pencere kenarları ise yoğurt kovasına ekilmiş çiçeklerle dolu. Eğer maksadınız sadece toprağı beslemek, meyvesini almaksa estetik saksılara ihtiyacınız yoktur. Yoğurt kovası makul bir tercihtir. Çamaşırızın cama asmaktan başka kurutma yönteminiz yoksa en fazla daha tozlu kıyafetler giyer dolaşırsınız ama ıleri pencereden pencereye asmak komşuluğa delalettir. Komşuluk ise dert ortaktır. Semtin iç kısımlarında yaşayan insanlar yaşadıkları semti bir statü göstergesi olarak seçenler değil. Paylaşmak onlar için alın gelen ilk çare. Hayliye paylaşımın zarureti sevginin de kapıları açıyor insanlara. Onlar birbirleriyle bilmeden karşılaşanlardır. Planlanmamış karşılaşmaların dıŖpe duyulmaz ya, güvenli tesadüflü ilişkiler. Çünkü tesadüfen kurulan ilişkiler sevginin habercisidir bir yerde.

GOLF ÇANTASI TAŞIYICISI: CADDY

Ne zaman içinde çok güzel kadınların, zengin iş adamlarının ve entrikalı işlerin geçtiği bir film izleseک mutlaka içinde bir golf sahası sahnesi geçer. Ellerinde golf sopalarıyla yanındakilere muazzam tıratlar atan bu insanların kerameti sopadan mıdır bilinmez ama golf sporunun gösterişli dünyasında her zaman altı kırmızı kalemle çizilesiriplikler vardır. Gerçek hayatta o replikleri söyleyebilecek havaya sahip olmak için ise fahiş fiyatlar ödemeniz gerekir. Çünkü seçkinlerin "pahalı" sporu olarak bilinen golfte üye olabilmek için öncelikle 35 bin euroya sahip olmalısınız. Eğer bu parayı ödeyecek güce sahip değilseniz o sahada olmak için geriye tek bir şansınız kalıyor: "Caddy"lik.

Onlara "Caddy" (golf çantası taşıyıcısı) deniyor. Her gün sırtlarında 30-40 kiloluk çantalarla kilometrelerce yol yürüyorlar. Golf sahasında oyuncuların çantalarını taşıyor, sopalarını temizliyor ve karşılığında para alıyorlar. Oktay Bey de Türkiye'nin en eski caddylerinden. 11 yaşından beri caddylik yapıyor. Otuz beş yıllık deneyimine dayanarak kendisiyle caddylik üzerine konuşmaya başlıyor.

"Eskiden daha çok Yahudiler, İngilizler, tek tük de Almanlar golf oynardı. Tabii o zamanlar çanta taşıyıp para almak büyük nimet. 1990 yılıydı, gidip, 'Ben sopa taşımak istiyorum' dedim. Önce hayır dediler. Çantalar çok ağır, sen taşıyamazsın dediler ama inat ettim. 30-40 kilo kadarlardı ve eskiden ne buggy (golf arabası) ne de tekerlekli çantalar vardı. Omuzlarımız hep olurdu. Şimdiki caddyler birçok açıdan çok daha şanslı," diyor Oktay Bey.

Caddyler sığınacak birer liman

Sarıldığın anksine bir caddy'nin yalnızca top peşinde koşmadığını, sahada oyuncunun yanısı olduğunu da söylüyor. Çünkü golf sahasında yıllarını caddylik yaparak geçirmiş biri sahaya da sopaları da bir oyuncudan daha iyi tanıyabilme şansına sahip oluyor. Hatta bir süre sonra oyuncu için bir ipucu

haline dönüşüyor. Oktay Bey de bu durum için, "Belki sopa sizin elinizde değil ama oyuncu sahada sizi sığınabileceği bir liman olarak görüyor. İşte o zaman o oyun sizin için ayrı bir heyecan oluyor. Bu da ikili ilişkideki güven duygusuna bağlı bir durum. Oyuncu size danışmak için güvenmeli," diyor.

musunuz?" diye soruyorum. "Tabii ki bazen iyi vurduğu zaman abi çok iyisin çok güzelsin, bugün daha güzel vuruyorsun daha iyisin demeni bekliyorlar. Ve sen de bu bekleneği karşı tarafa veriyorsun," diyor.

Caddyler aylık kaç para kazanıyor?

Peki milyon dolarlık insanların yardımcılığı yapan caddyler kaç para kazanıyor? Ortalama dört saat süren bir oyun için 50 lira gibi bir ücret alınıyor. Ancak bu noktada kimin caddy'si olduğunuz önemli. Oktay Bey "Çok zengin insanlarla çalıştığınız için o fiyat 50 lira ile sınırlı kalmıyor. Bazen iş adamları o gün keyifliyse veya maç aldysa daha fazla veriyor," diyor. Aylık bir caddy'nin ortalama

İkili ilişkiler önemli

Pek çok ünlü ismin caddyliğini yaptığını söyleyen Oktay Bey, ikili ilişkilerin öneminden bahsederken oyuncular tarafından caddylere karşı nasıl bir tavır olduğunu soruyorum.

"Biz oyuncuya özeliz. Oradaki varlığımız oyuncuya bağlı. Paramızı onlar veriyor, sigortamızı isterlerse onlar yapıyor. Benzetme yapacak olursam, uzaktan kumandalı arabalar gibi. Bu ilişkide biz o arabayız. Mesela oyuncu aşkam karısıyla kavga etmişse bunu size yansıtır. Koskoca iş adamları, siyasetçiler bir nevi size trip atmış oluyor," diyerek gülmüyoruz. Biraz da sahsi kriterlere bağlı olduğunu düşündüğüm bir noktayı daha merak edip, "Hissetmediğiniz golf sahası mıdır, yoksa mutlak bir

Tabii ki bazen iyi vurduğu zaman abi çok iyisin çok güzelsin, bugün daha güzel vuruyorsun daha iyisin demeni bekliyorlar. Ve sen de bu bekleneği karşı tarafa veriyorsun

kazancı ise 2 bin ile 2,5 bin arasında değişiyor. Tabii eğer yetkin ve ilişkiler konusunda da başarılı birisiyseniz minimum 5 bin lira kazanıyormuşsunuz.

Golf için otuz beş bin euromuz olmasa da Oktay Beyin de dediği gibi bazen içine hapsoldüğümüzü gözlemlerimiz gölgeyi aydınlatmak elimizde.

Çıktı

sayı 2

Yedi Yetmiş Dergi
AĞUSTOS-EYLÜL 2016 FİYAT
8 TL (KKTG 10 TL)

7'den 70'e

Edebiyat
Kültür
Çocuk

SUNAY AKIN
ENVER AYSEVER
CANAN TAN
ADİL İZCİ
AHMET BÜKE
MÜGE İPLİKÇİ
EROL BÜYÜKMERİÇ
NECATİ TOSUNER
NESLİHAN ÖNDEROĞLU
ASLI ETİ
HAYDAR ERGÜLEN
GÜLŞAH ELİKBANK
YEŞİM COŞKUN
MELTEM GÜRLE
İNCİ TÜRKAY
ATAOL BEHRAMOĞLU
AHMET ÜMİT
FEYZA HEPCİLİNGİRLER
FADİME USLU
ŞERMIN ÇARKAÇI
CEREN KERİMOĞLU
KADRIYE BAŞI
CAN GÜKNİL
REFİK DURBAŞ
ÖZGÜN
YALVAÇ URAL
MEHMET ÖZÇATALOĞLU

ÇİZİLERİYLE

ZEYNEP ÖZATALAY - CEMİ KIZILTUĞ - REHA BARIŞ
ÖZBEKMEKÇİOĞLU - MUSTAFA PELİOĞLU

VAHŞETİN KENDİSİYDİ ORTADA DÖNEN

Pis bi' bakışı var, hiç böyle malın gözü gibi bakan bi' köpek görmemiştin önceden. Yolda karşına çıksa on metre öteye kaçarsın, o cinsten yani.

Ankara Seyranbağları yakınındaki Kızıltoprak'ın yegâne bakkalı Haydar abinin çrağıydım. Veresei defterinin hüküm sürdüğü yılları diyorum, kapalı çekirdek bile bulunmaz dükkânda; Nuh'un Ankara Makarnası, Filiz Makarna ve şaraplar dışında her şey açık; torbada, çuvalda yani.

Haydar abi, Sivas'ın Kangal ilçesindendi. İnşaat bekçisi bi' hemşerisi, memleketten has bi' kangal getirip inşaattan önüne bağladı. Doğrusu, pek ilgilenemedi hayvanla. Sonunda köpek, Haydar abinin elinde kaldı. Var ya, bi' sevindi Haydar abi, sanki bi' elinde balon, öteki elinde horoz çekeri... Çocukken köpeği varmış bunun, mahalleden arkadaşlarıyla zevkine boşuştururlarmış. Dilinden anlıyordun yani hayvanın. Adını Atılğan koydu. Yal veriyordun, koşturuyordun falan. Şimdi düşünüyorum da Atılğan'ın gerçekten sevmedi bence; sevsse, köpek dövüşlerine sokar mıydı bel!

Neyse, ulan köpek bi' semirdi. Allah seni indirsin, bi' yaşındayken şöyle ön ayaklardan havaya dökince, Haydar abiyi kafa kafaya gelirdi duvara şerefisizim. Var ya, aslan gibi oldu yesen! Bunun küllüstür bi' kamyoneti vardı, ara sıra Atılğan'ı arkaya atar, gezderdi; Mühye, Karataş, Yeşilvur Köyü falan. Meğer bi' şey ararmış. Bi' gün geldiler. Köpek nas'ı yara bere içinde, boynundan akan kan soğuk mühyi misali yeni pıhtılaşmış. "Abi, ne oldu buna bi' dedim. "Sorma bızdık," dedi. "Karataş köyünün itleriyle boğuştu!"

"Fena dalmışlar be abii" deyince "Sen bi' de onları gör!" dedi. "Üç köpek, üçü de şöyle kuyrıklarını kıstıraraktan öyle bi' kaçtı ki..." Derken Atılğan'ın başım okşadı. "O'lum aslan bu ya, korku falan yok bunda, gözü kara namussuzun!"

Bi' süre sonra Haydar abi, Mühye köyü ile Karataş köyü arasında sota bi' yerde köpek dövüştürüldüğünü öğrendi. Dövüşler gece yarısı okuyordun, beni de götürürdü arada... Bizim Atılğan, harbi şampiyon çıktı kardeşim; önüne geleni salıyordun, eviyor, geiyor. **Memnet Ali & Akşamsefası**

Bi' gün '88 model bi' BMW'den iki bebe indi. Zamanının en fiyakalı arabalarından tabii. Üzerlerinde Adidas eşofman, boyunlarında altın kolye falan. Zengin bi' muhitten geliyorlar, belli. Ağzımları yayarak, yavaş yavaş konuşurlar, şu bu. Uzatmayayım: Arabadan bi' it indiriler. Pis bi' bakışı var, hiç böyle malın gözü gibi bakan bi' köpek görmemiştin önceden. Yolda karşına çıksa on metre öteye kaçarsın, o cinsten yani. Tamam, kaslı maslı, göğüs kafesi geniş ama cüsse olarak Atılğan'ın yarısı bile değil, badi badi bi' şey! Bunu, Atılğan'ın bi' zamanlar parladığı Kangal kırmısı bi' köpekle kapıştırdılar. On dakkalığına hal köpek var ya, onu kan revan içinde bıraktı; boynundan tutuyor, fırlatıyor falan. Allah var kaçmadı, gözü kara bi' köpekti. Kaçmadı da olmayınca olmuyor kardeşim, yapacak bi' şey de yok yani. Zengin bebeleri köpeklerini çekerken atıp tutuyorlardı: "Bıraksak şöyle yapardı da, böyle yapardı!"

O sıra Haydar abi, daha fazla dayanamadı. "Ulan malam öyle," dedi. "Haftaya kapıştıralım itleri, biri kaçmıyca kadar, var mısınzı?" Bebeler de geri çekilmeyi haş; pilavdan dönenin kaşığı kırılın durumları yani. Ortaya yüklü bi' para koyuldu falan.

Neyse, laf uzamasın: Dövüş günü geldiğinde hepimiz köpeklerin etrafında bi' halka oluşturduk. Atılğan başlarda iyiydi ama öbürü yarım saatten sonra bi' açıldı, Kasrga resmen it; olanca gücüyile pençe atıyor, gırtlığa sülük gibi yapışıp bırakmıyor. Manyak bi' köpek çıktı anlayacağın. O gün ne oldu, biliyor musunuz? Koca şampiyon, boynunun yarısına gelen köpeğin balıyoz gibi darbelere dayanamadı, gözlerini Haydar abiyi dikip kan revan içinde titreye titreye, gözümüzün önünde gıdverdi. Haydar abi, ağladı sızladı ama nafiye, iş isten geçmişti.

O köpeğin benzerleri yıllar sonra haberlere konu oldu: Sürekli birilerine saldırıyorlardı, ağızlıksız dolaştırmaları çok tehlikeli deniyordu. İşte, ataları da dövüşçü olan o pis bakışlı köpeğin çirsin de ilk kez bizi uyardı öğrendim. **https://rantey.org**

'korkma yaralar kapanyor' ifade tutanağıdır

dirilerde bi hal var, ölmek kayıp komiserim. boşlukları merhaba ve derken gün bitiyor. bir çiçek bir böceği hiç durmadan ayartıyor; göğse gece uğramış, zindan basmış sokağı. gardiyan hapşırınca "meşşşru!" diye ses çıkıyor. çok yaşayalım. çok yaşayalım di... Allah aşkına söyleyin, neyi çok yaşayalım komiserim? elimi tutan ellerim var, dokunduğum yerlerden hep kendime kast ediliyorum. bana bulaşan kadar hayat, selam verdiğim kadar yüz, üşüdüğüm kadar fer... beni de kilim gibi bu boğuşta seren var; üzerime basanlar tarafından düzenli olarak mest ediliyorum.

oysa şu karakolun üzerine yemin ederim; belinizdeki kelepçeniz var ya komiserim, yalnızca bileklerinizi derdest eder. şu silah patlamasa gül sağıra al görünür. sizi bütün diri niyetimle temin ederim; suçum çok ama bahçeleri sınırlarından eken de ben değilim. ben değilim kül olmanın rüzgar soran kervancı. doğruyu ama sadece doğruyu bir başına ne edebilirim?

getir ayranıcı yoğurda vurulmuş sudan. içelim diyordun iç de yokluğun korusun. getir aşk zırhına dökülen nârdan, beni yakсын soğusun. cezasını merhem bilen cehennemin dolusuğum; tesir altındayım komiserim, beni kimden ne korusun?

dirilerde bir hal var, ölmek ayıp komiserim. yaşamak fırtınadır, şartların ekini çekiy. şu göğsümü kıranı bul, en sevdiğim şarkıyı koy. kader plağım çalıyor, adımı böyle koydu felek.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

**Dünya
savaş halinde
olsa da aşk
kendi savaşını
üstün kılar!**

İnternet mağazaları ve seçkin kitapçılarda...

www.kentkitap.com
kentkitap
kentkitap
kentkitap

www.kentkitap.com.tr
kentkitap
kentkitap
kentkitap

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rante.org>

KENTKİTAP

KENDİMDEN GİDENLER

Yaşlı adamın usulca kıpırdandığını gördüm, aynı anda kalktığını... Öylece durdu ayakta, usul usul duvardaki fotoğraflara yöneldi. Bir kadın, bir çocuk, bir adam...

Oldum olası göz hizamda olan evlerin içine bakmaya bayılırım. Bu sapıklık değil de başka hayatları merak etmek gibidir. "Kanepeleri nasıl, sandalyeleri ne renk, kaç kişi yaşıyorlar, televizyonda ne izliyorlar?" gibi... Yine Cihangir'de evime giderken bir zemin kat dikkatimi çekti. İçeri baktım, çok eski eşyaların arasında bir yaşlı adam tekli koltuğun karşısına oturmuş kapalı televizyona bakıyor. Pardon bakmıyor, gözleri kapalı. Ulan yoksa... Yok artık, ölmüş bir adam bana mı denk gelecek? Ben kimim ki? İlerledim biraz. Ama içime sinmedi. "Hiçbir şey tesadüf değildir," diyen spiritüel fırtınadan etkilenip tekrar çıkartmadan içeri baktım. Nefes alıp almadığını anlayamadığım için emin olamıyordum. Pencereyi tıkılasam adam uyuyorsa uyanacaktı. Ne diyecektim hem? "Evinize bakıyordum. Bu benim hobimdir," mı diyecektim? Belki hareket eder ve içim rahatlar diye karşı kaldırıma oturdum. Direkt adama bakıyordum çünkü en ufak bir hareketi, canlı olduğuna dair bana bilgi verip içimi rahatlatacaktı. Komşular beni sapık sanmasa bariydi.

Kaldırımda, içerideki yaşlı adamı izleyerek ne kadar vakit geçirdim bilemiyorum. Ölü mü yoksa uyuyor mu endişesiyle içimin daldığı bir anda boyasız ve verniği yıpranmış kapının arkasındaki paslı çiviye asılı kıyafetler gözüme çarptı. Kareli birkaç gömlek, solmuş iki pantolon... Topyekun hatıra bırandıran en az adam kadar yıpranmış kıyafetler... Yaşlı adamın usulca kıpırdandığını gördüm, aynı anda kalktığını... Öylece durdu ayakta, usul usul duvardaki fotoğraflara yöneldi. Bir kadın, bir çocuk, bir adam... Besbelli ondan önce göçmüş kadın hayattan. Belki de aramıyor evladı? Yoksa insan bu kadar yaşlanır mı? Bir çerçeve yan duruyor duvarda, diğerinin camı kırık. Gözlerinden ırmak gibi akan yaşlara rağmen bir ara gülümsedi yaşlı adam. Kendinden gidenleri özledi. Hiçbir şey tesadüf değildi. Daha fazla vakit kaybetmeden koştum Alen'in meyhanesine. Babam ve annemden sonra bana kalan... Tüm aslıkları utanç şimdi içimde. Doyarsıya sarıldım kendi geçişime.

BAVUL
ŞEHİRİ ÇABUK

Bu yazı geçen sayıda GÜŞE ÖZAY'ın yazdığı.
Geri Şende köşesine gönderilenler arasından seçtim.

FEMİNİST KAPANIŞ

Her ay bu sayfada dergimizdeki cinsiyetçi dil kullanımını elimden geldiğince tespit etmeye çalışıp size bunları nasıl değiştirebileceğimizi, hep birlikte bu ayrımcı, zaman zaman kadın düşmanı dilden nasıl kurtulabileceğimizi anlatarak bilginin yettiği kadar bir çözüm üretmeye çalışıyoruz. Kalandığımız dilin toplumu temsil etmede ve onu şekillendirmede nasıl bir aygıt olduğunu anlatıyorum. Günümüzde her yazılı üründe, her köşe başında karşımıza çıkan ayrırtıcı, aşağılayıcı ve bazen de düşmanca olan örnekleri gösteriyorum. Bunları görmek ve değiştirmeye çalışmak nafiye bir çaba değil, toplumun dönüşümünde, kadınların toplum içindeki yerinin değişmesinde küçük ya da büyük bir etki yaratacağını düşündüğüm bir emek benim için.

Bu ay ilk olarak söz etmek istediğim

konu, kadını neredeyse alınıp verilecek bir eşyaya indirgeyen bazı adetlerin dergideki yansısı. Bir düğün salonunda geçen hikâyede, belli ki istemediği birliyle evlenmeye zorlanmış olan gelinin üzgün, ağlamaklı yüzünü gören davetlilerden biri,

"Baksana hep ağlayı, nasıl da efendi gelin oldı", diyor. Burada görülen ailesinin erkek bireylerinden istenmesi, alınıp verilmesi törenle yapılan kadınlar buna karşı çıkmamalıdır, evlenirse de mutlu olmamalıdır yoksa yeterince "efendi" olmamakla suçlanabilir. Hiçbir şekilde yaranılamaz yani. Bunun yanında evleneceğimiz kişiye seçme özgürlüğümüz olmayabilir. Babamız ve diğer erkek aile bireylerinin seçtiği bir kişiyle evlenmemiz istenir. Bu erkeklerin seçiminde gözetilen kriterlerin ise konunun öznesi olan kadınla alakası olmayabilir. Bu konuda kadının söz hakkı yoktur. Bir kadın, ne zaman, kiminle ve ne şekilde evleneceğini kendi seçebilir mi? Evlenmemeyi seçebilir mi? Bu seçimlerden bir tanesi devlet (baba) tarafından başından engellenmiştir bile. Gerisini siz hesap edin.

İkinci olarak da konuyu tekrar cinsiyetçi küfre getireceğim. Söz konusu röportajda "Küfür ve şiddet de toplumun gerçeklikleri", deniyor. Bunu yalanlayamam. Zaten mesele bunu gerçeklik olarak kabul etmemekte değil. Mesele bu küfürlerin ne şekilde ele alındığı. Bu dili tekrar üretmeye devam mı ediyor yaptığımız iş, yoksa

burada bir yanlışlık olduğunu mu söylüyor? Bir dizede, cinsiyetçi küfür edildiğinde bunun toplumun bir gerçekliği olarak kabul edilip aynı şekilde devam ettiğini gördüğümüzde bu dili yeniden üretip bu dilin devamlılığına katkıda bulunmuş oluyoruz. Yine iki erkeğin kavgası da olsa kadın aşağılanıp, cezalandırılıyor. Hatta bunu yapan karakter belki de adalete dağıtan bir kişi olarak gösteriliyor. Bunu izleyen kişilerle giden mesaj da oldukça açık: Zaman zaman kadınları aşağılayabilir, hatta kadın düşmanı gibi davranabilirsin nedense bu adil bir insan olmana etki etmez.

Bu ay son olarak söz edeceğim konu "adam olmak". Toplumda adam olmak, erkek olmak oldukça mühim seviyeler olarak ele alınıyor.

Bu nedenle de yukarıda ele aldığımız dizi ile ilgili röportajda, diziden bir diyalogda geçen "Erkek adam eroin kullanmaz" cümlesi dikkatimi çekti. Bir kişiye uyuşturucudan uzak tutmak için de bu yönteme başvurulabiliyor demek ki. Biz de belki yeterince iyi ve erdemli olursak "adam" olabiliriz, ne dersiniz?

Adam olmakla ilgili bir diğer sorun da kariyer konusunda çıkıyor. Hillary Clinton olup devlet kademesinde birçok görev yapmış olabilirsiniz, ABD Başkanlığına aday olabilirsiniz ancak bu devlet adamı olarak anılamazsınız engellemez, Marie Curie olup iki kez Nobel ödülü alabilirsiniz ancak bu bilim adamı olmanızı engellemez. Çünkü kalıplaşmış algıya ve dile bakıldığında bu işleri erkekler yapar. Ne mutlu ki bu artık değişiyor, her dilde buna uygun düzenlemeler yerini almış ve günlük dile girmiş durumda ancak bazen, bu ay dergimizde olduğu gibi, karşılaşılabiliyoruz. Bu nedenle değinmeden geçemedim.

Zaman zaman kadınları aşağılayabilir, hatta kadın düşmanı gibi davranabilirsin nedense bu adil bir insan olmana etki etmez!

Aşağı mahallenin fırınında once zamandır once arkadaşlarıyla ikenan etmekte olan hamamböceği bir sabah uyandıığında bir insana dönmüştü. Kendini çırpıp plak bir un çuvalının içinde insan suretinde bulan hamamböceği, hızla aynanın karşısına geçti ve kalın sesi bir müşterinin dükkanın üst katından gelen, "Pardon kimse bakmıyor mu?" sesine irkildi...

Ne zaman
seni
düşünsem
Bir ceylan
su içmeye
iner
Çayırıları
büyükken
görürüm

İLHAN BERK

Halbuki
korkulacak
hiçbir şey yoktu
ortalıkta
Her şey
naylondandı
o kadar

TURGUT UYAR

İntiyaz Sahibi: BRG Basın Yayın Reklam adına Ümit Bektas
Yayın Yönetmeni: Önder Abay
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kemal Can Kayaar
Görsel Yönetmen: Göksel Süslü Editörler: Emrah Serbes,
Barış Ince, Esra Tanrıbilir, Zihni Başsaray, Duygu Temel,
Can Binali Aydın Kapak İllüstrasyonu: Ethem Onur Bilgiç
Feminist Sönsöz: Gizem Çıtak İletişim: iletisim@bavuldergi.com
reklam@bavuldergi.com - bavul@bavuldergi.com
Baskı: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
Adres: Ömerli Mah. Hadımköy - İstanbul Cad. No.159
Hadımköy Arnavutköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
Tel: +90 212 798 28 40 / Faks: +90 212 798 20 63
www.apa.com.tr
Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 22 22

ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

f /bavuldergi @ /bavuldergi t /bavuldergi

BAVUL

Anlık İleti

Önder: Günaydın. Çok erken uyandık yine. Esra en çok sana güneydin. Emekçi Esra, vefakâr Esra.

Zihni: Güne biraz meditasyon, biraz koşu, biraz da satranç ile başladım.

Kemal: Günaydın sevgili yayını yönetmenin Kilyos'ta sıcak kumların üzerine uzanıp gazete okumak nasıl bir his?

Efe: Çok önemli bir tespitim var. Hanı bu balıklama atlama var ya aslında onun isminin Yunuslama atlama olması lazım. Hiçbir balık bizim gibi atlamıyor. Yunuslar bizden özenmiş.

Can Binali: Dün gece bana "Sağ ol," diyen bir kadına "Sen de sol ol bir çift eldiven olalım," dedim. Sence bana aşık olmuş mudur Gizem?

Gizem: Önder yumruklarını ödünç verir misin? Sağnak yağmurunu döveceğim.

Önder: Acele karar verme Gizem, önce bir konuşalım. Belki dövlümemesi gerekiyordur.

Gizem: Konuşacak bir şey yok. Ben bugün terlikle çıktım ve o hiç önemsemedi, yağdı.

Önder: O zaman haklısın. Dövelim

Meral: Önder sen "Önce döver sonra nedenini sorarım," demez miydin? Yağmura kıyamadın mı?

Umut: Çünkü sizlerin telefonla kovaladığı Pokémonları bizler döner birçağıyla kovalarız.

Pınar: Yalnızlığın balığı için garsonla pazarlık yapıyoruz; "Minimum porsiyon 200 gram olur," diyor. "Ben yalnızım ya çok gelirse?" diyorom. "Üzgünüm," diyor balıkçı amca...

Selin: Jetler sen hızını aşıp patlamaya sebebiyet verdi. Bu arada balkondaki fesleğenin bile boynu küldü.

Duygu: Dün gece Efe Subaşı adında bir gencin "Çağlayan'a tankla değil delikanlıkla girilir," diye bağırıp tanka kafa attığı söyleniyor?

Meral: Pınar sen Midilli'de İstavrit festivaline katıldığın sırada Adana'da yankesiciler göz altına alınıyor.

Zihni: Arkadaşlar eğer Bill Gates olsaydım fırın sütlaç havuzu yaptırtırdım. Waffle seven insanla ilişki mi ve samimiyetimi gözden geçiririm. Benim rafine zevklerim var.

Onur: Zihni bugün mutfağa gizlice kaşık kaşık çok şeker yediğini gördüm. Bu mu rafine zevk?

Merve: Ya ben aslen Yunan göçmeni olduğumdan ne olduğumu anlamıyorum ülkede.

Esra: Zihni'yı arar mısın dünden beri yatağın altından çıkarmıyormuş. Korkuyormuş sadece güvenliğini sağlıyormuş.

Gizem: Yaptırım deyince aklına dövmek mi geliyor Önder?

Önder: Ya da saldırmak?

Zihni: Nobel Edebiyat Ödülü almak için çıktığım yolda, lacivert taytın üzerine kırmızı donla sınanıyorum. Süpermenlik çok zor.

Onur: Şehirlere bombalar yağardı her gece, biz dergi çıkarırdık.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

“Yaşamak görevdir bu yangın yerinde
Yaşamak, insan kalarak”

BAVUL

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>